

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği
Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

AB Uzmanlık Tezi

SINIR KONTROL NOKTALARI
VE
CANLI HAYVANLAR İLE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜZERİNDE
UYGULANAN AVRUPA BİRLİĞİ SINIR KONTROL
PROSEDÜRLERİ

Boğaçan YILDIZ
AB Uzman Yardımcısı

Ankara
2007

SINIR KONTROL NOKTALARI VE CANLI HAYVANLAR İLE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜZERİNDE UYGULANAN AVRUPA BİRLİĞİ SINIR KONTROL PROSEDÜRLERİ

Boğaçhan Yıldız

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi

ÖZET

Bu çalışmada, Avrupa Birliği ithalat kuralları ve kontrolleri gerçekleştirmekten sorumlu Sınır Kontrol Noktaları tartışılmıştır. AB pazarına sunulan canlı hayvanlar ve hayvansal ürün sevkiyatları giriş yaptığı Üye Ülkenin resmi kontrol servislerince gerçekleştirilen veteriner kontrollerine konudur. Bu kontroller; yol, tren yolu, havaalanı ya da liman AB giriş noktalarında yer alan, onaylı Sınır Kontrol Noktaları'nda gerçekleştirilir. Avrupa Topluluğu ithalat kuralları, bütün ithalat kalemlerinin AB Üye Ülkeler'inden kaynaklanan hayvanlar ve hayvansal kökenli ürünlerdeki hijyen, tüketici güvenliği, hayvan refahı ve hayvan sağlığı statüsü ile ilgili aynı yüksek standartları karşılama garantisi altına almayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Avrupa Birliği, Sınır Kontrol Noktası, Canlı hayvanlar, Hayvansal Kökenli Ürünler, TRACES

BORDER INSPECTION POSTS AND THE EU CHECK PROCEDURES IMPLEMENTED ON ANIMALS AND PRODUCTS OF ANIMAL ORIGIN

Boğaçhan Yıldız

The Ministry of Agriculture and Rural Affairs

Foreign Relations and The European Union Coordination Department

SUMMARY

In this study, the EU import rules and Border Inspection Posts are discussed. Consignments of live animals and animal products, which are introduced into the EU, are subject to veterinary checks carried out by official inspection services of the MS. These checks are carried out at agreed BIPs, located at road, rail, airport or port entry points into the EU. The import rules of the European Community seek to guarantee that all imports fulfil the same high standards as products and animals from EU Member States with respect to hygiene, consumer safety, welfare and regarding their animal health status.

Key words: The European Union, Border Inspection Post, Live animals, The products of animal origin, TRACES

1	GİRİŞ	1
2	AVRUPA BİRLİĞİ'NDE VE TÜRKİYE'DE HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ, DÜNYA TARIMSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ.....	3
2.1	AVRUPA BİRLİĞİ'NDE HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ	3
2.1.1	Canlı Hayvan (Sığır, Dana, Domuz, Kanatlı Hayvan).....	3
2.1.2	Sığır Eti	4
2.1.3	Domuz Eti	5
2.1.4	Kanatlı Eti	6
2.1.5	Koyun ve Keçi Eti.....	7
2.1.6	Süt ve Süt Ürünleri.....	7
2.2	TÜRKİYE CANLI HAYVAN ve HAYVANSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ ..	10
2.2.1	Canlı Hayvan İhracat ve İthalatı	10
2.2.2	Et İhracatı	10
2.2.3	Bal İhracatı	11
2.2.4	Yumurta İhracatı	11
2.2.5	Süt ve Süt Ürünleri İhracatı ve İthalatı	12
2.3	TÜRKİYE ve AB ARASINDA TARIMSAL TİCARET	12
2.4	DÜNYA TARIMSAL ÜRÜN TİCARETİ	14
2.4.1	Dünya Ticaret Örgütü Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması (SPS)	14
2.4.2	Dünya'da Tarımsal Üretim Ve Ticaret	15
3	SINIR KONTROL NOKTALARI VE CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜZERİNDE UYGULANAN AVRUPA BİRLİĞİ SINIR KONTROL PROSEDÜRLERİ.....	17
3.1	İLGİLİ AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATI.....	18
3.2	İDARİ YAPILANMA.....	21
3.3	SINIR KONTROL NOKTALARI İÇİN YAPISAL GEREKSİNİMLER	21
3.3.2	Sınır Kontrol Noktalarının Yapısı.....	22
3.3.3	Sınır Kontrol Noktalarında Bulunması Gereken Ekipman	29
3.3.5	Sınır Kontrol Noktalarının Denetlenmesi	32
3.4	AVRUPA BİRLİĞİ'NE İHRACAT İÇİN ÜÇÜNCÜ ÜLKENİN KARŞILAMASI GEREKEN ŞARTLAR	33
3.4.1	Genel Prensipler	33
3.4.2	Üçüncü Ülke Hayvan Sağlığı Durumu	36
3.4.3	Bölgeselleştirme ve Diğer Esneklikler.....	37
3.4.4	Kalıntılar, Kirleticiler Ve Katkı Maddeleri.....	38
3.4.5	Mikrobiyolojik Kontroller.....	39
3.4.6	İşleme Tesislerinde Gıda Güvenliği Standartları	39
3.4.7	BSE İle İlgili İthalat Kontrolleri	40
3.4.8	Üçüncü Ülke Merkezi Yetkili Otoritesinin Durumu.....	41
3.4.9	Hayvan Refahı.....	43
3.4.10	Sağlık Sertifikaları	44
3.4.11	Avrupa Birliği'ne Girişte Sınır Kontrollerinin Yapılabilmesi İçin Yerine Getirilmesi Gereken Sorumluluklar	44
3.4.12	Transit İçin Karşılama Gereken Gereksinimler.....	45
3.4.13	Üçüncü Ülke Onay Prosedürü.....	45
3.5	SINIR KONTROL PROSEDÜRLERİ	48
3.5.1	Gerekli Kontroller	48

3.5.2	Kontrol Edilmesi Gereken Ürünler	48
3.5.3	Variş Bildirimi ve Yapılması Gereken Sunumlar	50
3.5.4	Kontrollerin Yapılacağı Yerler	51
3.5.5	Manifesto Kontrolü	52
3.5.6	Belge Kontrolü	53
3.5.7	Kimlik Kontrolü	55
3.5.8	Fiziki Kontrol	57
3.5.9	Test Sonuçları Alınmadan Önce Ürünlerin Limandan Ayrılması.....	60
3.5.10	Ortak Veteriner Giriş Belgesi (CVED)	61
3.5.11	Veteriner Kontrollerinden İstisna Durumlar	64
3.5.12	Denklik	65
3.5.14	Sevkiyatların Geri Gönderilmesiyle İlgili Gerekli Bilgiler.....	69
3.5.15	Derisi Yüzülmüş Kürklü Av Hayvanlarının İthalatı	69
3.5.16	BIP'ten Variş Noktasına Kadar İzlenmesi Gereken Sevkiyatlar	70
3.5.17	Balık Ununun Mikroskopik İncelenmesi	70
3.5.18	Fotoğraf Jelâtini	70
3.6	BAŞKA ÜYE ÜLKELERE AKTARMA	71
3.6.1	Kontrollerin Bir Sonraki AB Giriş Sınır Kontrol Noktasına Ertelendiği Durumlar	71
3.6.2	Gemiden Gemiye ya da Uçaktan Uçağa Doğrudan Aktarılacak Ürünler	71
3.6.3	BIP'e Varişından İtibaren 12 Saat/7 Gün içinde Bir Başka BIP'e Aktarılacak Ürünler.....	72
3.6.4	Havaalanına Varişından Sonra 12 Saatten Fazla, 48 Saatten Az ya da Limana Varişından Sonra 7 Günden Fazla, 20 Günden Az Bir Sure İçin İndirme ve Depolama	72
3.6.5	48 Saatten/20 Günden Fazla Bir Süre İçin İndirme ve Depolama	73
3.6.6	CVED	73
3.7	AB TOPRAKLARI BOYUNCA TRANSİT	73
3.7.1	Genel Şartlar.....	73
3.7.2	AB den Transit Geçen Malların BIP'e Sunulması.....	74
3.7.3	Kara Yolu, Tren Yolu ya da Su Yolu İle AB'den Transit Geçen Sevkiyatların Kontrolü	74
3.7.4	BIP'ler Arası İletişim	74
3.7.5	Havaalanı ya da Limanda Bekleyen Sevkiyatlar	75
3.7.6	Ticari Numuneler	75
3.7.7	Kontrollü Ürün Sevki.....	76
3.8	SEVKİYATLARIN REDDİ	76
3.8.1	Ürünlerin Reddi.....	76
3.8.2	Canlı Hayvanların Reddi.....	77
3.8.3	Ciddi ya da Tekrarlayan İhlaller	78
3.8.4	Geri Dönen Sevkiyatlar.....	79
3.8.5	Antrepolarda Depolanmaları ya da Gemi Kumanyası Satan Mağazalarda Satışı Planlanan Sevkiyatlar.....	80
3.8.6	Spesifik Risk Maddeleri.....	82
3.9	KİŞİSEL HAYVANSAL ÜRÜN İTHALATI	83
3.9.1	Yolcu Bagajları	83
3.9.2	Posta ya da Kurye ile Gönderilen Paketler	83
3.9.3	İstisnalar	84
3.10	TRACES (Ticaret Kontrol ve Uzmanlık Sistemi)	84

4	TÜRKİYE’DE HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜZERİNDE SINIR KONTROLLERİ	89
4.1	TÜRK MEVZUATI	89
4.2	İDARİ YAPI	90
4.3	GENEL İTHALAT PROSEDÜRLERİ.....	91
4.4	CANLI HAYVANLARIN ve HAYVANSAL ÜRÜNLERİN TABİ OLDUĞU ÖZEL GÜMRÜK PROSEDÜRLERİ	95
4.4.1	Transit	97
4.4.2	Karantina Uygulaması.....	98
4.4.3	Kara Sınırlarında Yasa Dışı Hareketlerin Kontrolü	98
4.4.4	Bilgisayarlı Bilgi Sistemleri.....	99
4.4.5	Kontrollerin Finansmanı	99
4.5	DİĞER TARIMSAL ÜRÜNLERLE İLGİLİ PROSEDÜRLER	99
5	AVRUPA BİRLİĞİ’NE UYUM SÜRECİ.....	102
6	SONUÇ	106
	KAYNAKLAR	107
	EKLER.....	111
I	Ortak Veteriner Giriş Belgesi (CVED).....	111
II	Kontrol Belgesi	111
III	Hayvansal Ürün Sağlık Sertifikası (Sığır Semeni)	111
IV	Hayvan Sağlık Sertifikası (Günlük Cıvciv)	111
V	Hayvan Sağlık Sertifikası (At).....	111

Tablo 1 - 1988 – 2005 Yılları Arasında, AB'nin, AB Dışı Ülkelerle Canlı Hayvan Ticareti (Eurostat 2006)	3
Tablo 2 - AB'nin AB Dışı Ülkelerle Kategorilere Göre Hayvan Ticareti (Eurostat 2006)	4
Tablo 3 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Sığır Eti Ticareti (Eurostat 2006)	5
Tablo 4 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Domuz Eti Ticareti (Eurostat 2006)	6
Tablo 5 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Kanatlı Eti Ticareti (Eurostat 2006)	6
Tablo 6 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Koyun ve Keçi Eti Ticareti (Eurostat 2006).....	7
Tablo 7 - 1988 – 2005 Yılları Arasında, AB'nin AB Dışı Ülkelerle Ticareti (Süt Ürünleri) (Eurostat 2006).....	8
Tablo 8 - AB Süt Ürünü İthalatı (Eurostat 2006).....	8
Tablo 9 - AB Süt Ürünü İhracatı (Eurostat 2006).....	9
Tablo 10 - Canlı Hayvan Dış Ticareti (TÜİK 2006).....	10
Tablo 11 - Et Dış Ticareti (TÜİK 2006)	11
Tablo 12 - Süt Ürünleri, Yumurta, Bal Dış Ticareti (TÜİK 2006)	12
Tablo 13 - 1988 – 2005 Yılları Arasında, AB'nin Türkiye ile Ticareti (Tarımsal Ürünler) (Eurostat 2006).....	13

1 GİRİŞ

Avrupa Birliği ekonomik ve siyasi entegrasyonu hedeflemiş bir yapıdır. Söz konusu entegrasyon sürecinde, Birlik birtakım ortak politikalar benimsemiştir. Bunlardan birisi de Veterinerlik alanında benimsenen ortak politikadır.

Ortak Veterinerlik politikası, üye devletlerin Veterinerlik sistemlerindeki farklılıklardan doğan ve Tek Pazar'ın oluşmasına engel olan unsurların ortadan kaldırılması amacını taşır.

Avrupa Birliği, açık arayla en büyük hayvansal kökenli ürün ve canlı hayvan ithalatçısıdır. İthalat ve transit kuralları birkaç istisna hariç tamamen uyumlaştırılmıştır (bazı ithalat sertifikaları hariç). 27 Üye Ülke adına yetkili otorite olan Avrupa Birliği Komisyonu mevzuat oluşturmaktadır.

Veterinerlik alanında yer alan detaylı AB mevzuatı, üçüncü ülkelerden canlı hayvan ve hayvansal ürün ithalatına uygulanan şartları ortaya koymaktadır. Bu alanda ki sorumluluk, Sağlık ve Tüketiciyi Koruma Genel Müdürlüğü'nün (DG SANCO) yetki alanına girmektedir.

Terör ve organize suç yanında ekonomik küreselleşme, uluslar arası göç gibi muhtelif eğilimlerin göze çarptığı içinde bulunduğunuz zaman diliminde, sınırların verimli bir şekilde idare edilmesi AB ve Dünya genelinde politik önceliği olan bir konu haline almıştır. Ekonomi meyilli modern ülkelerin varlığı, ticaretin gelişimine ve vatandaşlarına yeterli derecede güvenlik sağlamaya dayanmaktadır.

Tek pazarın pürüzsüz bir şekilde işlemesi, özgürlük, adalet ve güvenlik alanı ile Birliğin diğer temel hedefleri için dış sınırların taşıdığı önem ve hayati rol uzun zamandır bilinmektedir. Birlik ve ortak sınır, ortak pazarın ve 1960 larda ki AET Gümrük Birliği'nin ilk günlerinden beri ayrılmaz bir çift kavram olarak ortaya çıkmıştır (Hobbing 2005).

Hem hayvan sağlığı hem de halk sağlığı için potansiyel olarak zararlı organizmaların girişinin önlenmesi için güvenli sınırlar oluşturulması etkili bir sınır kontrol sistemine bağlıdır.

Avrupa Birliği katkısıyla hazırlanan veterinerlik projesi kapsamında kurulacak veteriner sınır kontrol noktaları ile Türkiye, Avrupa Birliği ülkelerine yapılacak canlı hayvan ve hayvansal ürün ihracatı için veteriner kontrol hizmetleri üstlenecektir. Türkiye, Avrupa Birliği'ne katılması halinde coğrafi konumu itibarı ile Avrupa Birliği ülkelerine yapılacak canlı hayvan ve hayvan ürünleri ihracatı için doğal bir sınır kapısı olacaktır.

Türkiye Asya'ya geçişi olan Avrupa'nın güneybatısında bir ülkedir. Türkiye AB yesi bir ülke olduğu zaman, AB'nin Ortadoğu ve eski Sovyet ülkelerine 6 kara sınır kapısı ile Karadeniz, Ege Denizi ve Akdeniz'de sınırları olacaktır. Doğu ülkelerinden deri ve yn hariç canlı hayvan ya da hayvansal ürün ithalatı yapmak yasaktır. Gelecekte de bu ülkelerden ithalat yapılması beklenmemektedir; zira bu ülkeler hayvansal gıda bakımından ihracat değil ithalat lkesidirler. Fakat bu doğu sınırlarının yine de salgın hastalıklar açısından güvenli olmaları gerekmektedir.

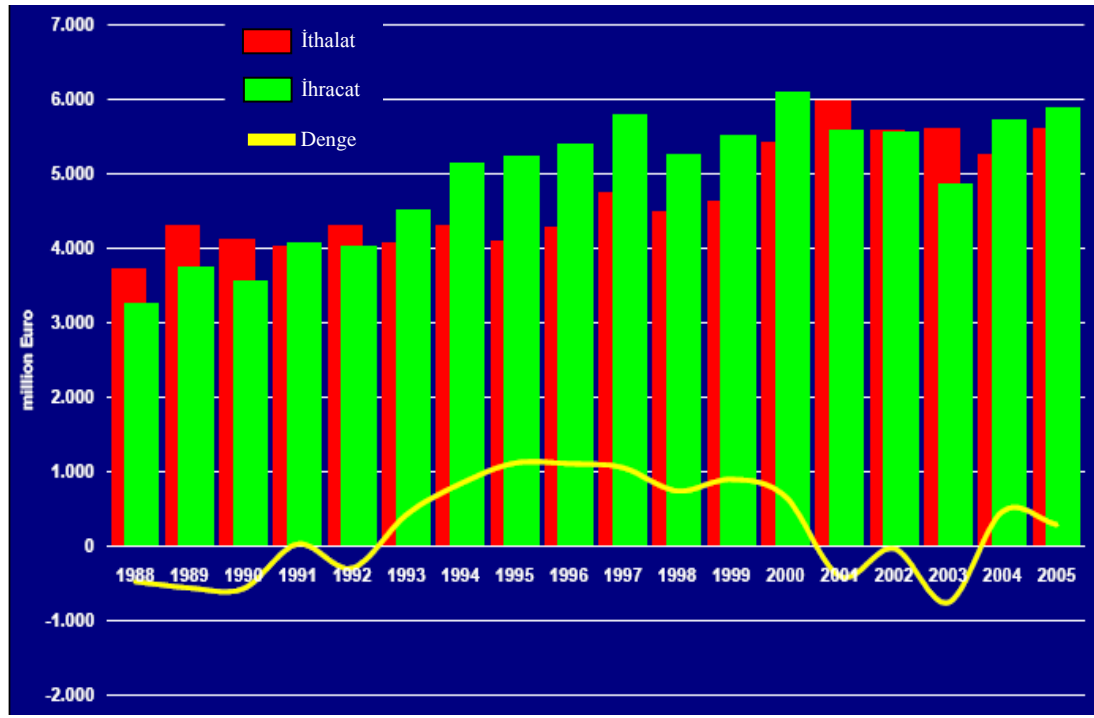
2 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE VE TÜRKİYE'DE HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ, DÜNYA TARIMSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ

2.1 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ

2.1.1 Hayvan Ticareti (Sığır, Dana, Domuz, Kanatlı Hayvan)

2005 yılında, 5,6 milyar € ithalat ve 5,9 milyar € ihracat sonucu, 0,3 milyar € fazla ile uzun dönem AB hayvan ticareti dengeli olmuştur. Bu durum, hayvancılık sektöründe Ortak Piyasa Düzenleri faaliyetlerinin doğrudan bir sonucu olan küçük bütçe açıklarının ya da fazlalarının uzun dönemli meyline uymaktadır.

Tablo 1 - 1988 – 2005 Yılları Arasında, AB'nin, AB Dışı Ülkelerle Canlı Hayvan Ticareti (Eurostat 2006)

Bu Piyasa Düzenleri, AB içi üretim ile beklenen AB talebinin örtüşmesinin sağlanması ile piyasalara istikrar kazandırmayı hedeflemektedir. Dış ticaret, üretim fazlalarından kurtulmak ya da üretim açıklarını telafi etmek için kullanılmaktadır ve genellikle üretim seviyesi ile karşılaştırıldığında düşüktür.

Ticari istatistiklerin bu şekilde toplanması, canlı hayvan sektörünün değişken karakterini gizlemektedir. Sektörün özelliği olan döngüsellik bir yana, aşırı hava koşulları kadar hayvan hastalıkları da (BSE, Şap, Kuş Gribi vs.) çeşitli alt sektörlerde darbe vurmuştur. Bununla beraber, bir sektörün maruz kaldığı şokun negatif etkileri, diğer sektörler tarafından ürünlerin yerine konulması yoluyla telafi edilmiştir.

Tablo 2 - AB'nin AB Dışı Ülkelerle Kategorilere Göre Hayvan Ticareti (Eurostat 2006)

	AB İthalatı				AB İhracatı				Ticaret Dengesi		
	Milyon €			Toplam%	Milyon €			Toplam %	Milyon €		
	1995	2004	2005	2005	1995	2004	2005	2005	1995	2004	2005
Sığır eti	1021	1358	1440	26	1124	370	331	6	103	-988	-1109
Domuz eti	47	88	47	1	1624	2510	2450	43	1577	2422	2493
Koyun-keçi eti	528	955	1087	19	21	20	19	0	-507	-935	-1067
Tavuk eti	557	1083	1220	22	783	833	826	14	226	-250	-394
Diğer hayvanlar	1953	1766	1810	32	1677	1992	2184	37	-276	226	374
Toplam hayvan	4106	5251	5603	100	5229	5726	5900	100	1122	475	297

2.1.2 Sığır Eti

Sığır eti ticaretinin özellikleri 1995 – 2005 yılları arasında belirgin derecede değişmiştir. 1995'te, AB yaklaşık olarak 100 milyon € değerinde küçük bir ticaret fazlası verirken, 2005 yılında 1,1 milyar €'dan az olmayan bir ticaret açığı kaydedilmiştir. Bu açık düzenli olarak büyüyen ithalatın ve azalan ihracatın bir sonucudur. Kur oranının görece elverişsiz olması, ihracat geri ödemelerinde ki kesinti, Topluluk içi fiyatların ticaret için

daha elverişli olması ve daha düşük net üretim ile bütün bunların bileşik etkisi ihracatı azaltmaktadır.

Tablo 3 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Sığır Eti Ticareti (Eurostat 2006)

	AB İthalatı				Ort. Yıllık büyüme		AB ihracatı				Ort. Yıllık büyüme
	Milyon €		Toplam %				Milyon €		Toplam %		
	1995	2005	1995	2005			1995	2005	1995	2005	
AB dışı	1021	1440	100	100	%3,5	AB dışı	1124	331	100	100	%-11,5
Brezilya	247	790	24	55	%12,3	Rusya	247	151	22	46	%-4,8
Arjantin	405	389	40	27	%-0,4	Angola	6	16	1	5	%9,5
Uruguay	72	104	7	7	%3,8	İsviçre	12	15	1	5	%2,6
Namibya	34	45	3	3	%2,9	Makedonya	1	15	0	4	%29,8
Avustralya	30	37	3	3	%2,0	Tunus	7	13	1	4	%7,1
Diğer	235	77	23	5	%-10,6	Diğer	851	121	76	37	%-17,7

Sığır eti ithalatının temel kaynağı Mercosur ülkeleridir. Brezilya tek başına AB sığır eti ithalatının %55'inden sorumludur. Brezilya'yı % 27 ile Arjantin ve % 7 ile Uruguay takip etmektedir. AB ihracatıyla ilgili olarak, 2005'te 150 milyon € ile AB'nin en iyi müşterisi olarak Rusya görülmektedir.

2.1.3 Domuz Eti

AB15'in 1995 yılında gerçekleştirdiği toplam ithalata eşit bir şekilde, AB25'in 2005 yılı toplam ithalatı 47 milyon € olmuştur. İhracat 2,5 milyar €'ya ulaşmıştır. AB domuz eti ihracatının %35'lik diliminden tek başına Japonya sorumludur. Japonya'yı %14 ile Rusya takip etmektedir. Bütün olarak, sektör 2,5 milyar € ticaret fazlası vermiştir.

Tablo 4 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Domuz Eti Ticareti (Eurostat 2006)

	AB İthalatı				Ort. Yıllık büyüme		AB ihracatı				Ort. Yıllık büyüme
	Milyon €		Toplam %				Milyon €		Toplam %		
	1995	2005	1995	2005			1995	2005	1995	2005	
AB dışı	47	47	100	100	%-0,1	AB dışı	1624	2540	100	100	%4,6
ABD	2	17	5	37	%22,1	Japonya	689	892	42	35	%2,6
Şili	0	11	0	24	%122,6	Rusya	225	346	14	14	%4,4
Avustralya	8	10	17	22	%2,4	ABD	172	268	11	11	%4,6
Norveç	0	4	0	8	%39,6	Romanya	5	223	0	9	%47,4
Japonya	0	1	0	3		G. Kore	53	214	3	8	%15,0
Diğer	37	3	78	7	%-21,6	Diğer	481	596	30	23	%2,2

2.1.4 Kanatlı Eti

Yaklaşık %60'lık bir pazar payı ile en önemli kanatlı eti tedarikçisi Brezilya'dır. Bu ülkeyi %25'lik bir pay ile Tayland izlemektedir.

Tablo 5 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Kanatlı Eti Ticareti (Eurostat 2006)

	AB İthalatı				Ort. Yıllık büyüme		AB ihracatı				Ort. Yıllık büyüme
	Milyon €		Toplam %				Milyon €		Toplam %		
	1995	2005	1995	2005			1995	2005	1995	2005	
AB dışı	557	1220	100	100	%8,2	AB dışı	783	826	100	100	%0,5
Brezilya	90	731	16	60	%23,3	Rusya	127	124	16	15	%-0,3
Tayland	46	305	8	25	%20,9	İsviçre	54	101	7	12	%6,4
Bulgaristan	22	60	4	5	%10,5	S. Arab.	113	85	14	10	%-2,8
Şili	5	45	1	4	%24,2	H.Kong	56	38	7	5	%-3,7
Arjantin	2	28	0	2	%28,3	Benin	8	35	1	4	%15,8
Diğer	392	51	70	4	%-18,4	Diğer	425	443	54	54	%0,4

AB kanatlı eti ihracatı (2005 yılında toplam 830 milyon €) pek çok ülkeye yayılmıştır. AB'nin temel müşterileri Rusya ve İsviçre'nin ardından Suudi Arabistan'dır. 2005'te, kanatlı etinde 400 milyon € civarında bir ticaret açığı ortaya çıkmıştır.

2.1.5 Koyun ve Keçi Eti

2005 yılında toplam AB koyun ve keçi eti ithalatı 1,1 milyar €'yu bulmuştur. Ana tedarikçi % 83'lük Pazar payı ile Yeni Zelanda olmuştur ve Avustralya'nın oldukça ilerisindedir. İhracat hemen hemen hiç gerçekleşmemiştir.

Tablo 6 - AB'nin Ticari Ortaklarıyla Koyun ve Keçi Eti Ticareti (Eurostat 2006)

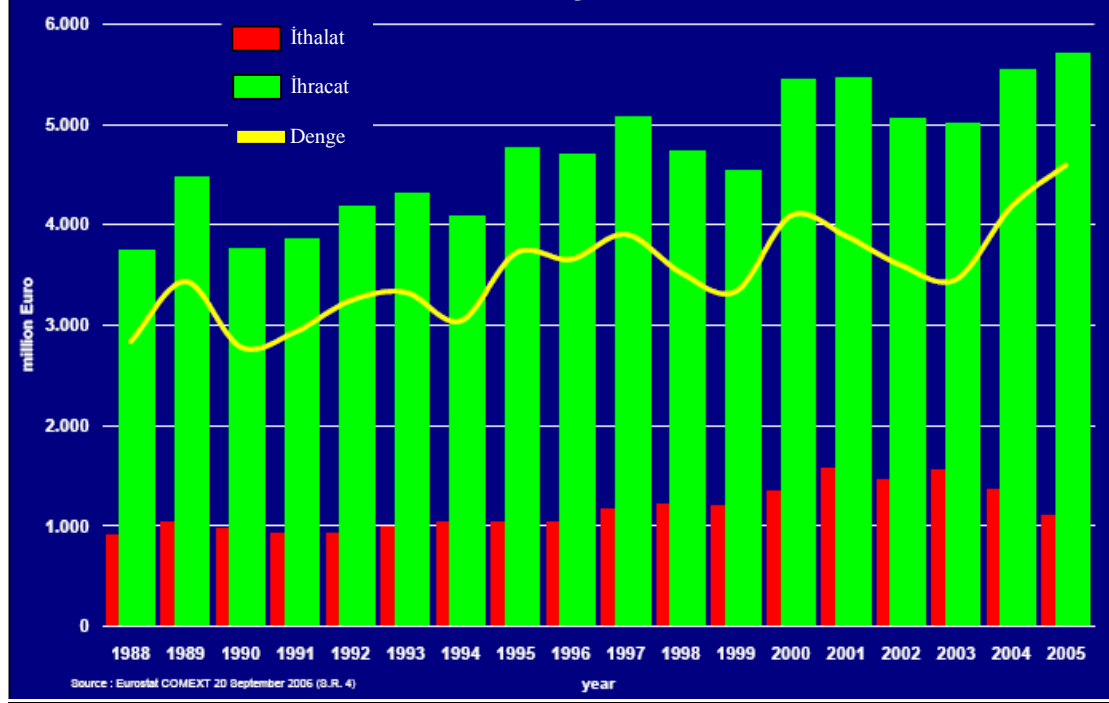
	AB İthalatı				Ort. Yıllık büyüme		AB ihracatı				Ort. Yıllık büyüme
	Milyon €		Toplam %				Milyon €		Toplam %		
	1995	2005	1995	2005			1995	2005	1995	2005	
AB dışı	528	1087	100	100	%7,5	AB dışı	21	19	100	100	%-0,7
Y.Zelanda	462	899	88	83	%6,9	İsviçre	11	9	52	49	%-1,2
Avustralya	41	81	8	7	%6,9	Tunus	0	2	0	10	
Bulgaristan	4	29	1	3	%20,6	Andora	1	2	3	8	%8,7
Arjantin	3	23	0	2	%24,1	Norveç	0	1	2	4	%8,5
Uruguay	9	17	1	2	%7,0	Rusya	1	1	3	3	%-2,0
Diğer	9	38	2	4	%16,0	Diğer	8	5	40	26	%-5,0

2.1.6 Süt ve Süt Ürünleri

Süt ürünlerinin kolay bozulabilen doğası nedeniyle, dünya süt üretiminin yalnızca % 7'si ticarete konu olmuştur. Ticareti yapılan süt ürünleri özellikle tereyağı, peynir ve süt tozudur. Uluslararası piyasalar çok az oyuncu tarafından kontrol edilmektedir. Süt ürünlerinin en büyük ihracatçıları AB, Avustralya ve Yeni Zelanda'dır. Bu üç tedarikçi, küresel süt tozu satışlarının %70'inden, peynir satışlarının %80'ninden ve tereyağı

satışlarının %90'ından sorumludur. AB çeşitli noktalara ihracat yapmaktadır. En önemlileri, peynirde Amerika Birleşik Devletleri, tereyağında ve süt tozunda Rusya'dır.

Tablo 7 - 1988 – 2005 Yılları Arasında, AB'nin AB Dışı Ülkelerle Ticareti (Süt Ürünleri) (Eurostat 2006)

Tablo 8 - AB Süt Ürünü İthalatı (Eurostat 2006)

	AB İthalatı				Ort. Yıllık büyüme
	Milyon €		Toplam %		
	1995	2005	1995	2005	
AB dışı	1048	1104	100	100	%0,5
İsviçre	314	285	30	26	%-1,0
Y.Zelanda	246	254	23	23	%0,3
Arjantin	37	83	4	8	%8,3
Avustralya	22	65	2	6	%11,2
Ukrayna	40	65	4	6	%5,0
ABD	22	50	2	4	%8,3
Beyaz Rusya	8	47	1	4	%18,6
Kanada	21	37	2	3	%5,8
Bulgaristan	7	29	1	3	%14,5
Romanya	4	24	0	2	%19,0
Diğer	324	165	31	15	%-6,5

AB'ye ithal ürünler tercihli ticaret anlaşmaları altında girmektedir. İsviçre en büyük tedarikçi; Yeni Zelanda ise, süt ürünleri için en büyük kotaya sahip, ikinci sıradaki tedarikçidir.

Tablo 9 - AB Süt Ürünü İhracatı (Eurostat 2006)

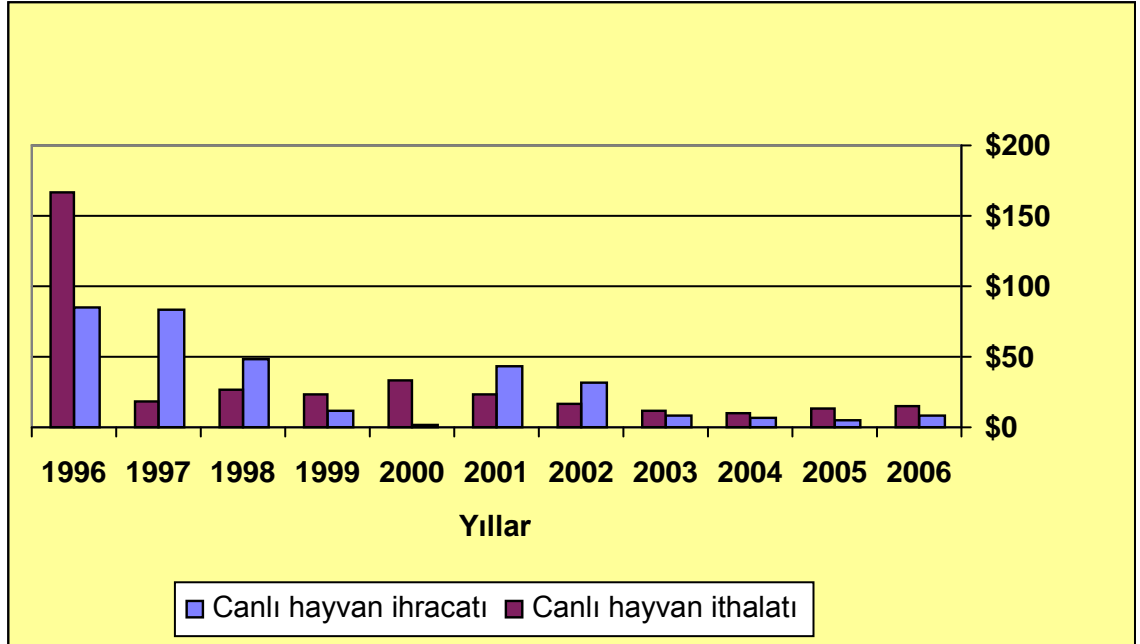
	AB İhracatı				Ort. Yıllık büyüme
	Milyon €		Toplam %		
	1995	2005	1995	2005	
AB dışı	4764	5701	100	100	% 1,8
ABD	449	786	9	14	%5,8
Rusya	322	480	7	8	%4,1
S. Arabistan	333	354	7	6	%0,6
Japonya	261	297	5	5	% 1,3
Cezayir	143	287	3	5	%7,2
İsviçre	228	256	5	4	% 1,1
Beyaz Rusya	43	182	1	3	% 15,6
Nijerya	100	148	2	3	%4,0
Birleşik A. E.	44	141	1	2	% 12,4
Kanada	126	129	3	2	%0,3
Diğer	2715	2641	57	46	%-0,3

2.2 TÜRKİYE CANLI HAYVAN ve HAYVANSAL ÜRÜN DIŞ TİCARETİ

2.2.1 Canlı Hayvan İhracat ve İthalatı

Türkiye'nin canlı hayvan ihracatı değerlendirildiğinde, ihracatta küçükbaş hayvanların büyük bir yer tuttuğu görülmektedir. Türkiye'nin küçükbaş hayvan ihracatının büyük bir bölümü körfez ülkeleri olan Lübnan, Suudi Arabistan ve Suriye'ye yapılmaktadır. Yalnız 2003 ve 2004 yıllarındaki canlı hayvan ihracatının 1990 yılı değerinin yaklaşık %2'si kadar olması dikkat çekmektedir. Bu düşüşte söz konusu pazarlara başka ülkelerin girmesi, hayvan hastalıkları, bölgedeki olağan üstü koşullar başta olmak üzere birçok faktörün payı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 10 - Canlı Hayvan Dış Ticareti (TÜİK 2006)

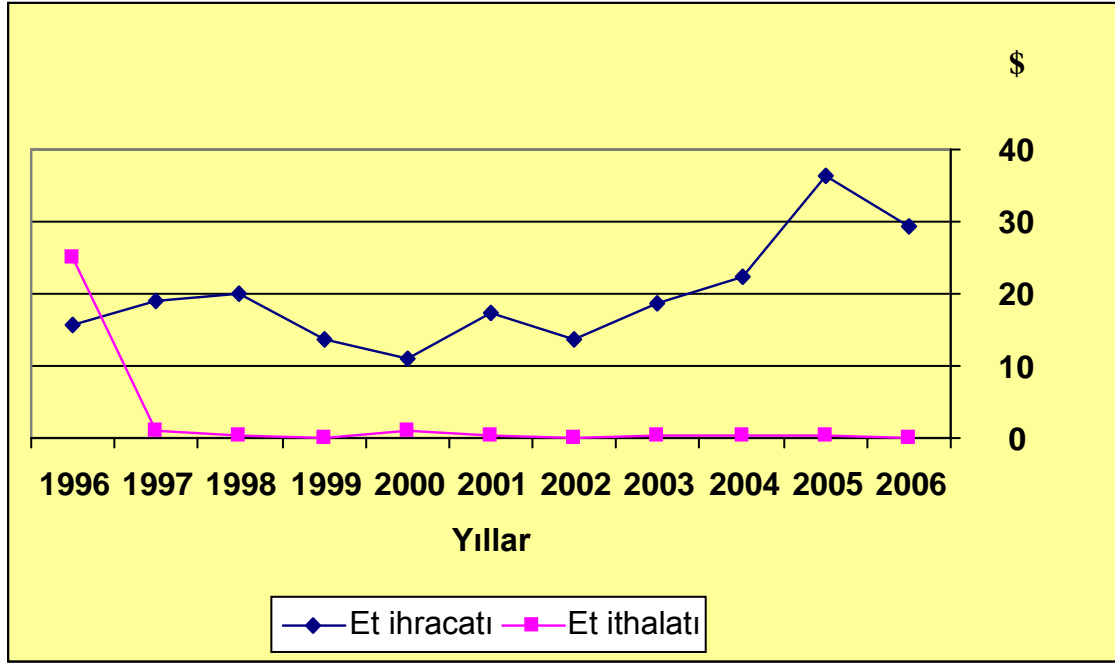
2.2.2 Et İhracatı

Türkiye'nin sığır eti ihracatı 1990 yılından itibaren giderek azalmıştır. Benzer durum küçükbaş hayvanlardan elde edilen et için de geçerlidir (Tablo 13). Kırmızı et

ihracatının düşmesine karşın kümes hayvanları eti ve sakatatı ihracatı hızlı bir artış göstermiştir. Bu grupta yer alan ürünler için Azerbaycan, Çin Halk Cumhuriyeti, Hong-Kong, Makedonya ve K.K.T.C. önemli pazar görünümünde olan ülkelerdir.

Tablo 11 - Et Dış Ticareti (TÜİK 2006)

2.2.3 Bal İhracatı

Türkiye'nin 1990-2004 yılları arası bal dış satımı incelendiğinde, ihraç edilen miktarda düzenli sayılabilecek bir artış görülmektedir.

2.2.4 Yumurta İhracatı

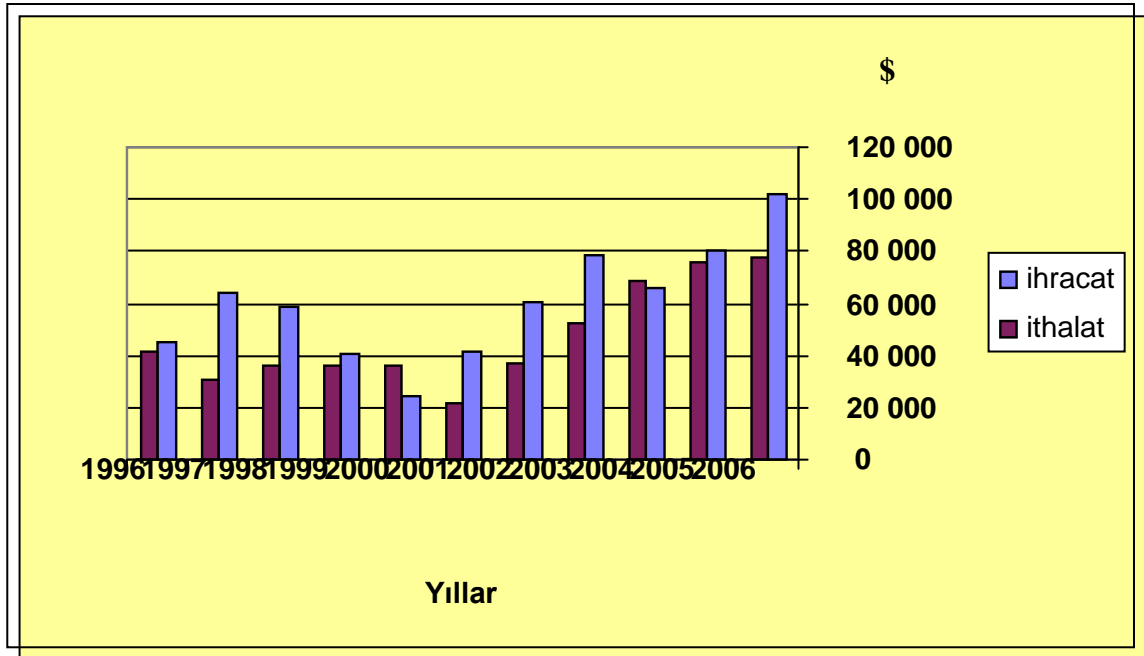
Türkiye'nin 2004 yılında en önemli yumurta pazarları, İsrail, Irak, Gürcistan, Azerbaycan, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Bulgaristan olmuştur. İhraç

edilen yumurtanın tamamını, kuluçkalık (damızlık) yumurta miktarı oldukça sınırlı kaldığından, sofralık olarak kabul etmek gerekir.

2.2.5 Süt ve Süt Ürünleri İhracatı ve İthalatı

Süt ve süt ürünlerinin büyük bir bölümünün kolayca bozulabilen yapıda olması ihracatta raf ömrü nispeten daha uzun, daha fazla katma değer yaratan ürünleri öne çıkarmaktadır. Nitekim peynir ihracat açısından önemli ürünler arasında en yüksek paya sahiptir. Bunu tereyağı izlemektedir. Özellikle son yıllarda bir başka süt ürünü olan dondurmada da ihracat açısından önemli gelişmeler kaydedilmiştir (Tablo 16).

Tablo 12 - Süt Ürünleri, Yumurta, Bal Dış Ticareti (TÜİK 2006)

2.3 TÜRKİYE ve AB ARASINDA TARIMSAL TİCARET

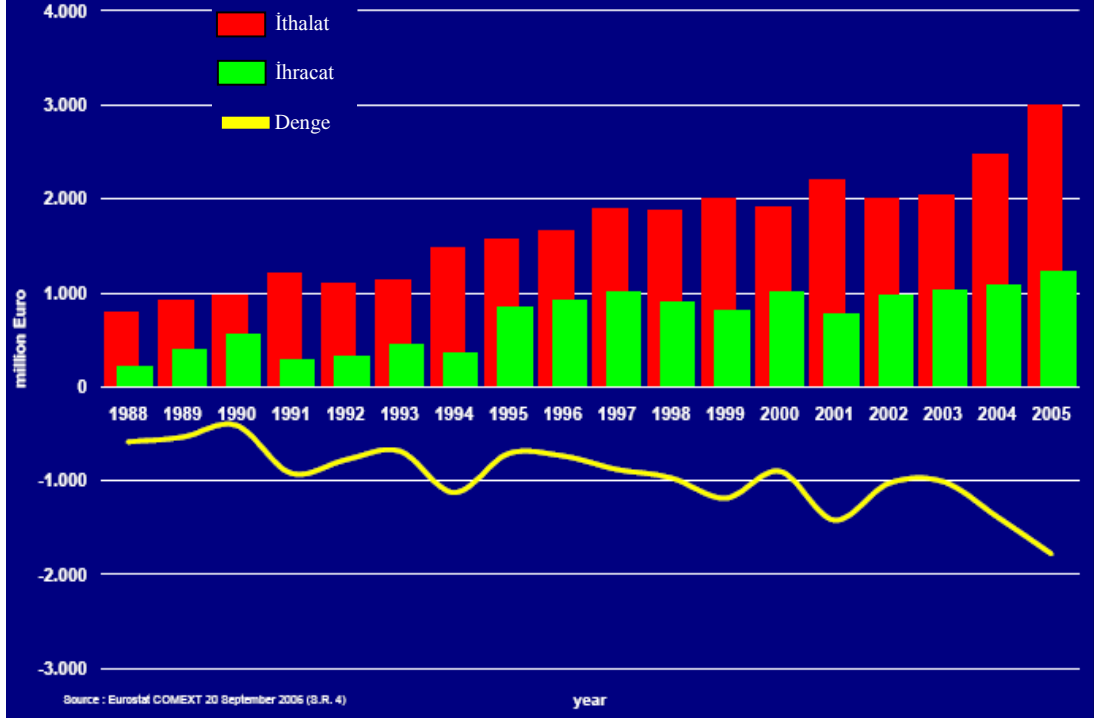
AB, Türkiye'den gelen çok sayıda ithal ürünü tercihli muameleye tabi tutarken, Türkiye, AB'den gelen çok az sayıda ithal tarım ürününü tercihli muamele kapsamına almaktadır. Türkiye ve AB arasında gerçekleştirilen ticaretin hemen hemen hepsi, 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe giren Gümrük Birliği'nin kapsamında yer almaktadır. Bununla beraber, Gümrük Birliği tarım ürünlerini kapsamamaktadır (fakat işlenmiş tarım ürünlerinin endüstriyel bileşenini kapsamaktadır). Ancak, farklı kararlar altında, bilhassa fındık da, Türkiye belirli sayıda gümrük vergisi imtiyazlarından yararlanmaktadır.

Türkiye'nin işlenmemiş tarımsal ihracat mallarının % 45'ini tek başına AB ithal etmektedir. AB Türkiye ile olan tarımsal ticaretinde, 2002 yılından sonra belirgin bir düşüş yaşanmakla birlikte 1995 – 2005 yılları arasında dalgalı bir şekilde 500 milyon € ve neredeyse 2 milyar € arasında değişen miktarda açık vermektedir.

AB yıllık ortalama % 6,8 büyüme ile 1995 yılında 1,56 milyar € tarımsal ürün ithalatına karşılık, 2005 yılında 3 milyar € ithalat yapmıştır. Aynı zaman aralığında, AB'nin Türkiye'ye ihracatı, yıllık % 3,7 artışla yarısı kadar büyümüştür. AB Türkiye'ye 1995 yılında 848 milyon € tarımsal ürün ihracatına karşılık, 2005 yılında bu değer 1,22 milyar € olmuştur. Türkiye'nin AB'ye tarımsal ihracatının yaklaşık % 50'si, özellikle Türkiye'nin Dünya'nın en büyük ihracatçılarından biri olduğu fındık dâhil, meyve ve sebzelerden oluşmaktadır. İkinci sırada gıda preparatları (yine özellikle meyve ve sebze preparatları), ardında ise zeytinyağı yer almaktadır.

AB, özellikle yağlı tohumlar, hububat, meyve ve sebzeler, gıda preparatları ve tütün imalat ürünleri ihracat etmektedir.

Tablo 13 - 1988 – 2005 Yılları Arasında, AB'nin Türkiye ile Ticareti (Tarımsal Ürünler) (Eurostat 2006)

2.4 DÜNYA TARIMSAL ÜRÜN TİCARETİ

2.4.1 Dünya Ticaret Örgütü Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması (SPS)

Müzakereleri halen sürmekte olan Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması, 1 Ocak 1995 tarihinde Dünya Ticaret Örgütü'nün kurulmasıyla yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşma ülkelerin kendi sınır kontrol standartlarını belirlemelerine izin vermektedir. Fakat düzenlemeler bilimsel temelli olmak zorundadır. İnsan, hayvan ve bitki sağlığını koruyacak ölçüde uygulanmalı, özdeş ya da benzer şartlara sahip ülkeler arasında keyfi olarak ya da gereksiz yere ayrımcılık yapmak üzere kullanılmamalıdır (www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm4_e.htm 2007).

Üye ülkeler mevcut oldukları hallerde uluslararası standartları, rehberleri ve tavsiyeleri kullanmaları konusunda teşvik edilmektedirler. Bu şekilde hareket edildiği zaman, ülkelerin DTÖ tartışmalarında hukuki mücadele içine girmeleri olasılık dışıdır. Bununla beraber, bilimsel gerekçeleri varsa üye ülkeler daha yüksek standartlar ortaya koyan önlemler alabilirler. Ülkeler, yaklaşımları keyfi değil de tutarlı ise uygun risk

değerlendirmeleri temelinde yüksek standartlar koyabilirler. SPS Anlaşması Madde 5.7 geçici “ihtiyati tedbir”e müsaade etmektedir.

Eğer ihracatçı ülke, ithalatçı ülke ile aynı sağlık güvencesi seviyesini sağlayacak önlemleri aldığını ispatlayabilirse, ihracatçı ülkenin standartlarını ve yöntemlerini ithalatçı ülkenin kabul etmesi beklenir.

2.4.2 Dünya’da Tarımsal Üretim Ve Ticaret

İşlenmemiş ve işlenmiş tarım ürünlerinin çoğu yerel olarak tüketildiği için, bu ürünlerin ticareti Dünya tarımsal üretiminin yalnızca küçük bir payını oluşturmaktadır. Dünya toplam tarımsal ürün ihracatı 2003 – 2005 yılları arasında, ortalama olarak 300 milyar € olarak gerçekleşmiştir (AB içi ticaret hariç tutulmuştur).

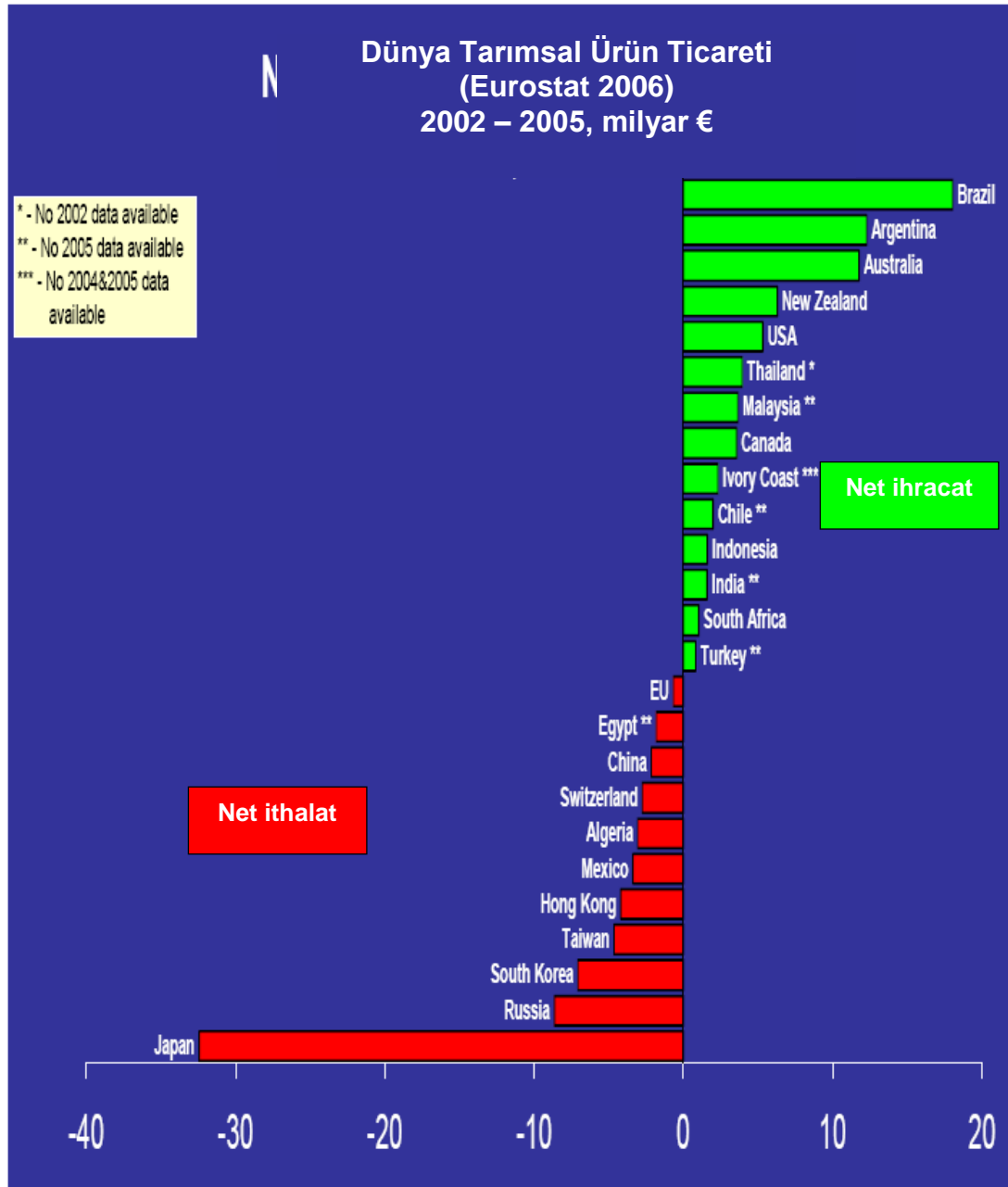
Gıda güvenliği sebebiyle, Dünya sahnesinde gıda ürünleri stratejik önem arz etmektedir. En önemli ürünler hububat, et ve preparatları, içecekler, yağlı tohumlar, meyve ve yağlardır. Şaşırtıcı bir şekilde, bütün bu ürünler bir bütün olarak dünya toplam ihracatının % 10’dan daha azını temsil etmektedir.

En büyük ihracatçılar olan AB 25 ve ABD, 2005 yılında, dünya tarımsal ürün ihracatından sırasıyla % 21 ve % 18 pay almışlardır. Üçüncü sırayı dünya ihracatının % 13’ünü temsil eden Mercosur ülkeleri almıştır. Avustralya ve Çin aynı şekilde % 5 paylara sahibidirler. Yeni Zelanda ise % 3 pay almıştır.

Bununla beraber, farklı ülkelerde tarımsal ihracatın önemine bakacak olursak tablo tümünden değişmektedir. 2005 yılında Çin’de, tarımsal ihracatın toplam ihracat içindeki payı % 5’den daha azdı. Benzer şekilde, ABD’de ve AB25’de tarımsal ihracat toplam ihracatın % 10’unundan daha az gerçekleşmiştir. Yeni Zelanda örneğinde ise, toplam mal ihracatının yarısı tarım ürünlerinden oluşmaktadır. Avustralya’da bu oran % 18 olmuştur.

Ülkeleri tarımsal ticaret dengesine göre sıralayacak olursak, sırasıyla 23 milyar € ve 14 milyar €'luk net bilânçolarıyla Brezilya ve Arjantin ihracatçı ülkeler listesinde en tepede yer almaktadırlar. Bu ülkeleri Tayland, Malezya ve Şili izlemektedir.

Net ithalatçı ülkeler ise geleneksel olarak bazı Uzak Doğu (Güney Kore, Tayvan, Hong Kong, Çin) ve Kuzey Afrika - Orta Doğu (Suudi Arabistan, Cezayir, Mısır) ülkeleridir.

3 SINIR KONTROL NOKTALARI VE CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜZERİNDE UYGULANAN AVRUPA BİRLİĞİ SINIR KONTROL PROSEDÜRLERİ

Avrupa Birliği mevzuatı, Üye Ülkelerde ki üretimde ve bunların birbirleri arasında ki ticarete de aranan standartların karşılanması için oluşturulmuş bir takım sağlık ve denetim gereksinimleri getirmektedir. Belgelendirmenin henüz uyumlaştırılmamış olduğu birkaç alanda, ulusal ithalat şartları ile ilgili bilgileri elde etmek için, üçüncü ülkeler Üye Ülke Otoriteleri ile temas kurmalıdır.

Hayvansal kökenli ürünlerin ve canlı hayvanların uyumlaştırılmış ithalat ve transit şartları ile ilgili olarak söz konusu üçüncü ülkelerle müzakerede tek yetkili AB Komisyonu'dur.

Canlı hayvanların ve hayvansal kökenli ürünlerin uyumlaştırılmış ithalat ve transit kontrolleri, AB'nin dış sınırlarında ki (kara sınırları, limanlar ve uluslararası havaalanları) AB onaylı özel Sınır Kontrol Noktaları'nda (BIP) gerçekleştirilir.

Avrupa Topluluğu'nun ithalat kuralları, bütün ithalat kalemlerinin AB Üye Ülkelerinden kaynaklanan hayvanlar ve hayvansal kökenli ürünlerde ki hijyen, tüketici güvenliği, hayvan refahı ve hayvan sağlığı statüsü ile ilgili aynı yüksek standartları karşılamasını garanti altına almayı amaçlamaktadır (<http://vetimplegdemo.webadres.nu/2007>).

AB pazarına sunulan canlı hayvanlar ve hayvansal ürün sevkiyatları Üye Ülkenin resmi kontrol servislerince gerçekleştirilen veteriner kontrollerine konudur. Bu kontroller; yol, tren yolu, havaalanı ya da liman AB giriş noktalarında yer alan, onaylı BIP'lerde gerçekleştirilir.

Yeni Üye Ülkelerde veteriner ve diğer kontroller için Sınır Kontrol Noktaları'nın kurulması ve bunun için sınır kontrollerinin yapılacağı binalar, ekipman ve personele sahip olunması gerekmektedir. AB mevzuatı, kontrol edilecek ürünün cinsine göre, BIP tesisleri için minimum standartları düzenlemektedir. Komisyon, gelişmeleri dikkatle

izlediğini ve katılım esnasında tam tamına hazır olan BIP'leri onaylanacağını ve listeleneceğini ifade etmiştir. BIP'lerin Komisyon tarafından onaylanabilmesi için, Üye Ülkelerin temsilcilerinden oluşan Gıda Zinciri ve Hayvan Sağlığı Daimi Komitesi'nin meşru bir kararına ihtiyaç duyulacaktır.

İthalatla ilgili güvenlik standartlarına ve veteriner kontrollerine uyumda ulusal otoritelerin performanslarının değerlendirilmesi, Avrupa Komisyonu Gıda ve Veterinerlik Ofisi'nin görevidir. Bu amaçla, 2001/881/EC sayılı Karar Madde 2'de BIP'lerin düzenli denetimi hesaba katılmaktadır.

BIP'lerin riske dayalı denetimleri, daha önce öngörölmüş kontrollerin yapılmasını sağlamak için Üye Ülkeler' de ortaya konulmuş sistemlerin değerlendirilmesiyle birlikte, bu sistemlerin topluluk gereksinimlerini karşılayıp karşılamadıklarını doğrulamak için düzenli aralıklarla gerçekleştirilmektedir. Denetçiler, aynı zamanda, eylem planları vasıtasıyla önceden tanımlanmış eksikliklerin düzeltilip düzeltilmediğini de kontrol ederler.

3.1 İLGİLİ AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATI

- Topluluğa üçüncü ülkelerden gelen ürünler üzerine Veteriner kontrollerinin organizasyonun idare eden prensipleri ortaya koyan 18 Aralık 1997 tarih ve 97/78/EC sayılı komisyon direktifi (*OJ No L 24, 30.01.98, p.9*).
- 89/662/EEC, 90/425/EEC, 90/675/EEC sayılı Direktifleri değiştiren ve Üçüncü ülkelerden Topluluğa giren canlı Hayvanlar üzerine Veteriner kontrollerinin yönetimini idare eden prensipleri ortaya koyan 15 Haziran 1991 tarih ve 91/496/EEC sayılı Konsey Direktifi (*OJ L 268, 24.9.91, p.56*).
- Kişisel tüketime konu olan hayvansal kökenli ürünlerin ithalatı ile ilgili önlemleri düzenleyen 16 Nisan 2004 tarih ve 745/2004 sayılı Komisyon Tüzüğü (*OJ No. L 122, 26.04.2004, p. 1*).
- Yem ve gıda yasası ile hayvan sağlığı ve hayvan refahı kurallarına uyumun doğrulanmasını sağlamaya yönelik olarak gerçekleştirilen resmi kontrollere ilişkin 29 Nisan 2004 tarih ve (AT) 882/2004 sayılı Konsey ve Avrupa Parlamentosu

Tüzüğü (*OJ No. L 165, 30.04.2004, p. 1, corrigendum by OJ No. L 191, 28.05.2004, p. 1*).

- 92/65/EEC sayılı Konsey Direktifini değiştiren ve ticari olmayan Ev Hayvanlarının hareketine uygulanacak Hayvan Sağlığı gereklilikleri üzerine 26 Mayıs 2003 tarih ve 998/2003/EC sayılı Konsey ve Avrupa Parlamentosu Tüzüğü (*OJ L 146, 13.6.2003, p. 1*).
- Komisyon Uzmanı tarafından yürütölen kontrollerle ilgili detaylı kuralları güncelleyen ve üçüncü ölkelerden gelen hayvan ve hayvansal ürünler üzerine Veteriner kontrolleri için kararlaştırılmış Sınır Kontrol Noktalarının listesini oluşturan 7 Aralık 2001 tarih 2001/881/EC sayılı Komisyon kararı (*OJ No. L 326, 11.12.2001, p. 44*).
- İnsan tüketimine konu olan hayvansal kökenli ürünlerin girişi, dağıtımı, işlenmesi, üretiminin idare edilmesi üzerine hayvan sağlığı ile alakalı kuralları ortaya koyan 16 Aralık 2002 tarih ve 2002/99/EC sayılı Konsey Direktifi (*OJ No. L 18, 23.1.2003, p. 11*).
- Üçüncü Ölkelerden gelen Ürünlerle ilgili, Deniz yolu ile sınır ötesi taşımacılık yapan işletmeciler veya antrepolar, serbest antrepolar, serbest bölgeye giriş, ile ilgili Veteriner Kontrollerinin metotlarını düzenleyen 8 Eylül 2000 tarih ve 2000/571/EC sayılı Komisyon Kararı (*OJ No. L 240, 23.09.2000, p. 14*).
- Üçüncü ölkelerden Topluluğa giren ürünler üzerine Veteriner kontrollerinden sorumlu Sınır Kontrol Noktalarının onayı için gereklilikleri ortaya koyan 21 Kasım 2001 tarih ve 2001/812/EC sayılı Komisyon Kararı (*OJ L 306, 23.11.2001, p. 28*).
- Yüksek patojeniteye sahip Avian Influenza ve sahiplerine refakat eden evde beslenen kuşların Topluluğa hareketleriyle ilgili belirli koruma önlemleri hakkında 22 Aralık 2006 tarih ve 2007/25/EC sayılı Komisyon Kararı (*OJ L 8, 13.01.2007, p. 29*).
- Vahşi fauna ve flora türlerinin ticaretleri düzenlenerek korunması üzerine 9 Aralık 1996 tarih ve 338/97/EC sayılı Konsey Tüzüğü (*OJ L 61, 03.03.1997, p. 1*).
- Soyları Tehlikede Vahşi Fauna ve Flora Türlerinin Uluslararası Ticareti Konvansiyonu'nun Madde VIII (3)'üne göre üçüncü ölkelerle ticaret için üye ölkeler tarafından atanmış bütün mevkileri listeleyen 1999/C 356/02/EC sayılı liste (*OJ C 356, 08.12.1999, p. 37*).

- Hangi üçüncü ülke bandıralı balıkçı teknelerinin balığı doğrudan karaya indirebileceğine ve avını Topluluk limanlarında pazarlayabileceğine dair şartlar belirleyen 6 Mayıs 1994 tarih ve 1093/94/EC sayılı Konsey Tüzüğü'nün Madde 3'üne uygun olarak Üye Ülkeler tarafından atanmış limanlar listesi (OJ C 177, 10.06.1998, p. 6).
- Topluluğa giren Hayvan ve Hayvansal Ürünler üzerine veri tabanı için gerekli olan minimum verileri oluşturan 6 Haziran 1997 tarih ve 97/394/EC sayılı Komisyon Kararı (OJ L 164, 21.06.1997, p. 42).
- Üçüncü Ülkelerden gelen Hayvan ve Hayvansal ürünlerin sevkıyatlarından tekrar iade edilmiş olanlarının bilgisayar giriş kayıtları ile ilgili bilgileri içeren 10 Şubat 1997 tarih ve 97/152/EC sayılı Komisyon kararı (OJ L 59, 28.02.1997, p. 50).
- 97/78/EC sayılı Konsey Direktifi uyarınca sınır kontrol noktalarında muayene edilecek ürünlerin listesini belirten 26 Nisan 2002 tarih ve 2002/349/EC sayılı Komisyon Kararı (OJ L 121, 08.05.2002, p. 6).
- Üçüncü ülkelerden ithal edilen ürünler üzerine Topluluk Sınır Kontrol Noktalarında Veteriner Kontrolleri için uygulanacak usulleri ortaya koyan 22 Ocak 2004 tarih 136/2004/EC sayılı Komisyon Tüzüğü (OJ No. L 21, 28.01.2004, p. 11).
- 90/675/EEC sayılı Konsey Direktifi uyarınca üçüncü ülkelerden gelen belirli ürün sevkıyatlarına düşük sıklıkla uygulanacak fiziksel kontrollere ilişkin 20 Mayıs 1994 tarih ve 94/360/EC sayılı Komisyon Kararı (OJ NO. L 158, 25.06.94, P. 41).
- 64/432/EEC ve 93/119/EC sayılı Direktifleri ve 1255/97/EC sayılı Tüzüğü değiştiren ve nakliye ve ilgili filler sırasında hayvanların korunması üzerine 22 Aralık 2004 tarih ve 1/2005/EC sayılı Konsey Tüzüğü (OJ L 3, 5.1.2005, p.1).
- İnsanların tüketimine yönelik olmayan hayvansal yan ürünlerle ilgili sağlık kurallarını ortaya koyan 3 Ekim 2002 tarih ve 1774/2002/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (OJ L 273, 10.10.2002, p.1).
- 92/486/EEC sayılı Kararı değiştiren ve TRACES Sistemine girilmesi üzerine 30 Mart 2004 Tarih ve 2004/292/EC sayılı Komisyon Kararı (OJ No. L 94, 31.03.2004, p. 63).

3.2 İDARİ YAPILANMA

Tek pazar altında hayvanlar ve hayvansal ürünlerin ticaretine, bu ürünlerin üretimi için AB bünyesinde uyumlaştırılmış olan kontrollerin uygulanması temelinde izin verilir. Öyleyse, ticaret yapılabilmesi için, hayvansal ürünler AB içerisinde üretilmiş olmalı ve AB sağlık işareti taşıyor olmalıdır. Topluluk içi ticarete yer değiştiren mallara, onay numarası ile birlikte üretim tesisi ile ilgili bilgileri içeren bir ticari belge eşlik etmelidir. Bu şartlar hayvan ve halk sağlığını korumak için oluşturulmuştur.

AB, AB üyesi olmayan ülkelerle olan hayvan ve hayvansal ürün ticareti için uluslararası ticaret anlaşmalarına göre şartlar oluşturmuştur. Bu durum, en az AB seviyesinde veteriner kontrollerinin yapıldığı ihracatçı ülkenin AB tarafından onaylanmış olmasını gerektirmektedir. Hayvansal ürünlerin ticarete konu olabilmesi için AB Koruyucu Önlemleri kapsamında ki kısıtlamaların olmadığı bir alandan çıkmış olması, yetkili otoritenin gözetimi ve kontrolü altında tutulan tesislerden geliyor olması, doğru bir şekilde etiketlenip, AB mevzuatının ortaya koyduğu modellere uygun özel sağlık sertifikaları ile taşıyor olması mecburidir. İthal ürünler, Ön Bildirim Ortak Veteriner Giriş Belgesi'nin (CVED Bölüm 1) teslimini takiben, AB tarafından onaylanmış bir AB Sınır Kontrol Noktası'na (BIP) veteriner kontrolü için sunulmak zorundadır.

3.3 SINIR KONTROL NOKTALARI İÇİN YAPISAL GEREKSİNİMLER

3.3.1 Sınır Kontrol Noktalarının Yerleşimi

Sınır Kontrol Noktası Tesisleri (BIP) kontrol tesisleri giriş noktasının hemen yakınına ve Topluluk Gümrük Kodu'nu oluşturan 2913/92/EEC sayılı Konsey Tüzüğü'nün Madde 38 (1) ilk alt paragraf, (a) ve (b) noktalarına göre gümrük otoriteleri tarafından gösterilmiş bir alana yerleştirilmiş olmalıdır. Madde 38 (1) (a) ve (b) noktaları, gümrük bölgesine getirilen malların gümrük ofisine ya da serbest bölgeye gecikmeksizin gönderilmesini gerektirmektedir. Coğrafi kısıtlardan dolayı gerektiğinde, BIP'lerin, SCoFCAH prosedürü altında malların sunulduğu noktadan bir miktar mesafede olması

için karar verilebilir. BIP, tren taşımacılığı açısından, yetkili merci tarafından gösterilen ilk istasyonda yer alabilir.

[97/78/EC Madde 6 (1) (a)]

Coğrafyanın ya da sınır mevkisinin boyutunun gerektirdiği durumlarda, ya da sınır kontrollerinin verimli bir şekilde yönetimi için, her bir BIP birden fazla kontrol merkezi barındırabilir.

[01/812/EC Madde 1.3]

BIP kontrol tesisi, ithalat limanının sınırlandırılmış sahası ve onun gümrük sınırı içinde olmalıdır. Bu durumdan her hangi bir sapma, Komisyon onayını gerektirmektedir. BIP kontrol tesisi, yalnızca belirli ürünlerin muamelesiyle uğraşan alt birimlere bölünebilir. Şartlar gerektirdiğinde pek çok alt birim yer alabilir.

3.3.2 Sınır Kontrol Noktalarının Yapısı

BIP'ler, geçiş yapan çok sayıda sevkıyat üzerinde gerçekleştirilecek kontrollerin yapılmasına izin verecek kadar geniş olmalıdır.

[97/78/EC EK II, 4.]

Veteriner kontrolleri için tesisler içeren bir BIP, resmi veterinerin ya da su ürünleri ile ilgili durumlarda, 93/352/EEC Komisyon Kararı'na atfen, resmi veteriner ya da resmi su ürünü kontrolörünün sorumluluğu altındadır ve tesisler tam bir iş birimi oluşturacak şekilde yerleştirilmiş olmalıdır. BIP'in bir grup tesisten oluştuğu fakat bunların aynı mevkide yer aldığı durumlarda, tek bir isim taşıması gereken BIP'i grubun coğrafi mevkisi nitelendirecektir.

[01/812/EC Madde 1.1]

BIP'ler, birbirlerine göre etkin çalışma mesafesinde yer almalı ve aşağıda sıralanan olanaklara sahip olmalıdır:

- Telefon, faks, TRACES sistem terminali, fotokopi cihazı, bütün gerekli belgeler, ürünlerin kontrolü ile ilgili belgeleri depolayacak arşiv kapasitesini içeren iletişim ekipmanları olan bir ofis;
- Yalnızca resmi kontrollerle ilgili diğer personelle paylaşılabilir ve BIP' te personelin çalışmalarında kullanılacak, giyinme odası, tuvaletler ve el yıkama araç gereçlerinden oluşan sosyal odalar;
- Çatı gereksiniminin uygulanmayabileceği teknelerle nakledilen konteynıra konulmamış yün, gevşek hacimli işlenmiş ve insan tüketimi için uygun olmayan hayvansal protein, gevşek gübre veya guano veya hacimli sıvı petrol ve yağlar gibi malların gönderilmesi hariç; kapalı veya çatıyla kaplı olması gereken sevkiyat nakil araçlarının boşaltılması için bir alan;
- İnsan tüketimi için amaçlanmış sıcaklık kontrolündeki ürünler için, bağlantıları dış çevreden korunmuş veya mühürlenmiş nakliye ve boşaltma alanları; buna boşaltım ve yükleme yapılan balıklar dâhil değildir ve bunların kontaminasyonu önlenmelidir (Karar 93/352/EEC Madde 2 ve Direktif 91/493 Bölüm II 'de değinilen iptal uygulanacaktır);
- Ürünlerin denetleneceği ve testler için numunelerin alınacağı bir denetim odası; örnekleme alanı, denetim odasından ayrı olmak zorunda değildir;
- Laboratuvar veya diğer araştırma sonuçları beklenen alıkonulmuş malların, resmi veterinerin kontrolü altında, soğuk, donmuş veya çevre sıcaklıklarında aynı zamanda tutulmasına izin verecek, uygun saklama odaları veya alanları; [01/812/EC Madde 4.2]

BIP, Topluluk kurallarına uygunluk durumu kontrollerinin yapılması amacıyla, rutin analizler yapmak, örnekler almak için uygun hijyenik tesislere sahip olmalıdır.

[97/78 EK II]

Mühürlü, otomatik, kendiliğinden sıcaklığını ayarlayabilen konteynırların içinde, çevre sıcaklığında nakledilebilen farmasötik ya da teknik kullanım için derin dondurulmuş semen, embriyo yan ürünleri ya da kan ürünleri, yalnızca oda sıcaklığında ki insan tüketimi için olmayan ürünler için listelenmiş BIP'lerde kontrol edilebilirler.

[01/812/EC Madde 3.4]

Analiz için alınan sevkiyat parçalarının ve sınır muayene noktasındaki sorumlu resmi veterinerin serbest dolaşım izni vermediği ürünlerin saklanması için, BIP’te binalar ve soğuk hava depoları yer almalıdır.

[97/78 EK II]

Soğutulmuş, dondurulmuş ve çevre sıcaklığındaki ürün sınıflarını muamele etmek için onaylanan sınır denetim noktaları, her sıcaklık sınıfında yeterli miktarda ürün hacmini aynı anda depolayacak durumda olmalıdır. Resmi veteriner her ihtiyaç duyduğunda, uygun bir depolama hacmine anında erişim mümkün olmalıdır.

[01/812/EC Madde 4.3]

Sınır denetim noktası yakınındaki veya aynı liman veya gümrük alanı içindeki ticari depolama tesislerinin kullanılmasına, şayet alıkonulan ürün resmi veterinerin kontrolü altında ve ayrı kilitli bir odada ya da bütün diğer ürünlerden bir çitle çevrelendiği bir alanda depolanmışsa izin verilir.

[01/812/EC Madde 4.3]

Boşaltma alanına yakın, sürekli olarak yerleşik, ayrı, tek başına duran konteynırlarda depolamaya, konteynırların boşaltma alanına boşaltma işleminin hava koşullarından etkilenmeyeceği şekilde bağlantılı olması koşuluyla izin verilmiştir. İstisnai olarak karayolu, demiryolu veya liman yerleşimlerinde bulunan BIP’lerde, resmi veterinerin kontrolü altında, malların BIP’ e getirildiği nakliye araçlarındaki her bir ürün kategorisi için ilave depolamaya izin verilmiştir.

[01/812/EC Madde 4.3]

İnsan tüketimi için ürünler ve insan tüketimi için olmayan ürünlerin muameleleri, ayrı boşaltma alanlarında, denetim odalarında ve saklama tesislerinde yapılmalıdır. Şayet çapraz kontaminasyonu önlemek için boşaltma sırasında ve boşaltmadan sonra insan tüketimi için olan ve insan tüketimi için olmayan ürünler birbirlerinden açık bir şekilde ayrılıyor ise, bu gereksinimin iptaliyle, yalnızca ambalajlı ürünlerle sınırlı resmi onay almış sınır denetim noktalarında boşaltma alanları ortak olabilir.

[01/812/EC Madde 4.4]

Yukarıdaki paragrafın iptaliyle, yılda 500 mal sevkiyatından daha az bir işleme sahip olan sınır denetim noktaları, bütün ürünlerin boşaltma, denetim ve saklaması için ayrılan aynı tesisleri kullanılabilir. Ancak mal gönderimleri arasında belli bir zaman aralığı uygulanmalıdır ve farklı malların gelişleri arasında tesislerin temizlenmesi ve dezenfeksiyonu gerektiği biçimde gerçekleştirilmelidir. İki ayrı kategoride yer alan ürünlerin aynı tesisleri kullanmasına izin verilmeden önce, yetkili otorite bir risk değerlendirmesi yapmalıdır. Verilen izinle ilgili olarak Komisyon'a bildirimde bulunulmalıdır.

[01/812/EC Madde 4.5]

[2006/590 Madde 2.2]

Onaylanıp listelenmek için, sınır denetim noktalarının uygun hijyen seviyesi sağlanacak ve çapraz kontaminasyon önlenecek biçimde inşa edilmesi gerekmektedir. Ürünlerin boşaltılacağı, denetleneceği veya saklanacağı odalarda, sınır denetim noktası veya denetim merkezi:

- Düz, yıkanabilir yüzeyli duvarlara sahip olmalı ve bunlar zeminlerle birlikte kolay temizlenebilir, dezenfekte edilebilir ve uygun drenaja sahip olmalıdır;
- Temiz ve kolay temizlenebilir tavanları olmalıdır;
- Yeterli doğal ve yapay ışıklandırmaya sahip olmalıdır;
- Bütün denetim odalarına yeterli, sıcak ve soğuk su sağlanmalıdır.

[01/812/EC EK]

Önceden onaylanmış sınır denetim noktalarına sonradan eklenmiş kontrol merkezlerinin 01/812/EC sayılı Karar'a uygunluğu yetkili otorite tarafından kontrol edildikten sonra, Resmi Gazetede listelenmeleri için Üye Devletler tarafından öneride bulunulabilir. Herhangi bir merkezdeki tesisler, merkezden geçen çeşitli ürünlerin hacmine ve türüne uygun olmalıdır.

[01/812/EC Madde 5.1]

Bir sınır denetim noktası, farklı denetim merkezlerine bölünmüş ise, bunlar merkezlerin listelendiği sınır denetim noktasıyla aynı gümrük tahsis alanı veya bölgesi içine yerleştirilmiş, tahsis edilmiş sınır denetim noktasından makul bir çalışma mesafesinde

yer alıyor, resmi veterinerin kontrolü altında bulunuyor ve merkezde incelenen malların özel bir kaydı tutuluyor olmalıdır.

[01/812/EC Madde 5.2]

Denetim merkezleri arşivleme tesisleri, TRACES sistem terminali veya fotokopi makinesi, mevcut bütün veterinerlik kontrol kuralları ve belgelerini bulundurmak zorunda değildir. Bununla beraber merkezde yapılan veterinerlik kontrolleri için ilgili ve gerekli olan belgeleri bulundurmalıdır.

[01/812/EC Madde 5.3]

Yerel gümrüklerce gümrük kontrollü alan olarak onaylandıklarına dair, her bir BIP ve yetkili otoritenin elinde delil olması lazımdır.

BIP'te, BIP'in onaylı planlarının kopyaları mevcut olmalıdır. Bu planlar, BIP'in liman/havaalanı ve gümrük olarak belirlenmiş alana ait genel görünümde ki yerini, tesisin detaylarını ve tesiste cereyan eden ürün ve personel akımlarını gösteriyor olmalıdır. Bunun yanında, BIP'le ilgili diğer kontrollere ait sınırları gösteren açık işaretler olmalıdır (Örneğin, havaalanlarında uçuş alanı/yer sınırları).

BIP'in boyutunun ve yerleşiminin yeterli olup olmadığı tartışılırken, muameleye tabi ürünlerin tipleriyle birlikte; sevkiyatların sayısı, boyut ve akım yönünü de hesaba katmak gerekir.

Ürün ve personel akımlarının çapraz kontaminasyona sebep olmaması için, BIP'in yerleşimi ve organizasyonu göz önünde tutulmalıdır.

Depolama tesisleri, BIP'ten geçen her bir ürün sınıfına ait ortalama büyüklükte en az bir sevkiyatı alabilecek kapasitede olmalıdır. BIP'de olması gereken temel depolama hacmi, depoların nerede yer alacağı bir miktar esneklik arz etmekle birlikte, fiziksel yapı (eğer gerekliyse bir kafes) ile devamlı tahsis edilmelidir. BIP ile aynı gümrük kontrollü bölge içerisinde olması ve malların resmi veterinerin kontrolü altında kalması şartıyla, ticari depoların ortalama kullanım hacminden fazla olan PAP, yün ya da su ürünleri gibi hacimli sevkiyatların depolanmasına acil durumlarda izin verilebilir.

Eğer BIP tarafından oda ısında, soğutulmuş ya da dondurulmuş sevkıyatların ayrı ayrı muamelesi yapılıyorsa, her birinin aynı anda uygun derecelerde depolanması mümkün olmalıdır. Yine, uygun olan, el koyulan ya da reddedilen malların ayrı ayrı depolanmaları mümkün olmalıdır. Her bir depo, kullanımları arasında kabul edilebilir oranda temizlik ve dezenfeksiyona tabi tutuluyorsa, amaca göre etiketlenmek şartıyla esnek bir şekilde kullanılabilir. Bu ifade, gerekli depo sayısını azaltmamakla birlikte, farklı boyutlarda ki depoların uygun bir şekilde kullanılabilmesi ya da kontamine depoların derinlemesine temizlik için gece boyunca kenara ayrılabilmesi anlamına gelmektedir.

Şayet kalıcı olarak yerleştirilmişlerse ve ürün sınıfına göre kapalı/kuşatılmış yürüme yolları ile birbirlerine bağlanmışlarsa, depolama için ayrı bağımsız konteynırların kullanımı da kabul edilebilir.

BIP, istisnai durumlar da acil ilave depolama için bir acil eylem planına sahip olmalıdır. Kontrol alanı ya da ofis tesisleri, laboratuara gitmeyi bekleyen örnekleri ya da alıkonulmuş referans numunelerini tutmak için bir buzdolabı/derin dondurucu içermelidir. Bu madde, yalnızca çevre sıcaklığında çalışan BIP'lere de uygulanır.

Bir sınıfa ait üründen (insan tüketimi için olan, insan tüketimi için olmayan) sınırlı girdisi olan BIP'ler hariç, insan tüketimine yönelik olan ve insan tüketimine yönelik olmayan ürünler için değişim, boşaltma, kontrol ve depolama için ayrı tesisler olmalıdır. 2006/509 un başlangıç kısmında kesin bir rakam verilmemekle birlikte, çapraz kontaminasyon ihtimali ile halk ve hayvan sağlığı için bir risk olmadığını risk analizleri göstermedikçe, genellikle, 500 den fazla sevkıyatın muamelelerini yapan BIP'lerin ayrı tesislerinin olması gerektiği belirtilmektedir.

BIP, hijyen tüzüğünde düzenlenen, ilgili ürünler için uygun hijyen ve sıcaklık gereksinimlerini karşılayabilecek şekilde inşa edilmelidir. Yapının kolayca temizlenmesini ve yapıda kontrole tabi sevkıyatların kirlenmesine sebep olabilecek kir kapanları, boşluk vs. olmamasına imkân verecek inşaat malzemeleri dikkate alınmalıdır.

Telefon hatları, kişisel mahremiyet sebebiyle özel operatörlerden bağımsız olmalıdır. Fotokopi makineleri, A3 çift sayfa belgelerin fotokopilerini çekebilmelidir. Bununla beraber, daha ağır bir iş yükünün gerektirdiği hallerde daha iyi araç gereçlere yerel olarak ulaşılabiliriyorsa, düşük girdisi olan binalarda kombine faks/fotokopi makineleri bulunabilir (Anon 2007).

Sağlık ve güvenlik gereksinimleri hesaba katılarak, araç-gereç ve el yıkama için ayrı lavabo ihtiyacı ve yine el yıkamak için elle çalıştırılmayan musluk ihtiyacı dikkate alınmalıdır. Sıcak su, el sabunu ve atılabilir havlu mevcut olmalıdır. Uygulamada en çok el dezenfektanı tavsiye edilmektedir.

BIP’te kontrol edilen ürünün soğuk zincir gereksinimlerine bağlı olarak, yükleme, kontrol ve depolama alanlarında, sıcaklık kontrolü ihtiyacı dikkate alınmalıdır. Eğer yükleme alanları tamamıyla hızlı nakil koridorlarından ibaretse, soğutma gerekli olmayacaktır. Bununla beraber, bu alanda sıcaklık kontrollü ürünler tutulacaksa alan soğutulmalıdır. Eğer 24 saat boyunca sıcaklık kontrollü koşullarda depolama yapılacaksa, bir kaydedici termometre bulunmalıdır.

BIP kontrol personelinin kullanımına özel tuvaletler ve giyinme tesisleri olmalıdır. Ofislerde çalışan BIP personelinin bu tesisleri şoförler ve yükleyiciler ile paylaşmasına izin verilmemektedir. BIP çalışmalarında yer alan ilgili liman personeli bu tesisleri kullanabilir. Komisyon, kontrollerde giyilen kıyafetin soyunma odalarında açıkta yer almamasını, kilitli dolaplarda yer almasını tavsiye etmektedir. Şimdilik duşlar için ortaya konulmuş bir gereksinim yoktur, fakat insan tüketimi için olmayan hacimli ürünler kontrol edilecekse bir duş mevcut olmalıdır.

İnsan tüketimi için olamayan malların kontrol edildiği alanlardan çıkarken, botların yıkanması gereklidir ve botların dezenfeksiyonunu sağlayacak bir bot yıkama aracı tedarik edilmelidir. Temizlik ve dezenfeksiyon malzemesi için bir depolama odası ya da dolap tedarik edilmelidir.

Umumi alanlar, arşivlenmiş belgeler için yeterli depolamayı içermelidir.

Yapının tatmin edici bir durumda tutulması önemli olduğu için, BIP belgelendirilmiş bir bakım planına sahip olmalıdır.

Hijyen tüzüğü ile uyumlu ve gerekli hijyen standartlarının gösterilebilir olması için, altı ayda bir içilebilirlik açısından su tedariki test edilmelidir ve yerinde bir haşere kontrol programı mevcut olmalıdır.

3.3.3 Sınır Kontrol Noktalarında Bulunması Gereken Ekipman

Özellikle TRACES sistemi vasıtasıyla diğ er BIP'lerle bilginin ç abuk değ iş imi için, her bir BIP uygun donanı ma sahip olmalıdır. TRACES sistemi, sağ lık sertifikaları, CVED ve hayvansal kö kenli ürünlerle ilgili bilgilerin bö lgeler ve Ü ye Ü lkeler arasında değ iş imini kolaylaşt ırmak için oluşturulmuş bir elektronik sistemdir.

[97/78, EK II]

Sınır kontrol noktaları ve kontrol merkezleri en azından, aşt aç ıda belirtilen malzemeleri her zaman bulundurmak zorundadır:

- Denetime tabi malları tartabilecek donanım (veya bu donanı ma eriş im);
- Araşt ırma için sunulan malzemeleri aç mak ve araşt ırmak için gerekli herhangi bir donanım;
- Denetim noktasının ihtiyaç larına uygun olarak yeterli miktarda bulundurulan temizleme ve dezenfeksiyon ekipmanı veya dış arıdan sağ lanan etkili ve belgelendirilmiş bir temizleme ve dezenfeksiyon sistemi;
- Kontrollü çevre odalarında sıcaklığ ı uygun seviyede tutacak donanım.

Kontrol odalarında, aşt aç ıdaki olanaklar bulundurulmalıdır:

- Temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay, dü z, yıkanabilir yüzeylere sahip, üzerinde ç alışmak için bir masa;
- Ö rnekleme ekipmanı — testere, bıç ak, konserve aç acağ ı, mallardan numune alma aracı ve numune konteynırları;
- Mühürleme bandı ve numaralı mühürler veya izlenebilirlik sağ lamak için üzerinde aç ık iş aretler taşıyan etiketler;

- Hem yüzey hem de çekirdek sıcaklığını ölçmek için bir termometre, tartı ve taze ürünler için bir pH metre;
- Eritme ekipmanı veya mikro dalga fırını;
- Laboratuara gönderilmeyi beklerken numunelerin sıcaklık kontrolü altında, geçici olarak saklanması için tesisler; bu numunelerin nakli için uygun konteynırlarda bulunmalıdır.

Kısıtlı ürün listesi olan sınır kontrol noktaları ve kontrol merkezleri, denetim noktasında işlenecek ürünler için uygun, yukarıda 2. ve 3. paragraflarda listelenen maddelere sahip olmalıdır.

[01/812/EC EK Paragraf 1]

BIP, sınır muayene noktasından alınan örneklerde, özel analizleri yapabilecek onaylı bir uzmanlık laboratuvarı hizmetine sahip olmalıdır.

[97/78/EC, EK II]

BIP, muayene noktasına en yakın noktada yer alan, hayvansal atıkların uzaklaştırılması, işlenmesi ve bunların pazara sunulması için teçhiz edilmiş, hayvan veya balık kökenli yem maddelerinde patojenlerin önlenmesine yönelik veterinerlik kurallarını ortaya koyan 27 Kasım 1990 tarihli ve 90/667/EEC sayılı Konsey Direktifine uygun olarak imha edecek tesislerin adreslerine sahip olmalıdır.

[97/78/EC Madde 17 (2) (b) ve EK II]

BIP'te, insan tüketimine yönelik olan ve insan tüketimine yönelik olamayan ürünler için ayrı kontrol odalarının yer alması durumunda, her bir oda kendi kontrol araç takımına sahip olmalıdır.

Ortaya konulan araç-gereç listesi minimum gereklilik olarak görülmelidir. Makas, mühürleme araçları, tuz ölçer, sandık açma araçları vs. gibi kontrollere yardımcı olacak herhangi bir başka araç da mevcut olmalıdır. Araçlar her zaman BIP'te tutulmalıdır. Örnekleme gereçleri çeşitli kapları, etiketleri ve mühürleri kapsmalıdır. Kontrol araç gereçleri, kullanıldığı alanda hijyenik olarak depolanmalıdır. BIP'te ayrı kontrol merkezleri olması durumunda, her biri kendi donanımına sahip olmalıdır.

Semen ve embriyoların muamelelerini yapan BIP'ler, uygun güvenlik araç gerecine, kapları açmak için araçlara ve sıvı azota ulaşım imkânına sahip olmalıdır.

TRACES'a ulaşım sağlayacak bir PC yer almalıdır. TRACES'a girişin mümkün olması için, şifreler güncel tutulmalıdır. Mesajların TRACES'la gönderilmesi gerektiği, fakat sistemin çalışmadığı durumlarda, alternatif olarak, faks kullanılabilir. Geniş bantlı bir internet bağlantısı tavsiye edilmektedir (aksi takdirde giriş yapmak ve sistemi güncellemek vakit alabilir).

3.3.4 Resmi Veterinerin Sorumlulukları

Resmi veterinerin sorumluluklarından bir tanesi, veteriner kontrollerinin etkili bir şekilde yapılmasını sağlamak için, 97/78/EC direktifinin ve 2001/812/EC kararının gerektirdiği gerekli araç gereç ve olanakların BIP bünyesinde mevcut olmasını sağlamaktır.

Bundan dolayı, resmi veteriner aşağıda sıralanan hususları sağlamak için BIP'i düzenli olarak denetlemelidir:

- Olanaklar uygun hijyen standartlarına göre muhafaza edilmektedir.
- Yapısal olanaklar iyi bir standartta muhafaza edilmektedir. Her hangi bir pas, hasar vs. not edilmelidir.
- Olanaklar ticaretin hacmine göre yeterli kalmaktadır ve depolardan BIP'in diğer alanlarına sızıntı yoktur.
- BIP'lerde hayvansal ürünlerden başka hiç bir şey depolanmamaktadır.
- Temizlik malzemeleri depolarda tutulmaktadır ve iyi bir şekilde depolanmış haldedir.
- Araç ve gereçler bütün kontrol merkezlerinde mevcuttur, temiz ve kullanıma hazırdır.

Tesislerin 2001/812 Komisyon kararı ve 97/78 direktifinde ortaya konan Topluluk gerekliliklerini ciddi olarak ihlalinde, BIP'in faaliyetlerini askıya almak merkezi yetkili otoritenin görevidir. BIP'in faaliyetleri askıya alındığında, merkezi yetkili otorite

Avrupa Komisyonu'nu ve diğer üye devletleri durumdan haberdar etmelidir. Sonrasında, onaylı bütün BIP'leri listeleyen 2001/881 sayılı Komisyon kararı askıya alınma işlemini yansıtacak şekilde tadil edilir. Askıya alma kararı kaldırılmadıkça, BIP yöneticisine askıya alma işlemi için bildirim yapıldığı tarihten itibaren, ilgili tesis askıya alınmış ürün için bir BIP olarak faaliyet gösteremez. Ancak, BIP'teki eksiklikler giderilir, Avrupa Komisyonu Gıda ve Veterinerlik Ofisi BIP'i kontrol eder, gerekli standartları karşıladığını kabul eder ve Gıda Zinciri ve Hayvan Sağlığı Daimi Komite'si BIP'in onayını tekrar iade etmek için 2001/881 sayılı Komisyon Kararı'nı tadil etme yönünde oy kullanırsa, askıya alma işlemi kaldırılır. Bu işlem birkaç ay sürebilir. BIP'in, FVO kontrolünü takiben, araç-gereç ve prosedür problemlerini düzeltmek için üç ayı, yapısal problemleri düzeltmek için altı ayı vardır. Potansiyel olarak ciddi hayvan ve halk sağlığı risklerinin, daha kısa bir zaman aralığında düzeltilmesi gerekmektedir.

3.3.5 Sınır Kontrol Noktalarının Denetlenmesi

Avrupa Komisyonu Gıda ve Veterinerlik Ofisi, BIP'lerin gerekli standartlarda çalışmasını ve AB çapında tutarlı bir yaklaşımın olmasını sağlamak amacıyla BIP'leri denetlemek için düzenli misyonlar gerçekleştirir.

Misyonların verimli bir şekilde yürütülmesinin sağlanması için, her biri misyon, üye ülkede, merkezi yetkili otoritenin tamamlaması için oluşturulmuş bir görev öncesi sualname kullanılarak hazırlanır. Yerinde denetimleri kolaylaştırmak için, temel kriterleri ve misyonların yürütülmesi sırasında kullanılan göstergeleri içeren yazılı bilgilendirme, ilave olarak merkezi yetkili otoriteye verilir. Gümrükler ve diğer otoriteler ile işbirliği dâhil, BIP'lerin kendi kendilerini idare etme yeteneği kadar, merkezi yetkili otoritenin ithalat kontrolünde ki genel idari yeteneği de değerlendirilmektedir. Misyonlar, tüm bulguları bir araya getirmek ve değerlendirmek için merkezi yetkili otorite ile açılış ve kapanış toplantıları düzenlenmektedir.

3.4 AVRUPA BİRLİĞİ'NE İHRACAT İÇİN ÜÇÜNCÜ ÜLKENİN KARŞILAMASI GEREKEN ŞARTLAR

3.4.1 Genel Prensipler

Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkeler üçüncü ülkeler olarak adlandırılmaktadırlar. Avrupa Birliği'ne çeşitli hayvansal ürün ve canlı hayvan ihraç etmek isteyen ülkeler, neredeyse bütün hayvansal ürünler ve canlı hayvanlar için, ilgili ürün ya da hayvan açısından pozitif uygun ülkeler listesinde yer almalıdır. Uygunluk kriterleri şunlardır:

- İhracatçı ülkeler bütün gıda zincirinden sorumlu bir yetkili veteriner otoritesine sahip olmalıdır. Otoriteler, ilgili veteriner ve hijyen şartlarıyla ilgili etkili denetim ve güvenilir belgelendirmeyi gerçekleştirebilmeleri için, yetkilendirilmiş, yapılandırılmış ve kaynak temin edilmiş olmalıdır.
- Menşei ülke ya da bölge, ilgili hayvan sağlığı standartlarını karşılamalıdır. Ülke, Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü üyesi olmalı ve bu örgütün standartları ile rapor etme zorunluluklarını karşılıyor olmalıdır. Yeterli bir veteriner servisi, bütün gerekli sağlık kontrollerinin etkili bir şekilde yaptırımını sağlıyor olmak zorundadır.
- Ulusal otoriteler, aynı zamanda, ilgili hijyen ve halk sağlığı gerekliliklerinin karşılanmasını garanti altına almak zorundadır. Mevzuat, hayvansal ürünler için tesis yapıları, araç gereçler ve idari işlemler üzerine özel gereksinimleri içermektedir. Bu hükümler, yüksek standartları garanti altına almaya ve işleme sırasında ürünün kontaminasyonunu önlemeye yöneliktir.
- Veteriner tıbbi ürün, pestisit ve kirletici kalıntıları hakkında ki AB gereksinimlerine uygunluğu doğrulayacak, yerinde bir izleme sistemi olmak zorundadır. Uygun bir izleme programının yetkili otorite tarafından tasarımı yapılmalı ve ilk onay ile yıllık yenileme için Avrupa Komisyonu'na gönderilmelidir.
- Belirli alanlar için, yalnızca, ihracatçı ülke yetkili otoritesi tarafından denetlenmiş ve AB gereksinimlerini karşıladığı tespit edilmiş olan, onaylanmış ya da kaydedilmiş tesisler ithalat için yetkilendirilmektedir. Otorite gerekli garantileri sağlar ve düzenli denetimleri gerçekleştirmeye mecburdur.
- Belirli sınıflarda yer alan hayvansal kökenli ürünler ya da canlı hayvanlar için özel gereksinimler yürürlükte.

- Yukarıda ki gereksinimlere uygunluğun doğrulanması için, neredeyse her zaman Komisyon Gıda ve Veterinerlik Ofisi'nin denetimi gereklidir. Böyle bir denetim misyonu, AB Komisyonu ve ihracatçı ülke yetkili otoritesi arasında güvenin inşa edilmesi için temeldir.
- İthal hayvansal ürünler ve canlı hayvanlar, resmi bir veterinerin otoritesi altında yer alan, onaylı bir Sınır Kontrol Noktası aracılığıyla AB'ye girmek zorundadır. Her bir sevkıyat, sistematik bir doküman kontrolü, kimlik kontrolü ve uygunsuzsa bir fiziki kontrole konudur. Hayvansal kökenli ürünler için fiziksel kontrol sıklığı, ürünün risk profiline ve daha önce yapılmış kontrollerin sonucuna bağlıdır.

Hayvan sağlığı gerekçesiyle, yetki verilmiş üçüncü ülke ya da üçüncü ülkeye ait bölge listesi oluşturulacağı ya da değiştirileceği zaman, özellikle aşağıdakiler hesaba katılır:

- Özellikle egzotik hayvan hastalıkları dikkate alınarak, üçüncü ülkede ki çiftlik hayvanlarının, diğer evcil hayvanların ve vahşi yaşamın sağlık durumu ile Topluluk sağlık ve çevresel durumuna bir tehdit oluşturabilecek üçüncü ülkede ki genel sağlık ve çevre durumuna ait görünüm,
- Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler hakkında ki üçüncü ülke mevzuatı,
- Yetkili veteriner otoritesi ve onun denetim servislerinin örgütlenmesi, bu servislerin yetkileri, konu oldukları denetim ve ulusal mevzuatı etkili bir şekilde uygulayabilmek için personel ve laboratuvar kapasitesi dâhil kullanımında ki araçlar,
- Topluluk'ta uygulanan ilgili hayvan sağlığı şartlarına uygunluk ya da denklikle ilgili, üçüncü ülke yetkili veteriner otoritesinin verebileceği garantiler,
- Üçüncü ülkenin OIE üyesi olup olmadığı ve özellikle OIE listesinde ki hastalıklar olmak üzere, topraklarında ki bulaşıcı ya da temasla geçen hayvan hastalıklarının varlığıyla ilgili olarak üçüncü ülkenin sunduğu bilginin düzenliliği ve hızı;
- Üçüncü ülkenin verdiği, Komisyon'u ve Üye Ülkeleri doğrudan bilgilendirme garantisi;
- Büyük ve ciddi hastalıkların ortaya çıkışının ve böyle hastalıklarla ilgili aşılama politikasında yapılan herhangi bir değişikliğin 24 saat içinde doğrulanması için bildirim yapılması;
- Özellikle ithalat olmak üzere, söz konusu hayvan türünü ilgilendiren ulusal sağlık kanunlarına yapılacak herhangi bir değişiklik tasarısının uygun bir zaman aralığında bildirim;

- Topraklarında ki hayvan sağlığı durumunun düzenli aralıklarla bildirimini;
- Daha önce üçüncü ülkeden yapılan ithalatlarla ilgili yaşanan tecrübeler ve gerçekleştirilmiş ithalat kontrollerinin sonuçları;
- Özellikle yetkili otoritelerin değerlendirilme sonuçları ya da Komisyon'un talep etmesi durumunda, yetkili otoritelerin gerçekleştirdikleri denetimler üzerine yolladığı raporlar olmak üzere, üçüncü ülke de gerçekleştirilen Topluluk denetim sonuçları;
- Üçüncü ülkede yürürlükte olan bulaşıcı ya da temasla geçen hastalıkların önlenmesi ve kontrolü üzerine olan kurallar ile başka üçüncü ülkelerden yapılan ithalat dâhil, bunların uygulanması.

Halk sağlığı gerekçesiyle, yetkilendirilmiş üçüncü ülke ya da üçüncü ülkeye ait bölge listesi oluşturulacağı ya da değiştirileceği zaman ya da halk sağlığı alanında değişiklik yapılacak hallerde, yukarda ki şartların çoğuna ilave olarak, özellikle aşağıdakiler hesaba katılır:

- Resmi kontrol performansı açısından personelin eğitimi;
- Teşhis olanakları dâhil, yetkili otorite için mevcut kaynaklar;
- Belgelendirilmiş kontrol prosedürlerinin varlığı ve işletilmesi ile öncelikler temelinde oluşturulmuş kontrol sistemleri;
- Hayvanlar ve ürünleri üzerinde ki resmi kontrollerin yayılımı ve işletilmesi;
- Topluluk gereksinimlerine uygunluk ve denklikle ilgili olarak üçüncü ülkenin verebileceği garantiler;
- Topluluğa yönlendirilmiş hayvansal kökenli ürünlere gerçekte uygulanan, üretim hijyen durumu, muamele, depolama ve dağıtım;
- Üçüncü ülke ürünlerinin pazarlanmasında edinilen tecrübeler ve gerçekleştirilmiş herhangi bir ithalat kontrolünün sonuçları;
- Özellikle yetkili otoritelerin değerlendirilme sonuçları olmak üzere, üçüncü ülkede gerçekleştirilen Topluluk kontrollerinin sonuçları ve Topluluk kontrolünü takiben, kendilerine yöneltilen tavsiyeler ışığında yetkili otoritelerin aldığı önlemler;
- Onaylı bir zoonoz kontrol programının varlığı, uygulanması ve iletişimi;

- Yasaklanmaları, yetkilendirilmeleri, dağıtımları, pazara sunulmaları ile ilgili olan kurallar ile idareleri ve denetimleri üzerine olan kurallar dâhil, veteriner tıbbi ürünlerinin kullanımı;
- Yem maddelerinin hazırlanmasında kullanılan ham maddelerin ve son ürünlerin hijyen kaliteleri kadar, katkı maddelerinin kullanımı ve ilaçlı yem maddelerinin hazırlanması ve kullanımı için olan prosedürler dahil, yem maddelerinin hazırlanması ve kullanımı;
- Onaylı bir kalıntı kontrol programının varlığı, uygulanması ve iletişimi.

Hayvan sağlığı ve halk sağlığı için hazırlanmış bu listeler birbirleri ile birleştirilebildiği gibi, muhakkak birleştirilmeleri de gerekmez. Hayvansal kökenli ürün tesisleriyle ilgili olarak, ulusal otoriteler aşağıdakileri de garanti etmelidirler:

- Topluluğa yem ve gıda ithal edebilecek tesislere uygulanacak şartlar, Topluluk yem ve gıda kanununda ki gereksinimlere uyar ya da bu gereksinimlere denktir,
- Böyle tesislere ait bir liste oluşturulur ve güncel tutulur,
- Tesis listeleri ve bunların güncellenmiş sürümleri hakkında Komisyon'la gecikmeden haberleşilir,
- Tesisler, üçüncü ülke yetkili otoritesinin düzenli ve etkili kontrolüne konudur.

3.4.2 Üçüncü Ülke Hayvan Sağlığı Durumu

Üçüncü ülke OIE üyesi olmak ve listelenmiş OIE hastalıklarının hızlı bir şekilde tespiti, raporlanması ve doğrulanması için yerinde sistemlere sahip olmak zorundadır. Aynı zamanda üçüncü ülke, doğrulanmalarının ardından 24 saat içerisinde ciddi ve büyük salgınlar ya da böyle hastalıklarla ilgili aşılama politikasında ki her hangi bir değişiklik hakkında Avrupa Komisyonu'na bildirim yapmayı resmi olarak üstlenmelidir.

Üçüncü ülke, bu tespit ve doğrulamaların gerçekleşmesine imkân sağlayacak kendi laboratuvar tesislerine sahip olmalıdır ya da diğer ülkelerde ki uygun laboratuvarlarla resmi anlaşmalar yapmış olmalıdır. Resmi kontrollerle ilgili laboratuvarların 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren akredite olmaları gerekmektedir. Yetkili merci, şayet yerinde kalite kontrol planlarına sahipse ve 1 Ocak 2010 tarihine kadar akreditasyonu

tamamlayacaksa, resmi kontrolleri yapmak için akredite olmamış bir laboratuvarı gösterebilir.

Onay üzerinde etkili olan hayvan sağlığı durumu ya da onay ile ilişkili şartların kapsamı, ilgili hayvana ya da hayvansal ürüne göre değişmektedir.

İşletimi ve sonuçları kaydedilmek ve gösterilebilmek zorunda olan, yerinde hayvan sağlığı kontrol sistemleri olmalıdır. Bu sistemler, örneğin AB sağlık sertifikasyon gereksinimlerine uygunluğun doğrulanabilmesi için; işletme kaydını, hayvan kimliklendirmeyi ve hareket kontrollerini (izlenebilirlik) içermek zorundadır.

OIE'nin listesinde ki hastalık salgınlarının kontrolü ve eradikasyonu için acil eylem planları mevcut ve kullanıma hazır olmalıdır (bu planların doğası ve kapsamı, onayı istenen hayvanların ve hayvansal ürünlerin doğasına bağlı olacaktır).

Canlı hayvan ithalatı için; belirli hastalıklardan arılığı göstermek için test yapılıyor olmasının yanında, ilgili hayvan tiplerini yansıtan, bir takım ilave hastalık kontrol/eradikasyon programları da mevcut olmalıdır.

Bazı hayvan hastalıkları için, ilave hayvan hastalık kontrolleri ya da risk yönetim önlemleri gerekebilir ya da risk yönetim önlemleri uygulanabilir. Örneğin, Şap aşısı uygulanan ülkelerden gelen etler, virüsün yok olmasını sağlamak için, ilave olgunlaştırma yöntemlerinden (kemikten ayırma işlemi dâhil) geçebilir.

İhracatçı ülkenin kontroller dâhil ithalat politikaları ve komşusu olan ülkelerde ki hayvan sağlığı durumu hesaba katılacaktır.

3.4.3 Bölgeselleştirme ve Diğer Esneklikler

İthalat güvenliğini sağlama genel amacına gölge düşürmeksizin, ticarete, mümkün oldukça esneklik gösterilmektedir. Örneğin, FMD gibi ileri derecede bulaşıcı salgınlarla ilgili olarak güvenli olmayan şartlarda ithalat kabul edilememekle birlikte,

bölgeselleştirme prensibi uygulanabilir. Bu, gereksinimleri karşılayan ülkelerin tanımlı bölgelerinden çıkan canlı hayvanların ve hayvansal ürünlerin ithalatına izin verilebilir anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, bir hayvan hastalığı salgını ortaya çıkması durumunda etkilenen bölgeler dışında hayvanların ve ürünlerin serbest dolaşımında olması ile birlikte, etkilenmiş bölgelerde kısıtlamalar uygulanıyor olabilir. Yalnızca, etkilenmeyen bölgelerden gelen hayvanlar ve ürünler belirli şartlar altında ithalat için uygun olarak dikkate alınırlar. Avrupa Birliği, en az ticari kısıtlamayla bölgeselleştirmenin yeterli hastalık kontrolü sağlamanın en iyi yolu olduğuna inanmaktadır.

Daha da ötesi, ithalat yetkisi verilmemiş ülkelere belirli canlı hayvanların, sonrasında AB'ye gönderilmeleri amacıyla, doğdukları ülkeden listelerde yer alan bir üçüncü ülkeye gönderilmelerine izin verildiğinden, bu hayvanların AB'ye ithal edilme olasılığı da vardır. Bu durumda, yetkilendirilmiş üçüncü ülkede kalma süresi en az altı aydır.

Hatta belirli tipteki hayvanların resmi veteriner servislerinin tatmin edici kontrolleri altında kalıp, ardından iki ay gibi kısa bir süreden sonra AB'ye ithal edilebilecekleri karantina istasyonları vardır.

3.4.4 Kalıntılar, Kirleticiler Ve Katkı Maddeleri

AB, her sınıf hayvanda ve insanların tüketimi için olan gıdalarda, çok miktarda veteriner ilacının ve diğer maddelerin kullanımı ve izlenmesi için detaylı mevzuata sahiptir. Üçüncü ülkede, ithalatı planlanan hayvanlar ve ürünlerle ilgili olarak yasaklanmış ürünler üzerinde resmi kontroller yapıyor olmak zorundadır.

AB'ye ithalat yapmak isteyen bütün üçüncü ülkeler, bu maddeler için hayvanlar ve/veya hayvansal ürünlerle ilgili mevzuat gereksinimlerini karşılayan, yerinde bir izleme programına sahip olmak zorundadırlar. Bu program, değerlendirilip, elverişliyse onaylandığı, AB Komisyonu'na iletilmek zorundadır.

Ardından, bir sonra ki yıla ait güncellenmiş bir program ile birlikte, her bir yıla ait sonuçlar, AB Komisyonu'na yılda bir iletilmelidir.

Üçüncü ülke, bu tespit ve doğrulamaların gerçekleşmesine imkân sağlayacak kendi laboratuvar tesislerine ya da diğer ülkelerde ki uygun laboratuvarlarla resmi anlaşmalara sahip olmalıdır. Resmi kontrollerle ilgili laboratuvarların 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren akredite olmaları gerekmektedir. Yetkili merci, şayet yerinde kalite kontrol planları varsa ve 1 Ocak 2010 tarihine kadar akreditasyon tamamlanacaksa, resmi kontrolleri yapmak için akredite olmamış bir laboratuvarı gösterebilir.

Yasaklanmış maddeler üzerine olan izleme programı ve kontrollerin, belirli sektörlerle ve çiftliklerle sınırlandırılmış olması kabul edilebilir. İhracata yönelik bunun gibi bir sistem, güvenilir ve şeffaf bir izleme sistemi ile etkili kayıt, kontrol, takip ve kimliklendirme prosedürlerine ihtiyaç duyacaktır. Bu prosedürler ve sistem, onay sürecinin bir parçası olan özel bir değerlendirmeye konu olacaktır.

3.4.5 Mikrobiyolojik Kontroller

Belirli canlı hayvanlara ve kuluçkalık yumurtalara ithalat izni verilebilmesi için, üçüncü ülke Komisyon'a bir Salmonella kontrol programı sunmalıdır. Topluluk gereksinimlerine denkliğin temin edilmesi için, bu gereksinim gittikçe önem kazanmaktadır. Damızlık amaçlar ve yumurta üretimi için günlük civcivlerin ve Gallus Gallus türü üretken tavukların ithalinde olduğu gibi, kuluçkalık yumurtaların ithalinde de kontrol programları Komisyon'a iletilmelidir. Belirli gıda ürünlerinin ithalatında, Salmonella ve Listeria gibi bir kaç zoonotik patojene yönelik gıda güvenliği kriterleri uygulanmaktadır.

3.4.6 İşleme Tesislerinde Gıda Güvenliği Standartları

Onay için teklif edilen her bir tesise uygulanan standartlar, ilgili AB mevzuatı gereksinimlerine denk olmalıdır. Bu gereksinimler, üye ülkelerde ki tesisler için ortaya konulmuş standartlarla aynıdır.

Ulusal otorite, her hangi bir tesis onay için Komisyona önerilmeden önce, yukarıda ki standartların karşılandığından emin olmalıdır. Sonrasında yapılacak her hangi bir yerinde denetimde bunun böyle olmadığı tespit edilirse, otoritenin EU standartlarını karşılama yeteneğinin değerlendirilmesine olumsuz yansıtacaktır. Komisyon, işleme tesislerinin onaylanmasını isteyebilmesi için yetkili otoritenin doldurması gereken ve ilgili Topluluk gereksinimlerinin karşılandığının gösterilebilmesi için çok çeşitli proformaya sahiptir.

Kontrol faaliyetlerinin ve sonuçlarının belgelendirilmiş kayıtları dâhil, HACCP prensiplerine, mikrobiyolojik kontrollere ve etkili bir resmi kontrol sistemine dayanan tesis daimi prosedürlerinin oluşturulması ve işletilmesine özel olarak dikkat edilmelidir. 1 Ocak 2006'dan itibaren, HACCP temelli kontrol sistemlerinin uygulanması, bütün gıda üretim, işleme ve dağıtım tesislerinde (birincil üretimde yer alan tesisler hariç) zorunludur.

Çıkar çatışması ve muhtemel sahtekârlıkları önlemek için, işleme tesislerinde ki memurlar, işletmecilerden bağımsız hareket etme yeteneğinde olmak zorundadırlar.

Genel bir prensip olarak, tesisler, AB üretim çalışmaları sırasında AB standartlarını karşılamak zorundadırlar. Diğer zamanlarda kendi ulusal pazarları için diğer standartları karşılayabilirler, fakat bu tür ürünler, AB için amaçlanan ürünlerden ayrı olarak tutulmak zorundadırlar. Her durumda, Gıda ve Veterinerlik Ofisi denetim ziyaretlerinde bu konu açıklığa kavuşturulmalıdır.

3.4.7 BSE İle İlgili İthalat Kontrolleri

999/2001/EC sayılı Tüzük; Üye Ülkelerin, Üçüncü Ülkelerin ve onların bölgelerinin BSE durumlarının üç kategori içinde belirlenmesi için kurallar ortaya koymaktadır. Ülkeler BSE durumuna göre “ihmal edilebilir BSE riski”, “kontrol edilmiş BSE riski” ve “belirsiz BSE riski” olmak üzere üç farklı kategoriden birine dâhil edilmektedir. Ülkelerin kategorizasyonunda OIE lider rol oynamalıdır. OIE incelemesinin sonuçları

ve ithalatçı ülkenin BSE durumu ile ilgili son karar alınana kadar ülke, belirsiz BSE riski kategorisinde yer alan ülkelerin karşılaması gereken ithalat şartlarını karşılamak durumundadır. BSE risk durumlarına göre bu üç kategoriye dâhil ülkeler listesi, 2007/453/EC sayılı Komisyon Kararı'nda ortaya konmuştur. Tadil edilmiş haliyle, belirli Bulaşıcı Süngerimsi Beyin Hastalıklarının önlenmesi, kontrolü ve eradikasyonu için kurallar ortaya koyan 999/2001/EC sayılı Tüzüğün EK IX' unda, Bulaşıcı Süngerimsi Beyin Hastalıklarının bütün çeşitleri ile ilgili ithalat tedbirleri ortaya konulmuştur. Canlı ayvanların, embriyo, ova ve hayvansal kökenli ürünlerin Topluluğa ithalat gereksinimleri, ülkelerin BSE risk durumlarına ve OIE tarafından kabul edilen uluslararası standartlara dayanmaktadır.

3.4.8 Üçüncü Ülke Merkezi Yetkili Otoritesinin Durumu

Ulusal otoritenin (sıklıkla yetkili otorite olarak anılır) gerekli seviyede veteriner kontrolleri yapabilmesi zaruridir. Her hangi bir kusur, onayın dikkate alınmayacağı ya da mevcut onayın iptal edilebileceği anlamına gelmektedir. Onay sürecini bir parçası olarak, onayı beklenen sektörle ilgili detaylı bir sualname ulusal otoriteye gönderilir. Çeşitli konular arasında, aşağıdaki hususlar otoritenin performansının değerlendirilmesinde özel bir öneme sahiptir:

- İdari yapı. Merkezi, bölgesel ve yerel resmi servisler arasında yeterli iletişimin var olduğu doğrulanmak zorundadır. Standartlardan sorumlu olan merkezi otoriteler, bölgesel ve yerel servisler üzerinde kontrol icra edebilmek zorundadır.
- Bağımsızlık. Dış baskılardan bağımsız olmak ve yersiz kısıtlamalar olmaksızın, vazifelerini yerine getirme yeteneğinde olmak zorundadırlar. Ferdi olarak memurlar, ticari kaygılardan bağımsız kalmalarını sağlayacak bir statüde olmak ve yaşamak için bu tür faaliyetlere bağımlı olmamak zorundadırlar.
- Kaynaklar. Sınır Kontrol Noktaları ve laboratuvarlar dâhil her seviyede servislere, kontrol işlevini yerine getirmelerine izin verecek yeterli personel kaynağına, mali kaynağına ve araç gereç kaynağına sahip olmak zorundadır.
- Personel. Bütün personel resmi servisler bünyesinde bağımsız bir statü de olmalıdır. Harici personel kullanılacağı zaman, tam zamanlı çalışan memurlar kadar bağımsız

ve sorumluluk sahibi olmalarını sağlayacak yerinde düzenlemeler yapılmış olmalıdır.

- İşe alma ve eğitim. Yetkili otorite açık kadroların derhal doldurulduğunu ve uygun nitelikte personel eksikliğine bağlı olarak resmi servislerin çalışmalarının zarar görmediğini gösterebilmek zorundadır. Personelin vazifesini uygun bir biçimde yerine getirebilmesi için eğitim programları olmalı ve uygun bir biçimde kayıt edilmelidir.
- Yasal/icra yetkileri. Resmi servislerin yetkileri olmalı ve bunlar kullanılabilir olmalıdır. Yetkileri, ulusal mevzuat içinde saygın bir yere sahip olmalıdır ve bu servislerin etkili bir biçimde kontrol işlevlerini yerine getirmesine izin vermelidir.
- Kontrollere öncelik tanınması ve kontrollerin belgelendirilmesi. Üretim zincirinin farklı aşamalarının doğurduğu riskleri yansıtan, kontrol faaliyetlerine öncelik tanıyan, yerinde yazılı sistemlere sahip olmak zorundadır. AB standartlarına uygunluğun gösterilebilmesi için, merkezi, bölgesel ve yerel seviyede ki bu kontrollerin planlama, performans ve sonuçları kaydedilmelidir. İdeal olarak, bu kontrol çalışmalarını izlemek için, yerinde iç denetim sistemleri olmalıdır.
- Laboratuvar hizmetleri. Merkezi bir referans laboratuvarı dâhil, üreticiler/işleyiciler den bağımsız bir statüde olan ve bütün ülkeyi kapsayan, uygun biçimde kaynak tahsis edilmiş bir laboratuvar çalışma ağı olmalıdır. Bununla beraber, aynı seviyede hizmet verdikleri gösterilebilirse, diğer ülkelerde yer alan laboratuvar olanaklarının kullanımı da kabul edilebilir. Belirli üretim sektörleri için bu laboratuvarların çalışmalarını ve yeteneklerini düzenleyen özel AB kurallarına itibar edilmek zorunluluğu vardır. Uyumlu olmayan sonuçlar tespit edildiğinde raporlama prosedürüne başvurulduğundan, laboratuvar ağının vazifeleri açık bir şekilde saptanmalıdır. Uluslararası laboratuvarlar ve AB referans laboratuvarları ile bağlantılar kurulmalıdır. Merkezi yetkili otorite, aynı idari yapının parçası olmasa bile, ilgili üretim sektörü ile alakalı laboratuvar hizmet faaliyetlerini yönetmek yeteneğine sahip olmak zorundadır.
- İthalat kontrolleri. Ülkenin sağlık statüsünü koruyabilmesi için, üçüncü ülkeye giriş noktalarında etkili ithalat kontrolleri yapılıyor olmak zorundadır. Bu kontroller için, uygun personel, kaynak ve kontrol ile icra faaliyetleri için yasal yetkiler sağlanmak zorundadır. Özellikle, AB'ye sevk edilmesi ya da AB ürünlerinin üretiminde kullanılması tasarlanan hayvanların ve ürünlerin kabul, muamele ve iletimi AB

gereksinimlerini karşılamalı ve uygun olmayan hayvanlar ya da ürünlerle çapraz kontaminasyon riskinin önüne geçilmelidir. Ülkenin sağlık statüsünü tehlikeye düşürmediğinden emin olmak için ülkenin ithalat politikası değerlendirilecektir.

- Hayvan sağlığı kontrolleri. İhracatı düşünülen hayvanlar/ürünlerle ilgili hayvan hastalıklarının tespiti ve bildirim için etkili bir sistem olmak zorundadır. Bu sistem, AB ürünlerinin imalatında kullanılacak hayvanların uygunluğunun gösterilebilmesi için (izlenebilirlik), gözetim (surveylans) önlemleri, çitlik kaydı, hayvan kimliklendirme ve hareket kontrollerini içermelidir. Aynı zamanda, yerinde hastalık izleme ve kontrol ya da eradikasyon programları gereklidir. Hastalıkların doğrulanmasının ardından hızlı bildirim yapıldığı gösterilmek zorundadır.
- Gıda güvenliği kontrolleri. Ulusal mevzuatın kapsadığı zoonozlara ait detaylar ve alınan kontrol önlemleri sunulmalıdır. Hayvan ve halk sağlığı otoriteleri arasında koordinasyon prosedürleri olmalıdır. Zoonotik patojenler teşhis edildiğinde, alınan önlemleri ve sonuçları kayıt etmek için sistemler olmalıdır. Tüm hayvansal kökenli gıda üretim süreci boyunca izlenebilirlik temin edilmelidir.

3.4.9 Hayvan Refahı

Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerin ithalatında AB hayvan refahı gereksinimleri uygulanmaktadır. Bu gereksinimler, özellikle hayvanların insanların tüketimi için kesilmeleri sırasında maruz kaldıkları muameleler ve canlı hayvanın nakillerini ilgilendiren refah gereksinimleri konularında fevkalade öneme sahiptirler.

Belirli ürünlerin ithalatı ile ilgili olarak, hayvan refahı gereksinimleri, bir kanıt şekli olarak ithalat sertifikaları içerisine dâhil edilmiştir ve menşe ülke veteriner otoritesi, hayvan ve halk sağlığı gereksinimleri ile birlikte bunları belgelendirmek zorundadır. Üçüncü ülkelerden canlı hayvan nakliyle ilgili olarak, hayvan refahı gereksinimleri, hem ithalat sertifikasına dâhil edilmiştir, hem de aynı zamanda doğrudan tatbik edilir ve giriş BIP'inde Üye Devletlerin veteriner otoriteleri tarafından uygulanabilir. BIP'lerde bu kriterler başından sonuna kadar kontrol edildiğinden, menşe ülke veteriner otoriteleri bu kriterlerin farkında olmalıdır. En azından, bunları (örneğin hayvanların uygun olmaması, aşırı yüklenmiş kamyonlar, hayvan başına yetersiz alan, üye ülke tarafından

yetkilendirilmemiş nakliyeciler, AB içerisindeki seyahatin rota planında eksiklik vs.) karşılamayan sevkiyatlar geciktirilecektir.

3.4.10 Sağlık Sertifikaları

AB'ye ithal edilen hayvanlara ve hayvansal ürünlere, genel bir kural olarak, AB mevzuatında ortaya konulan sağlık sertifikası eşlik etmek zorundadır. Bu mevzuat, eğer ithalata izin verilecekse, yerine getirilmesi zorunlu olan şartları ve üstlenilmesi zorunlu kontrolleri düzenlemektedir. Gerekli olan sertifikalandırmanın detayları, kullanılacak sertifikaların modellerini içeren özel AB mevzuatında düzenlenmiştir. Sertifikasyon, bir resmi veteriner ya da resmi kontrolör (ilgili sertifikada gösterildiği gibi) tarafından imzalanmak ve hayvanlar ve hayvansal ürünlerin sertifikasyonu üzerine olan 96/93/EC sayılı Konsey Direktifi'nin şartlarına riayet etmek zorundadır. AB kurallarına uyumu teyit ettiğinden, sertifikaların üretimi, imzalanması ve dağıtımını üzerine sıkı kurallar uygulanır. Sevkiyatlara, AB'ye girişte sertifikaların orijinal versiyonları eşlik etmek zorundadır. Üye Ülkeler isterlerse sertifikalar üzerinde kendi dillerinden başka herhangi bir resmi AB dilini kabul etmek konusunda anlaşabilecek olsalar da, normal olarak sertifikalar, gönderen ülke'nin ve hem varış üye ülke'sinin, hem de sınır kontrollerinin yapıldığı üye ülke'nin dilinde hazırlanmış olmak zorundadır. Her bir hayvan ya da ürün sınıfı, hayvan refahı gereksinimlerini de içerebilecek olan (örneğin sersemletme ve kesim) bir takım hayvan ve halk sağlığı gereksinimlerine sahiptir. Doğru sertifikanın kullanılmasına ve bununla ilgili bütün şartların karşılanmasına özellikle dikkat edilmelidir.

3.4.11 Avrupa Birliği'ne Girişte Sınır Kontrollerinin Yapılabilmesi İçin Yerine Getirilmesi Gereken Sorumluluklar

Hayvanların ve hayvansal kökenli ürünlerin ithalat sevkiyatlarının Topluluğa girişi, bir üye ülkede konuşlanmış olan onaylı bir sınır kontrol noktası aracılığıyla olmak zorundadır. BIP'ler, gelen sevkiyatlar üzerinde yapılacak sağlık kontrollerinden sorumlu olan resmi veterinerlerin otoritesi altına verilmiştir. Topluluk mevzuatına göre her bir canlı hayvan ya da hayvansal ürün sevkiyatı, Sınır Kontrol Noktası'nda resmi

veteriner kontrollerine konu olmak zorundadır. Resmi kontroller, en azından, sistematik bir doküman kontrolünü, kimlik kontrolünü ve uygunsuz fiziki kontrolü içermelidir. Bazı durumlarda fiziksel kontrol sıklığı azaltılabilir ve fiziksel kontrol, ürünün risk profiline ve daha önce yapılmış kontrollerin sonuçlarına bağlıdır.

Sevkiyatların giriş usulleri ile ilgili konular, başlıca ithalatçının sorumluluğu olmakla ya da diğer temsilciler de dâhil ithalatçı, ihracatçı ve nakliyeciler arasında paylaşılıyor olmakla birlikte; canlı hayvan sevkiyatlarının ve ilk kısmı uygun bir şekilde doldurulmuş olan Ortak Veteriner Giriş Belgesi (CVED)'nin eşlik ettiği ürün sevkiyatlarının, varıştan 24 saat önce BIP'e ön bildirim yapılması gereği vurgulanmalıdır. Yeni geliştirilmiş veteriner bilgisayar uygulamasının bir sonucu olarak, bu işlem aynı zamanda elektronik iletimle de yapılabilir. Giriş usullerinin diğer yönlerini ilgilendiren pek çok AB mevzuatı vardır.

Topluluk mevzuatına uygun olmadığı tespit edilen sevkiyatlar ya imha edilecek ya da belirli koşullar altında, 60 gün içinde geri gönderilecektir.

3.4.12 Transit İçin Karşılanması Gereken Gereksinimler

Genel ve farklı sektörel mevzuatlar için ortaya konulan hayvan sağlığı şartlarına göre, transiti yapılan canlı hayvan ya da hayvansal ürün sevkiyatları veya AB'de geçici olarak depolanan ürünler, AB hayvan sağlığı gereksinimlerine uymak zorundadır. Bu uyum, giriş sırasında, detaylı kurallara göre kontrol edilir.

3.4.13 Üçüncü Ülke Onay Prosedürü

Genellikle (ilgili hayvana/ürüne göre değişmekle birlikte) aşağıda ki sıra takip edilir:

- Ulusal otorite Komisyon servislerine onay için resmi bir talepte bulunur. Talepte bulunurken en az aşağıda ki bilgiler sağlanmalıdır:

- Onayı beklenen hayvan-hayvansal ürün tipi (hayvansal ürünle ilgili bütün detaylar verilmelidir),
- Umulan ticaret hacmi ve başlıca ithalatçı AB ülkeleri,
- İlgili hayvanın sınıfı (örneğin, damızlık, besi, kesim),
- Ürüne uygulanan asgari muamelenin tanımlanması (ısı, olgunlaştırma, asidifikasyon vs.),
- AB gereksinimlerini karşıladığı düşünülen tesislerin sayısı ve tipi; bu aynı zamanda teklif edilen bütün tesislerin AB gereksinimlerini karşıladığına yönelik teyiti de içermelidir (uygun AB mevzuatına referanslar yapılmak zorundadır).
- Komisyon talebi Kabul eder ve ilgili misyon öncesi sualnameyi gönderir.
- Ulusal otorite, onay için teklif edilen kalıntı izleme planı ve ilgili hayvan/ürüne uygulanabilir ulusal mevzuatın kopyaları ile birlikte (eğer İngilizce ya da Fransızca çeviriler sağlanırsa, bu dosyalar üzerinde ki işlemleri hızlandırır) cevaplanmış sualnameyi gönderir.
- Göze çarpan konuların çözülmesi için ulusal otoriteler ve Komisyon arasında ikili temaslar sağlanır.
- Eğer sağlanan bilgiler Komisyonu tatmin ederse, FVO tarafından bir yerinde denetim (çoğu durumda) düzenlenir.
- FVO misyonunun tamamlanmasını takiben; ulusal otoritelere, ilgili Komisyon servislerine, Avrupa Parlamentosu'na ve üye ülkelere raporun birer kopyası gönderilir.
- Eğer misyonun sonuçları tatmin edici ise ve göze çarpan konular çözülmüş ise, Komisyon, aşağıda ki sebeplerden dolayı taslak mevzuat hazırlar:
  - Üçüncü ülkenin hayvanların/ürünlerin onaylandığı üçüncü ülkeler listesine eklenmesi için;
  - Eğer gerekliyse, ithalata eşlik edecek olan, ülkede ya da ülkenin bölgesinde ki sağlık durumuna dayalı hayvan sağlığı sertifikasının düzenlemesi için (zaten pek çok sağlık sertifikası modeli Topluluk mevzuatında ortaya konulmuştur);
  - Kalıntı izleme programının kabul edilmesi için;
  - İlk onaylı işletmeler listesini oluşturmak için.

Bununla beraber; kalıntı izleme programlarının onayı, bir ülkenin hayvan sağlığı ile ilgili listeye eklenmesi, halk sağlığı ile ilgili gereksinimler ve onaylı işletmelerin listelenmesi, farklı Komisyon servisleri tarafından yapılır ve çoğu kez farklı yasal kanunların altındadır. Bu listelerden birinde yer almak, diğer bir listede yer almak için bir ön şart değildir. Örneğin, kalıntı listesine dâhil edilmek, hayvan sağlığı listesine dâhil edilme ihtimalini hiç bir şekilde etkilemez. Bu durumu göz önünde tutarak, üçüncü ülke nasıl ve hangi sırayla onay için müracaatlarda bulunacağını yolunu seçebilir ve bazı öğeler paralel olarak gerçekleştirilebilir. Genelde hayvan sağlığı listesiyle başlanması tavsiye edilir, çünkü genellikle uyulması en zor olan budur ve bir mezbaha inşa edip, ardından hayvan sağlığı sebepleriyle et ihracatının onaylanamayacağını keşfetmek uygun maliyetli olmayacaktır.

Gıda Zinciri ve Hayvan Sağlığı Daimi Komitesi'nin görüşü alındıktan sonra teklif edilen kanuni metinler Komisyon tarafından kabul edilir ve Resmi Gazete de yayınlanır. Eğer yürürlüğe giriş tarihi Kanuni metinlerde belirtilmemişse, Komisyon'un Üye Ülkelere resmi bildirim tarihi yürürlüğe giriş tarihi olacaktır.

Özetleyecek olursak; Komisyon'dan onay talep edildiğinde, çoğu durumda, söz konusu hayvan/ürünle ilgili bir misyon öncesi sualname ulusal otoritelere gönderilir. Hayvan ve halk sağlığı durumunun, resmi servislerin, yasal hükümlerin, kontrol sistemlerinin ve üretim standartlarının vs. AB gereksinimlerine uyup uymadığının değerlendirilmesi için, Komisyon'un SANCO Genel Müdürlüğü'nün F Müdürlüğü (Gıda ve Veterinerlik Ofisi) tarafından bir yerinde denetim tasarlanır. Ulusal otoriteler tarafından sağlanan bilgilerin tatmin edici olduğu sonucuna varıldığında ve FVO denetimi olumlu tavsiye ile sonuçlanırsa, Gıda Zinciri ve Hayvan Sağlığı Daimi Komitesi'nin (Üye Ülkelerin baş veteriner memurlarının temsilcilerinden oluşur) olumlu görüşü alındıktan sonra, Komisyon ithalatı onaylamak için gerekli mevzuatı kabul eder. Onaylar, hayvan ve halk sağlığı durumunu ve onayı istenen hayvanlar/ürünlerin doğasını yansıtacak şekilde, üçüncü ülkenin bütününe ya da bir kısmını kapsayabilir.

3.5 SINIR KONTROL PROSEDÜRLERİ

3.5.1 Gerekli Kontroller

97/78/EC sayılı Konsey Direktifi; üçüncü ülkelerden Topluluğa ithal edilen bütün hayvansal ürün sevkiyatlarının, Topluluk dâhilinde serbest dolaşım için temize çıkmadan önce, resmi veterinerin sorumluluğu altında doküman, kimlik ve fiziksel kontrollerinden geçmesini gerektirir. Kontroller, gümrük müsaadesi verilmeden önce tatbik edilmelidir. İthalatçı kontrollerin maliyetlerini karşılamak zorundadır.

97/78/EC sayılı Konsey Direktifi, bir liman ya da havaalanı BIP'ine varmış ve kontrollerin tümünün ya da bir kısmının gerçekleştirileceği bir başka BIP'e aktarımı yapılacak belirli ürünleri de hesaba katmaktadır. BIP'lerin her ikisi de, söz konusu ürün tipi için onaylanmış olmalıdır. Aktarma prosedürüne, sevkiyatlar varış BIP'inin liman ya da havaalanı gümrük alanını terk etmediği, burada havaalanlarında 48 saatten ya da limanlarda 20 günden az süre kaldığı ve aynı türde nakil aracı ile terk ettiği sürece izin verilmektedir.

3.5.2 Kontrol Edilmesi Gereken Ürünler

Canlı hayvanların tamamına yakını kontrollere tabi olmakla birlikte, 2002/349/EC sayılı Komisyon Tüzüğünde veteriner kontrolleri gerektiren ürünlerin listesi ortaya konulmaktadır. Bu ürünlere ek olarak, kuru ot ve saman 136/2004/EC sayılı Tüzüğünde ortaya konulduğu gibi kontrol edilmelidir.

Diğer AB ya da AEA (Avrupa Ekonomik Alanı) ülkelerinden gelen ürünlerin kontrol edilmeleri gerekmemektedir. Başlangıçta AB'den çıkmış olsalar bile, her hangi bir başka ülkeden ihraç edilen mallar kontrol edilmelidirler.

Kontrol edilmesi gereken başlıca ürünler aşağıda sıralanmaktadır:

- İşlenmemiş hayvansal kökenli ürünler:

- Taze et (evcil toynaklı hayvan eti, kanatlı eti, tavşan eti, vahşi av hayvanı eti, yetiştirilen av hayvanı eti ve diğer etler)
  - Kıyma
  - Et preparatları
  - Mekanik olarak ayrılmış et
  - Kan
  - Balık ve kabuklular (canlı olanlar dâhil)
  - Canlı çift kabuklu yumuşakçalar, canlı derisidikenliler, canlı deniz karındanbacaklıları
  - Çiğ süt
  - Yumurta
  - Kurbağa bacağı
  - Salyangoz
  - Bal
  - Diğerleri
- Bitkisel ürünler ile birleştirilmiş olan işlenmemiş hayvansal kökenli ürünler, işlenmemiş hayvansal ürün olarak kabul edilir, örneğin:
    - Taze et ve sebze içeren şiş
    - Bitkisel kökenli gıda maddesi içeren taze balık ürünleri (örneğin balık filetosu)
- İşlenmiş ürünler, hayvansal kökenli ham maddelerin ısıtma, tütüleme, tuzlama, olgunlaştırma, kurutma, marine etme gibi işlemlere maruz bırakılmasıyla elde edilen ürünlerdir. İşlenmiş hayvansal kökenli ürünler:
    - Et ürünleri (jambon, salam)
    - Balık ürünleri (tütülenmiş balık, marine edilmiş balık vs.)
    - Süt ürünleri (ısıl işlemde geçmiş süt, peynir, yoğurt)
    - Yumurta ürünleri
    - İşlenmiş hayvan yağı
    - Donyağı tortusu
    - Jelâtin
    - Kollajen

İşlenmiş ürünler aynı zamanda aşağıdakileri de kapsamaktadır:

- İşlenmiş ürün bileşimleri (Örneğin, peynir ve jambon)

İşlenmiş ürün üzerinde daha ileri işlemler yapılarak elde edilen ürünler (Özellik katan maddelerde bu gruba dahil edilebilir):

- Sarımsaklı sosis
- Meyveli yoğurt
- Otlu peynir
- Çikolatalı dondurma

- Kompozit ürünler: 853/2004/EC sayılı Tüzük Madde 6, Paragraf 4'e göre; bitkisel kökenli ürünlerin ve işlenmiş hayvansal kökenli ürünlerin her ikisini de içeren gıdaları ithal eden Topluluk gıda işletmecileri, böyle gıdalarda yer alan işlenmiş hayvansal kökenli bileşenlerin hayvansal kökenli ürünler için ortaya konulmuş gereksinimleri karşılamasını temin etmek zorundadırlar.

SCoFCAH, kontrol edilmesi gereken bileşik ürünler ve CN kodlu diğer ürünlerin listesini birleştiren bir karar kabul etmiştir.

3.5.3 Varış Bildirimi ve Yapılması Gereken Sunumlar

97/78/EC sayılı Konsey Direktifi, yükten sorumlu kişinin, hayvansal kökenli bütün ürünleri, ilgili ürün için onaylı bir BIP'e sunmasını gerektirmektedir. Yükten sorumlu kişi sevkiyat varmadan önce BIP'e bildirimde bulunmak zorundadır. İthalatçı, BIP'e bildirimden ve CVED'in bölüm 1' ini doldurmaktan sorumludur. Sevkiyatlar, karaya çıkması üzerine gecikmeden sınır kontrol noktasına sunulmalıdır. İthalatçının BIP'e ön bildirimi ihmal ettiği durumlarda, resmi veteriner gerekli önlemi almalıdır.

'Gönderilen mal/ sevkiyat' veteriner mevzuatında şart koşulan aynı veteriner sertifikaları veya veteriner dokümanları veya diğer dokümanlar kapsamında olan, aynı nakliye aracıyla taşınan ve aynı üçüncü ülkeden veya böyle bir ülkenin bölümünden gelen aynı tipteki ürünlerin miktarı anlamına gelmektedir.

[97/78/EC Madde 2(f)]

Sevkiyatlar CVED'in bölüm 1'i iletilerek önceden bildirilmelidir. Şayet, resmi veteriner tarafından yazılı olarak kabul edilmişse, sevkiyatların manifesto ya da diğer elektronik araçlarla ön bildirim yapılabilir. Telefonla ön bildirim kabul edilemez.

Resmi veteriner, bağlayıcılığı olan ve yazılı olması gereken varış ön bildirimlerinin yapılmamasıyla ilgili yasal tartışmaları nasıl çözeceği üzerinde düşünmelidir.

3.5.4 Kontrollerin Yapılacağı Yerler

Mühür kontrolleri hariç, bütün fiziksel kontroller ve kimlik kontrolleri bir denetim tesisinde yapılmalıdır. Bütün bu kontroller çapraz kontaminasyon olasılığı önlenerek bir biçimde yapılacak ve gerekli durumlarda, ürünlerin nakledildikleri kontrollü sıcaklık koşulları dikkate alınacaktır.

İnsan tüketimi için olan ambalajsız ürünler olması durumunda, bütün kontroller hava şartlarından korunarak yapılmalıdır ve bu ürünlerin boşaltılması ve yüklenmesi sırasında, hijyenik olarak muamele edilmeleri ve korunmaları için gerekli önlemler alınmalıdır.

[01/812/EC EK par. 5]

Çok nadir olarak, resmi veteriner, eğer sevkiyatların BIP tesisine taşınmaları hayvan ve halk sağlığı riski ya da sağlık ve güvenlik riski oluşturacaksa, ürüne zarar verecekse ya da taşımanın elverişsiz olduğu mesleki hükmü içindeyse, kontrollerin başka bir yerde yapılmasına karar verebilir.

İthalatçı ya da vekili tarafından (masraflar yüklenilerek), konteynırlarda meyve ve sebze gibi diğer ürünlerle karışık olan ve paketlerde sunulan hayvansal orijinli gıdaların ve diğer ürünlerin birbirlerinden ayrılması sağlanacaktır. Bu işlem gerçekleştirilene kadar kontroller başlamayacaktır.

Tesislerin araç-gereç gereksinimlerinin karşılanmadığı durumlarda, resmi veteriner, ürünün bütünlüğünü bozabilecek kusurlu araç gereç kullanımı üzerinde dikkatli bir şekilde düşünülmelidir. Eğer resmi veteriner ürünün bütünlüğü için bir risk olduğu konusunda endişeli ise, kusur giderilene kadar kontrollere devam edip etmeyeceği kararına varmalıdır.

Otoriteler belirli şartlar üzerinde anlaşır, Komisyon, diğer icra organlarının BIP tesislerini kullanmasına izin vermiştir. Kullanım şartları mutabakat zaptında ortaya konulmalıdır.

3.5.5 Manifesto Kontrolü

Hayvansal kökenli ürünlerin doğru bir şekilde bildirilip bildirilmediğini kontrol etmek için, Üye Ülkelerin gemilerin ve uçakların manifestolarına erişebilmesine izin veren bir hüküm, 97/78/EC sayılı Konsey Direktifi'nde yer almaktadır.

BIP otoritesi, liman işleticisi ya da liman kullanıcıları tarafından muhafaza edilen manifesto ya da benzer bilgilere erişmeyi arzu edebilir. Resmi veteriner ne zaman isterse, manifestolar üzerinde kontrole izin verilmelidir. Resmi veteriner, ön bildirim yapılmamış ürünlerin ortaya çıkarılması için gümrük otoriteleri tarafından hangi kontrollerin yapıldığı hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

Komisyon denetçileri; uygun bir şekilde beyan edilmiş olsun olmasın, limandan/havaalanından geçen hayvansal kökenli gıdalar içerebilecek bütün sevkıyatları fark etmeleri için, BIP'lerin bilgi kaynaklarını incelemek amacıyla prosedürlere sahip olup olmadıklarını denetlerler. Şüpheli sevkıyatları durdurmak ve soruşturmak için prosedürler belirlenmelidir. Hangi metot kullanılırsa kullanılsın, resmi veterinerin ilgili nakliye aracı ile taşınan bütün sevkıyatlara ait bilgilere erişimine izin verilmelidir. Bu metotlar, hem ithalatı planlanan sevkıyatları, hem de transit, aktarma ya da antrepo için planlanan sevkıyatları kapsamalardır.

[97/78/EC, Madde3 (3)]

3.5.6 Belge Kontrolü

Belge kontrolü, bir ürüne eşlik eden veteriner sertifikalarının ve belgelerinin incelenmesi olarak tanımlanmaktadır. Belge kontrolü, AB kanunlarının (uyumlaştırılmamış ürünler olması durumunda Üye Ülke'nin kanunu) gerektirdiği belgelendirmeye (genellikle sertifikalar) ve ithalat için ortaya konulmuş şartlara ve bunların detaylarına üçüncü ülkeler tarafından uyulduğunu teyit etmek için yapılmaktadır.

[97/78/EC Madde 2(2)(b)]

Bildirim ile veteriner sağlık belgelerinin örtüşmesi ve ilgili ürünle ilgili AB kurallarının ya da ulusal kuralların doğurduğu gereksinimlerin karşılanmasının sağlanması için bütün sevkıyatlar belge kontrolünden geçirilmelidir. Orijinal sağlık belgeleri BIP'te tutulmalıdır. Resmi veteriner, talep üzerine tasdikli suretleri ithalatçı ya da vekile sağlamak zorundadır. Resmi veteriner, aynı zamanda, CVED in ilk kısmında ithalatçı tarafından sağlanan detayları kontrol etmelidir.

[97/78/EC Madde 4(3)]

İthalatçı, sevkıyatın kontrol için sunulduğu andan itibaren gerekli veteriner sertifikalarını ya da belgelerini resmi veterinerlere sağlamak zorundadır. Sertifikalar ya da belgeler hazır olmadan kontroller başlamayacaktır.

Belge kontrolü için detaylı kurallar 136/2004/EC sayılı Tüzüğün EK I'inde ortaya konulmaktadır. Sevkıyata eşlik eden sertifikalar, orijinal olmak ve ithalatçı ülkenin resmi veterineri (eğer özellikle bir ürün ile ilgili kurallar izin verirse, resmi otoritenin başka bir temsilcisi tarafından) tarafından tarihlenmiş, damgalanmış ve imzalanmış olmak zorundadır. Bu, genellikle, imzanın altında ki unvan ile doğrulanır. Her bir üçüncü ülkeden yetkilendirilmiş imzaların listelerini istemek mümkün değildir. Her bir sağlık sertifikasının orijinali, resmi veteriner tarafından BIP'te tutulmak zorunda olduğundan, sıklıkla karşılaşılan imzalardan bazıları zamanla tanınabilir. Konşimento

orijinal olmak zorunda değildir. Sevkıyatlar aktarma prosedürüne tabi olmadığı sürece, kopyalar kabul edilemez.

Sertifikalar okunaklı olmak zorundadır. Yazılacak detayları belirleyen uluslararası bir sözleşme yoktur. Hileyi ortaya çıkarmak için, sertifikalar üzerinde yapılmış her hangi bir değişiklik yakından incelenmelidir. “Tippex” gibi daksiller kullanılmamalıdır. Sertifikalarda yapılan bütün değişiklikler silinmeyip üzerleri çizilmeli, mühürlenip, sertifikayı imzalayan aynı kişi tarafından imzalanmalıdır. İsim baş harfleriyle paraflanmış değişiklikleri, resmi veteriner takdir yetkisini kullanarak kabul edebilir. Daksil kullanılarak ya da hile amacıyla yapılmış değişiklikleri ortaya çıkarmak mümkün olmayacağı için, fakslanmış ya da fotokopisi çekilmiş sertifikalar orijinal belge olarak dikkate alınmazlar. Eğer bir sevkıyat fakslanmış ya da fotokopisi alınmış bir sertifika ile sunulursa, orijinal sertifikalar gösterilmedikçe sevkıyatın kabul edilmeyeceği ithalatçıya ya da vekiline açıklanmalıdır.

Tasdikli suretin (örneğin ihracatçı ülke resmi veterinerinin orijinal imzasını taşıyan bir suret) belge kontrolünde kabul edilebildiği tek istisna, bir başka üye ülkeye aktarımı yapılan mallardır. Eğer sevkıyat, maksimum sürelerden fazla depolandığı için tam bir gümrük muayenesi yapılıyorsa, orijinal sertifika sağlanmak zorundadır.

Resmi veteriner ilgili sevkıyatla ilgili kuralları kontrol etmek için TRACES veritabanına başvuracaktır.

[97/78/EC Konsey Direktifi Madde 4(2)]

Resmi veteriner, veritabanının güncel tutulmasını sağlamalıdır. Direktiflere ve kararlara TRACES sisteminden ulaşılabilir.

[97/78/EC Konsey Direktifi Madde 6(b)]

2000/25/EC sayılı Komisyon Kararı’nda ortay konan asgari zaman aralıklarından daha az sürelerde ve Madde 9’un altında bir başka BIP’e aktarma olmadıkça, bütün sevkıyatlarda belge kontrolü icra edilmelidir. Bu karar, nihayetinde Avrupa Topluluğu’na ithalatı planlanan sevkıyatların başka bir BIP’e aktarımı hakkında ki 97/78/EC sayılı Konsey Direktifi’nin Madde 9’unun uygulanması için detaylı kuralları

belirler. İthalatçıya tasdikli suret verilmelidir. Eğer ithalat AB gereksinimlerine uyum eksikliğinden dolayı reddedilmişse, “AB’ye girişi reddedilmiştir” ibaresi ile sertifikanın üzeri damgalanmalıdır. Belge kontrolü, BIP tesislerinin dışında uzak bir ofiste değil, sevkiyatın tutulduğu kontrol merkezinde yapılmalıdır. Önceden bildirilmiş olan ve liman sınırlı alanında 7 günden, havaalanı sınırlı alanında ise 12 saatten az kalan; üçüncü ülkelerden diğer üçüncü ülkelere yapılan transitlerde belge kontrolü yapılmaz.

Bazı BIP’ler, belge kontrolü yaparken bir kontrol listesi kullanmayı faydalı bulmaktadır ve FVO da bu yaklaşımı tavsiye etmektedir. Bununla beraber, BIP gerekli bütün unsurların listede yer almasını sağlamalıdır.

3.5.7 Kimlik Kontrolü

‘Kimlik kontrolü’ verilen veterinerlik sertifikası/ sertifikalarının veya veterinerlik dokümanı/ dokümanlarının veya diğer doküman/ dokümanların ürünün kendisi ile uyuşmasını güvence altına almak için görsel muayene yoluyla yapılan kontroller anlamına gelmektedir. Kimlik kontrolünün amacı, sevkiyata ait sertifikalar ya da belgelerde verilen bilgilerle ürünlerin örtüşüp örtüşmediğini doğrulamaktır. Kimlik kontrolleri ile ilgili detaylı bilgilere, 97/78/EC sayılı Direktif madde 4 (4) (a) da yer verilmiştir.

[97/78/EC Madde 2(2)(c)]

Resmi veteriner, 97/78/EC sayılı Konsey Direktifi’nin Madde 9’u altında yer alanlar hariç, bütün sevkiyatların kimlik kontrollerini BIP’te icra etmelidir. Bunlar, belirlenmiş minimum zaman aralıklarından daha az sürede bir başka BIP’e aktarımı yapılan sevkiyatları içermektedir. Yeni Zelanda’dan gelen ürünler de, denklik anlaşması altında kimlik kontrolünden muafır.

[97/78/EC Madde 4 (4a)]

Kimlik kontrolü; ürün üzerinde ki damgaların, resmi alametlerin, resmi etiketlerin ve/veya sağlık alametlerinin sevkiyat belgelerinde kaydedilmiş olanlarla örtüşüp örtüşmediğinin kontrol edilmesiyle ilgilidir. Ürünlerin görülebilmeleri için,

konteynırların (aşağıda bahsedilenlerden başka) açılması gerekmektedir. Kontrol, hemen kapıdan görülen kutularla sınırlandırılmamalıdır.

Topluluk kanununa göre, menşee ülke yetkili otoritesinin konteynırları mühürlemesi gerektiği için; veteriner mührü üzerinde ki numaranın sağlık sertifikası üzerindekiyle örtüştüğünün doğrulanması için yapılacak tek bir kontrol kimlik kontrolü olarak kabul edilebilir. Aşağıda sıralanan hususlar üzerine, resmi veteriner konteynırın açılması için ısrar edecektir;

- Resmi veteriner, mühür numaralarının veteriner otoritesi tarafından verildiğine ikna olmamıştır (örneğin, nakliyecı, ihracatçı ya da ithalatçı tarafından sonradan eklenmiş olabilir) ya da;
- Sertifikanın imzalandığı zaman eksik kontrol yapıldığı yönünde bir delil varsa ya da;
- Bütün bilgiler verilmemişse (örneğin, paket sayısı verilmemiştir).

Doğru olmayan mühür numarası sevkıyatın reddi ile sonuçlanabilir.

Sevkıyat mühürlü bir konteynırda nakledilmemişse ya da resmi veteriner, mühür kontrolünün yeterli olmadığını düşünüyorsa, konteynır ya da diğer nakil aracı açılmalı ve sevkıyat ile sevkıyat belgesi üzerinde ki beyan örtüşüyor mu kontrol etmek için, resmi veteriner paketler üzerinde görsel kontrol icra etmelidir. İşlem aşağıdakileri içermelidir:

- Bütün ürün tipleri için, ülkeyi ve menşee işletmeyi teşhis eden resmi damga ya da sağlık alametlerinin varlığı ve uygunluğunu doğrulamak ve bunların sertifika ya da belge üzerindekiyle örtüşüp örtüşmediğini tespit için bir kontrol;
- İlave olarak, paketlenmiş ürünler için, veteriner mevzuatının gerektirdiği yerlerde etiket bilgilerinin kontrolü.

Kimlik kontrolleri, onaylanmış kontrol tesislerinde icra edilmelidir. Yetkili veteriner otoritesi ile üzerinde anlaşılırsa, mühür numaraları farklı ve uygun bir yerde kontrol edilebilir.

Sevkiyatların seçimi/sevkiyat parçaları BIP’te kontrol ekibi tarafından yapılmalıdır – önceden nakliyeciden tarafından ya da halen kısmen taşıyıcı üzerinde yüklüyken değil. Bazı kimlik kontrolleri, yükün bütününden alınmış paketleri içermelidir: bütün ya da kısmi konteynır mevcudunu gerektirebilir.

3.5.8 Fiziki Kontrol

Fiziki kontrol, olasılıkla örnekleme ve laboratuvar testini de içeren, ürünün kendisinin kontrolü olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel kontrollerin icra edilmesi için detaylı kurallar 97/78/EC sayılı Konsey Direktifi’nin EK III’ ünde düzenlenmektedir.

Resmi veteriner, uygun veteriner mevzuatına uyulmadığından şüphelendiğinde ya da sevkiyat ya da varış yeri ile ilgili bazı başka şüpheleri olduğunda, uygun kabul ettiği herhangi bir kontrolü icra etme yetkisine sahiptir.

Sınırlı bir süre için, belirli üçüncü ülkelerden (örneğin üçüncü ülkede çıkan hastalık salgınının bir sonucu olarak) gelen belirli ürünler için artırılmış seviyede kontrol gerekebilecek durumlar olabilir. Bu durumda, yapılması gerekli kontrollerle ilgili geçici artış konusunda, söz konusu üründen sorumlu her bir BIP’e merkezi yetkili otorite tarafından yazılı bildirimde bulunulacaktır.

97/78/EC sayılı Konsey Direktifi sevkiyatlar üzerinde % 100 belge, kimlik ve fiziksel kontrol yapılmasını gerektirmektedir. Bununla beraber, bu direktifte, bazı ürünler de bu gereksinimler için derogasyon sağlanması amacıyla kabul edilecek bir karar için zemin sağlanmaktadır. 94/360/EEC sayılı Komisyon Kararı, uyumlaştırılmış ürünler ve Avrupa Topluluğu ile denklik anlaşması imzalanmış ülkeler için azaltılmış fiziksel kontrol seviyelerini ortaya koymaktadır.

Fiziksel kontrol için sevkiyatlar rasgele seçilmelidir. 94/360’da yer alan grup 1 ürünler için 5.sevkiyatta bir şekilde seçilmemelidirler. Grup 2 ürünler için yazı tura atılabilir ya da bilgisayarda rasgele sayı üreten bir program kullanılabilir. Kontrol seviyeleri, her

bir kategori (örneğin I.1) ya da ülke için doğru kontrol seviyelerinin uygulanmasının sağlanması için ara sıra değerlendirilmelidir.

Fiziksel kontroller onaylı kontrol tesislerinde icra edilmelidir. Sevkiyatların seçimi/sevkiyat parçaları, önceden nakliyeciden tarafından ya da halen kısmen taşıyıcı üzerinde yüklükten değil, BIP'te kontrol ekibi tarafından yapılmalıdır. Bazı fiziksel kontroller, yükün bütününden alınmış paketleri üzerinde veya bütün ya da kısmi konteynır mevcudu üzerinde yapılabilir.

Aşağıdakiler haricinde bütün sevkiyatlar üzerinde fiziksel kontroller yapılmalıdır:

- AB üyesi olmayan bir ülkeye mal transitisi;
- Madde 9 ürünleri;
- Tesis listesi olan tamamen uyumlaştırılmış ürünler için 94/360/EC sayılı Komisyon Kararı'nda ortaya konan sıklığı azaltılmış kontrollere konu olanlar;
- Kontrol seviyesini düşüren bir denklik anlaşmasına tabi olanlar.

Bir hayvan ya da halk sağlığı riskinin ortaya çıkması durumunda, resmi veteriner yukarıda ki kontrol düzenlemelerini geçersiz kılacaktır.

Örnekleme prosedürleri, üçüncü ülkelerden gelen ürünler de, Topluluk BIP'lerinde yapılacak veteriner kontrolleri için prosedürleri ortaya koyan 136/2004/EC sayılı Tüzüğün EK II' sinde ortaya konmaktadır.

Hayvansal ürünlerin fiziksel kontrollerinin gayesi, ürünün veterinerlik sertifikası veya dokümanında söz edilen hususların karşılamaını güvence altına almaktır ve üçüncü ülke tarafından verilen garantiler aşağıdaki yollarla doğrulanmalıdır;

- Duyusal inceleme: koku, renk, yapı, tat
- Basit fiziksel veya kimyasal testler: kesme, çözündürme, pişirme
- Aşağıdakileri saptamak için laboratuvar testleri:
  - kalıntıları,
  - patojenleri,
  - kontaminantları,
  - değiştirme kanıtlarını

Ürünün tipi ne olursa olsun aşağıdakiler yapılmalıdır:

- Özellikle soğuk zincirdeki eksiklikleri veya kopmaları tanımlamak için koşulları ve nakliye aracının bir kontrolü;
- Sevkıyatın gerçek ağırlığı, veterinerlik sertifikasında veya dokümanında gösterilen ağırlık ile ve gerekirse tartılan tüm sevkıyat karşılaştırılmalı;
- Paketleme materyali ve üzerinde bulunan tüm işaretlemeler (damgalar, etiketler) Topluluk mevzuatına uygunluğu güvence altına almak için kontrol edilmeli;
- Topluluk mevzuatı tarafından talep edilen sıcaklık nakliye sırasındaki uygunluğu güvence altına almak için kontrol edilmeli;
- Tam bir ambalajlama seti veya hacimli ürünler durumunda örnekler duyuşal incelemeden ve fiziksel, kimyasal ve laboratuvar testlerinden geçmeden önce incelenmeli;
- Testler, gerektiğinde tüm kısımlara ulaşıldığını güvence altına almak için kısmen boşaltılan sevkıyatın bütününden alınan örneklerin tüm aralığında yapılmalıdır.
- İnceleme sevkıyattaki kalemlerin veya %1' ini kapsamalı, minimum 2 kalem/ ambalajdan maksimum 10' kadar.
- Bununla birlikte ürünlere ve koşullara bağılı olarak, veterinerlik makamları daha yoğun kontrollerde icra edebilirler.
- Hacimli mallar durumunda, sevkıyatın değışik yerlerinden en az beş örnek alınmalıdır.

Hemen sonuç veremeyen rasgele laboratuvar testleri üstlenildiğinde ve halk ve hayvan sağılığı için ani bir risk olmadığında, sevkıyat serbest bırakılmalıdır. Bununla birlikte, laboratuvar testleri bir usulsüzlük şüphesi nedeniyle yapıldığında veya önceki testler pozitif sonuç verdiğinde, test sonuçları negatif çıkıncaya kadar sevkıyat serbest bırakılamaz.

Nakliye araçları ancak aşağıdaki durumlarda tamamen boşaltılmalıdır:

- Yükleme öyle yapılmıştır ki, tüm sevkıyatı kısmi boşaltarak kabul etmek mümkün değildir;
- Örnek kontrolleri usulsüzlük ortaya çıkarmıştır;

- Önceki sevkıyatta usulsüzlük görülmüştür;
- Resmi veteriner usulsüzlükten şüphelenmektedir.

Fiziksel kontroller bir kez tamamlandığında, yetkili makam tüm açılmış paketleri kapatarak ve resmi olarak damgalayarak ve mühür sayısı sınır geçiş dokümanına (CVED) geçirilmek üzere konteynerleri tekrar mühürleyerek kontrolleri tasdiklemelidir.

3.5.9 Test Sonuçları Alınmadan Önce Ürünlerin Limandan Ayrılması

İthalatçı, veteriner kontrollerine konu olan ürünlerin kontrol edilip, bu kontroller sonucunda bir CVED doldurulmadan limandan çıkarılmamalarını sağlamak zorundadır. Boşaltımdan BIP'in bir sonra ki açılışına kadar, liman ya da havaalanı içerisinde ki transit hangarında geçici depolamaya izin verilebilir.

İç kısımlarda giriş sırasında kontrol edilmemiş sevkıyatlara rastlanırsa, ilgili yerel otorite tarafından gerekli muameleler başlatılmalıdır. Sevkıyat detayları gümrüğe nakledilmelidir.

Eğer limanda önceden bildiri yapılmamış sevkıyatlara rastlanırsa (liman yakınında ki antrepolar dâhil), resmi veteriner icradan sorumlu gümrüğe bilgi vermelidir.

Aşağıda ki hallerde, analizler için örnekler alındığı ve sonuçların en az bir kaç gün öğrenilemeyeceği durumlarda, sevkıyata CVED verilmeyecek ve BIP'ten ayrılması mümkün olmayacaktır:

- Doğrudan ya da ani bir hayvan ya da halk sağlığı riski doğuran bir madde ya da patojenik ajan için test yapılıyor olduğunda,
- Daha önce ki testten olumsuz sonuç alındığı bilgisi üzerine test yapılması üzerine (Madde 24'te ki usullere konu olanlar dâhil).

Variş noktasında ki veteriner otoriteleri; TRACES vasıtasıyla, TRACES çalışmıyor ise faks ile bekleyen test sonuçlarından haberdar edilmelidir.

[97/78/EC Madde 8 (2) 2.Paragraf]

BIP’te yapılan rutin örneklemelere konu olan sevkıyatların analiz sonuçlarının beklenmesi için alıkonulmasına gerek yoktur.

3.5.10 Ortak Veteriner Giriş Belgesi (CVED)

97/78/EC Direktif Madde 3 ve 5 de, resmi veterinerin, veteriner kontrollerinin icra edildiğini doğrulayan bir sertifika sağlaması gerektiği ifadesine yer verilmektedir. Bu sertifika, Ortak Veteriner Giriş Belgesi olarak isimlendirilmektedir. Sertifika TRACES sistemi aracılığıyla oluşturulmalıdır. Sertifikalar yalnızca resmi veteriner tarafından imzalanmalıdır – sertifikaların başka memurlar tarafından imzalanması kabul edilemez (resmi balıkçılık kontrolörü tarafından imzalanabilen balık ve balıkçılık ürünleri hariç). TRACES ile her bir sertifikaya bir seri numarası atanacaktır. Resmi veteriner, sevkıyatlara eşlik eden CVED’lerin kopyalarını ve üçüncü ülke orijinal sağlık sertifikalarını ya da sağlık belgelerini üç yıl süreyle elinde tutmalıdır. CVED bir veteriner sertifikasıdır ve bütün AB sertifika standartlarıyla uyumlu olmalıdır. Tek bir kâğıt üzerinde ve tamamen doldurulmuş olmak zorundadır.

[97/78/EC Madde 5 (1)]

Bir ithalatçı ya da temsilcisi ya da temsilcisinin yerel otoriteleri varış yapacak sevkıyattan haberdar etmesi gerekmektedir. Buna alternatif olarak, gerekli detayların elektronik olarak alınıp, ithalatçının hesabına formun bölüm 1 inin doldurulması kabul edilebilir. Eğer CVED’in bölüm1’inde ki bütün detaylara manifesto da yer verilmişse, resmi veteriner manifesto ile ön bildirim yapılmasına izin verebilir. Telefonla bildirim kabul edilemez.

Resmi veteriner hangi kontrollerin yapıldığını CVED’e kaydetmelidir. Örneğin, eğer yalnızca belge ve kimlik kontrolü yapılmışsa, bu kontrollerin karşısında ki kutular işaretlenmeli, fiziki kontrolün karşısında ki kutu boş bırakılmalıdır.

Resmi veterinerin mührünü vurabilmesi için CVED üzerinde boş bir alan vardır; bu kısım resmi bir damga olarak yorumlanmalıdır ve resmi veteriner aşağıda ki şekilde bir stampa taşınmalıdır:

(SINIR KONTROL NOKTASININ ADI)		
TR	RESMİ VETERİNER HEKİM	TR
(YEREL YA DA LİMAN SAĞLIK OTORİTESİNİN ADI)		

Yerel otorite bu amaç için stampa sağlamalıdır. Damganın güvenilir bir yerde tutulması ve yalnızca resmi veteriner tarafından kullanılması, resmi veterinerin sorumluluğundadır. Resmi veterinerin sorumluluğu altında olmayan balık ve balıkçılık ürünlerinin kontrolü yapılacağı zaman, benzer bir damga kullanılmalıdır fakat “resmi veteriner” ibaresinin içermemelidir. Bunun yerine “resmi su ürünü kontrolörü”, “liman sağlık memuru” ya da “çevresel sağlık memuru” vb. ibareler kullanılabilir.

Veteriner kontrollerinin tatmin edici bir şekilde sonuçlanması üzerine, resmi veteriner CVED’i doldurup, imzalayacaktır. Bu, gerekli ücretlerin ödenmiş olması ya da ödeme ile ilgili tatmin edici garantinin alınmış olmasını gerektirmektedir. Resmi veteriner, CVED’in imzalanması için gerekli bütün kontrollerin yapılmış olmasının şart olduğunu dikkate almalıdır. Resmi veteriner bütün gerekli ithalat şartlarının karşılanmış olduğu konusunda tatmin olmadıkça, veteriner kontrollerini bitirmemelidir.

Ek I’ de listelen topraklardan birine ithal edilmek istenen her sevkiyatın beraberinde veterinerlik mevzuatının talep ettiği orijinal veterinerlik sertifikaları veya orijinal veterinerlik dokümanları ya da diğer orijinal dokümanlar olmalıdır. Orijinal sertifikalar veya dokümanlar sınır muayene noktasında kalmalıdır. Bunlar 3 yıl süreyle Sınır Kontrol Noktası’nda tutulmalıdır. İthalatçıya, orijinaline uygun olarak onaylanan kopyalar verilmelidir.

[97/78 Madde 7]

Örneğin üçüncü ülke transitleri ve diğer üye ülkelere aktarmalar gibi, topluluk dışında ki bir başka ülkeye yeniden ihracı planlanan ürünler bu kural için istisnadır. Bu durumda, orijinal belgelerin kopyaları oluşturulmalı ve üç yıllığına BIP’te tutulmalıdır. Orijinal belgeler mallarla birlikte hareket eder.

Gümrük gözetimi altında kaldığı sürece ya da 89/662/EEC’ de (iç pazarın tamamlanması için Topluluk içi ticarete veteriner kontrolleriyle ilgili) bahsi geçen ilk işletmeye kadar ya da 90/425/EEC’ de (iç pazarın tamamlanması için Topluluk içi ticarete belirli canlı hayvanlara ve ürünlere uygulanabilir veteriner ve zootekni kontrolleriyle ilgili) bahsi geçen varış noktasında ki ilk merkez ya da organizasyona kadar, sevkıyata/sevkıyat parçalarına CVED eşlik edecektir. Sonrasında sevkıyatların takibi için ticari belgeler kullanılacaktır. Doğrudan merkezi yetkili otoriteye gönderilmemelidirler.

[97/78/EC Madde 5 (2)]

Ön bildirimler kabul edilirken ve CVED sertifikaları verilirken “sevkıyat” tanımına uyulmalıdır. Çok yönlü hayvan ve halk sağlığı sertifikalarının kapsanan sevkıyatlar farklı sevkıyatlar olarak muamele edilmelidir ve her biri ayrı ayrı ücretlendirilmelidir. Eğer BIP’te bölünmeleri istenmişse, sonrasında bir ücretlendirmeyi kapsayan bir ana CVED ve her bir parça için bağlantılı numaralar içeren alt CVEDler verilmelidir. TRACES sistemi, alt CVEDler için hazırlığa sahip olmadığı için, bunlar elle oluşturulmak zorundadır.

[97/78/EC Madde 5 (3)]

Kontrollerin yapıldığı her bir sefer için bir adet CVED verilmelidir. Eğer ithalat reddedilirse “AB’ye giriş için uygun değildir” şeklinde not düşülen orijinal sertifikalara ilave olarak, bu durum açık bir şekilde gösterilmelidir. Akabinde sevkıyatların aktarması veya transiti yapılacaksa ya da antrepoda depolanacaksa, CVED sertifikası bu duruma işaret etmelidir. CVED, 136/2004/EC sayılı Tüzükte ortaya konulan örnekle özdeş formatta olmalıdır. CVED, TRACES sistemi ile oluşturulmalıdır. Paragraf 1 altında ki varış adresi vs. ile ilgili bilgiler, sertifikadakine uygun olmalıdır. Eğer teslim adresi sağlık sertifikası üzerinde ki adresten farklı ise, farklı olma sebebini

anlaşılabilmesi için ticari belgeler talep edilebilir. BIP'in, TRACES sisteminin mevcut olmadığı durumlarda CVEDlerin oluşturulması için bir acil eylem planı olmalıdır.

Eğer orijinal CVED, TRACES sistemi kullanılarak yaratılmamışsa, yaratıldığı gün TRACES'a girilmelidir. Eğer sistem uygun olmadığı için bu mümkün değilse, mümkün olan en yakın zamanda, yani ertesi gün girilmelidir. TRACES girişi, CVED'in doğru bir kaydı şeklinde olmalıdır. İmla hataları ve diğer küçük hatalar TRACES versiyonu üzerinde düzeltilmemelidir.

Sevkiyatların BIP'te bölüdüğü durumlarda, her bir sevkiyat parçası, yalnızca bu parçayı kapsayan bir alt CVED ile hareket ettirmek zorundadır. Tek bir adrese gideceği bildirilmiş her bir konteynır için bir CVED yayımlanması talebi reddedilmelidir.

3.5.11 Veteriner Kontrollerinden İstisna Durumlar

Veteriner kontrol rejiminin doğurduğu gereksinimler için istisna ürünler aşağıda yer almaktadır:

- Yolcu bagajının bir kısmını oluşturan kişisel ithalat ve hususi olarak kişilere gönderilmiş küçük sevkiyatlar,
- Şayet insan tüketimine yönelik, Topluluğa bu tür ürünleri gönderebileceği onaylanmış bir ülkeden gelen (Andorra, Faeroe Adaları, Grönland, İzlanda, Listeştayn, Norveç, San Marino ve İsviçre hariç Avrupa Birliği dışında ki ülkelerden et ve süt ürünlerinin kişisel ithalatına izin verilmemektedir), miktarı 1 kg den fazla olmayan ve hava geçirmez bir şekilde mühürlenmiş kaplarda bulunan ürünler;
- Bir gemi ya da uçakla gelen bir diğer araca doğrudan transferi yapılacak gemi ya da uçak kumanyaları.
- İthalatından önce izne tabi olan ticari örnekler, sergi ve araştırma örnekleri.

İngiltere ve AB'de ki üslere mahsus üçüncü ülke askeri levazımı veteriner kontrollerden muaf değildir.

3.5.12 Denklik

AB, başlıca ticari ortaklarıyla denklik anlaşmaları müzakere etmektedir. Yürürlüğe girdiğinde, bu anlaşmaların, 94/360/EC ile tespit edilmiş, aşağıda bahsi geçen ülkelerden hayvansal ürünler üzerindeki kontrol seviyesini azaltacağı beklenmektedir. Şu an için Kanada, Şili, Yeni Zelanda, İsviçre ve ABD ile denklik anlaşmaları vardır. Anlaşmalar halen bütün sevkıyatlarda belge kontrolünü gerektirmektedir. Yeni Zelanda ile yapılan anlaşma, kimlik kontrollerini ve fiziksel kontrolleri birleştirmekte ve kontrol sayısını büyük ölçüde azaltmaktadır. Kanada ile imzalanan denklik anlaşması %100 kimlik kontrolünü gerektirmekte, fakat fiziksel kontrol seviyesini 94/360/EC sayılı Komisyon Tüzüğü'nün altına çekmektedir. İsviçre ile yapılan anlaşma da fiziksel kontrol seviyelerini daha aşağılara indirmektedir. Şili ve ABD ile yapılan anlaşmalar halen 94/360/EC de yer alan kontrol seviyelerini gerektirmektedir.

[97/78/EC Madde 4(3)]

Kanada denklik anlaşması, sınır kontrolleri sırasında ilgili ithalat gereksinimlerine uygunsuzluk ortaya çıkması durumunda, ithalatın risk değerlendirmesi temelinde gerçekleştirileceğini tespit etmektedir.

1/2006 kararı Karma Veteriner Komitesi, İsviçre Anlaşması'nı 1 Ocak 2007'den itibaren bütün hayvansal ürünleri kapsayacak şekilde genişletmiştir. Bundan dolayı, bütün hayvansal kökenli ürünler Anlaşma'daki (%1) kontrol seviyeleri için uygundur ve yalnızca Topluluk içi ticarete gerekli olan belgelerin eşlik etmesi yeterlidir. Bununla beraber, İsviçre, bal, tavşan eti, yetiştirilmiş av hayvanı eti ya da vahşi av hayvanı eti için henüz kalıntı programını iletmediği için, bu ürünler AB'ye ihraç edilemez.

Resmi veteriner:

- AB gereksinimleri aykırı ithal hayvansal kökenli ürünleri kontrol etmelidir.
- Bir CVED verilip (kâğıt ya da TRACES) ve denklik anlaşmasında ki indirgenmiş bedeller tahsil edilmelidir.
- İsviçre'den gelen bütün hayvansal kökenli ürünlere indirgenmiş seviyede (%1) fiziksel kontrol uygulanır.

- Yalnızca kontrollü ürünler ve reddedilmiş sevkiyatlar için laboratuvar analiz sonuçları bekleniyorsa, TRACES mesajları gönderilir.
- Bal, tavşan eti, yetiştirilmiş av hayvanı eti ya da vahşi av hayvanı etinin kalıntı planı gönderilene kadar ithalatının yasak olduğu not edilmelidir.
- İsviçre'den köken alan üçüncü ülke sevkiyatları için, Rusya'ya gidecek olanlar hariç, değiştirilmiş olan kurallar uygulanır.

3.5.13 Kayıtlar

Topluluğa ithalatı ya da girişi reddedilmiş ürün sevkiyatlarına ait güncel bilgilere ait kayıtlar (TRACES'da bu bilgilerin mevcut olmadığı durumlarda) BIP'te tutulmalıdır. Her bir üye ülke, geri gönderilen sevkiyatlarla ilgili bütün bilgileri diğer üye ülkelere ve Komisyon'a iletacaktır. Yine bu bilgiler, merkezi yetkili otorite tarafından her bir BIP'e iletilecektir - bu işlem TRACES mesajları aracılığıyla yapılacaktır (TRACES'ta depolanmalıdırlar).

Topluluğa ulaşan hayvanlar ve hayvansal ürünler için gerekli minimum veriyi tespit eden 97/394/EC sayılı Komisyon Kararı'na göre bir kayıt tutulur (TRACES'da depolanır).

Üçüncü ülkelerden gelen ve geri gönderilen hayvanlara ya da hayvansal ürün sevkiyatlarına ait bilgisayar dosyalarına girilecek bilgilerle ilgili 97/152/EC sayılı Komisyon Kararı'na göre, geri gönderilen ya da yok edilen ya da insanların tüketimine yönelik olmayan başka amaçlarda kullanımı için BIP resmi veterinerinin izin verdiği bütün sevkiyatlar için bir kütük tutulmalıdır. Bu kütüğe, malların reddedildiği durumlarda resmi veterinerin yapacağı süreli eylemler ya da yanıtlar, transitler ya da kontrollü ürün sevkleri ve takip eden önlemlere ihtiyaç duyulan her durum kayıt edilmelidir. Takip eden önlemler TRACES'a kayıt edilemeyeceğinden, ayrı bir kütük tutulmalıdır.

Laboratuvar testleri için, laboratuvar testlerinin detayları ve sonuçları (olumlu ya da olumsuz) ile birlikte BIP'te alınan bütün örnekler için bir kütük tutulmalıdır. TRACES

sistemi yeterince bilgi sağlayamamaktadır ve her zaman test sonuçları ile ilgili kayıtları tutamamaktadır. Bu yüzden, bu bilgiler muhafaza edilmelidir.

Üçüncü ülkelerden belirli ürün sevkiyatlarının fiziksel kontrollerinin sıklığının azaltılması üzerine olan 94/360/EC sayılı Komisyon Tüzüğü altında, eğer gerekiyorsa bilgisayar tabanlı (TRACES’da depolanmış) bir kütük tutulmalıdır.

[01/812/EC EK Paragraf 4]

[06/590 Madde 3]

BIP’te kontrol edilen sevkiyatlarla ilgili bilgiler, 94/360/EC ve 97/394/EC Komisyon Kararları’na (Topluluğa ulaşan hayvanlar ve hayvansal ürünler için gerekli minimum veriyi tespit eden) göre saklanmalıdır. Bu bilgiler, her bir Karar altında ihtiyaç duyulan veriler için “pencereler” açılan ortak bir bilgisayar kaydında yer alabilir. Bu bilgiler artık, TRACES sisteminde de kayıt edilmektedir.

Reddedilen sevkiyatlarla ilgili bilgiler, üçüncü ülkelerden gelen ve geri gönderilen hayvanlara ya da hayvansal ürün sevkiyatlarına ait bilgisayar dosyalarına girilecek bilgilerle ilgili 97/152/EC sayılı Komisyon Kararı’na göre saklanmalıdır. Aynı zamanda, sevkiyatların geri ihraç edildiğine dair belgelenmiş deliller de saklanmalıdır. TRACES, diğer Üye Ülke’ler tarafından reddedilmiş olan sevkiyatlara ait kanıtları tutacaktır.

İthalatçılara sonuçların bildirilmesiyle, örneklerin tam bir izlenebilirliği sağlanmalıdır. Numuneler, ilginin kolayca ortaya konulabilmesi için, CVED başvuru numarası ile işaretlenmelidir.

2001/812/EC sayılı Komisyon Kararı “ malların reddedildiği durumlarda resmi veterinerin yapacağı süreli eylemler ya da yanıtlar, transitler ya da kontrollü ürün sevkipleri ve takip eden önlemlere ihtiyaç duyulan her durumun kayıt edildiği” bir kütüğü gerektirmektedir. Süreli eylemlerin izlenebilmesi için bir mekanizma olmalıdır. Takip eden önlemler, önlemlerin alındığı tarihlerle birlikte kütüğe kayıt edilmelidir. Reddedilen sevkiyatların imha edildiği ya da geri ihraç edildiğine dair belgelenmiş deliller saklanmalıdır.

201/812 sayılı Komisyon Kararı, her bir kontrol merkezinde yapılan ürün kontrolleri ile ilgili bilgilerin saklanması gerektirmektedir. TRACES, her bir kontrolde hangi kontrol merkezinin kullanıldığını saptayamayacağı için, böyle kayıtların tutulması gerekmektedir. Bununla beraber, Karar hangi bilgilere ihtiyaç olduğunu açıkça belirtmemiştir. Ürün/Ülke/CVED numarası gibi basit bir kaydın yeterli olacağına dair görüşler vardır (Örneğin, İngiltere Yetkili Otoritesi). İlave olarak, alınan örneklerle (TRACES her zaman sonuçları kayıt etmediği için) ve takip eden önlemler alınması gereken sevkiyatlara (örneğin, kontrolü ya da reddedilmiş sevkiyatlar) ilgili bilgilerin de muhafaza edilmesi gereklidir.

FVO denetçileri, BIP'i denetlediklerinde, BIP'in günlük çalışmaları ile ilgili aşağıda ki kayıtların BIP'te yer alıp almadığına bakmaktadırlar:

- RASFF sistemi altında gıda otoritelerine gönderilen gıda tehlike ikazları ile ilgili bilgiler,
- Ulusal kalıntı numune alma planının bir kopyası,
- Kontrol prosedürleri ve denetlemeler ile ilgili bütün belgelere ait kopyalar (Böylece bu prosedürler FVO denetçilerine anlatılabilir),
- Bölge veteriner otoritesinin, hayvan ve halk sağlığı numune laboratuvarlarının ve hayvansal atık tesislerinin adreslerini ve temas numaralarını içeren bir liste,
- Resmi veteriner, sınır noktası bölgesi içinde veya yakın ilişki içindeki her türlü serbest bölge, serbest depo, gümrük antreposu veya gemilere mal tedarik edenler hakkında yeterli bilgi.

[01/812/EC EK Paragraf 5]

Yiyecek içecek atıklarını yok etme tesislerinde gerçekleştirilen denetlemeler ile ilgili hayvan sağlığı kayıtlarının kopyaları mevcut olmalıdır. Resmi veteriner, kendi yetki alanındaki gönderilerden boşaltılan hayvansal kökenli atık ürünlerin imha edilmesi için düzenlemeler hakkında en azından yeterli bilgiye sahip olmalıdır. Ürünlerin bertaraf edilmesi düzenlemeleriyle ilgili yapılan kontroller ve bulunan anormallikler kayıt edilmelidir. İmha etme işleminin bir başka yetkili makamın sorumluluğunda olması durumunda, resmi veteriner, bu daireyle sıkı işbirliği içinde olmalı ve gerekli bütün ilgili bilgileri hazır tutmalıdır.

[01/812/EC EK Paragraf 5]

Öteki taraftan; muhafaza ve temizlik eksiklikleri ile ilgili belgeli prosedürler (eksikliklerin giderilmesi için liman idarecisine gönderilen mektuplar dâhil), hangi ürünlerin BIP'e yönlendirileceği konusunu açıklığa kavuşturmak için yerel gümrük servislerine iletilen bilgilerin kopyaları ve gümrükle yerel olarak gerçekleştirilen toplantılara ait bilgiler, temizlik protokolleri, resmi veterinerlerin, resmi su ürünleri kontrolörlerinin ve yetkili memurların aldığı eğitimler ile ilgili detaylar, yerel gümrüğün temas kişisi ve adresi ile ilgili bilgilerde muhafaza edilmelidir.

3.5.14 Sevkıyatların Geri Gönderilmesiyle İlgili Gerekli Bilgiler

İade için yerel otoriteler aşağıdakilerin kaydını tutmalıdır:

- Üç yıllık bir süre için CVED'in (doldurulduktan ve damgalandıktan sonra) bir kopyası,
- Üç yıllık bir süre için, sevkıyatlara eşlik eden orijinal üçüncü ülke sağlık sertifikaları ve belgeleri,
- Bir yıllık bir süre için, incelenmeleri amacıyla laboratuara gönderilen bütün örneklere ait teslim tutanaklarının birer kopyası ve bu tür incelemelere ait sonuçların birer kaydı,
- Topluluğa girişi kabul edilmeyen bütün sevkıyatlar için ve her bir sevkıyatın akıbetiyle ilgili detayların (geri mi gönderildi, imha mı edildi, başka bir kullanım amacı için yetki mi verildi) yer aldığı, bir kütük.

3.5.15 Derisi Yüzülmüş Kürklü Av Hayvanlarının İthalatı

İthal edilmiş derisi yüzülmüş kürklü av hayvanlarının sağlık kontrolleri ve kalıntı analizleri varış işletmesinde gerçekleştirilecektir. Bu tür sevkıyatlar ancak mühürlü ve sızdırmaz konteynırlar içerisindeyse (bu şartları taşımayan sevkıyatlar için CVED verilmez) BIP'ten ayrılabilirler. Transit sırasında T5 prosedürü uygulanır.

3.5.16 BIP'ten Varış Noktasına Kadar İzlenmesi Gereken Sevkiyatlar

Topluluk kanunları, BIP'ten Varış noktasına ya da ara soğuk hava deposuna kadar izlenecek belirli sevkiyatların nakilleriyle ilgili hükümler ortaya koymaktadır. Bu tür sevkiyatlar için aşağıda ki kurallar uygulanır:

- Bu tür sevkiyatlar varış noktasına ya da ara soğuk hava depolarına mühürlü ve sızdırmaz konteynırlar ya da araçlar içinde nakledilmek zorundadırlar (doldurulmuş bir CVED ile).
- Varış noktasına ya da ara bina ya da müştemilatına kadar T5 gümrük gözetimi uygulanır.

Sevkiyatların BIP'ten çıkışı, varış noktasında ki ya da ara soğuk hava depolarında ki otoritelere bildirilecektir. Yerel veteriner otoritesi, 15 gün içerisinde varış noktası tarafından sevkiyatın alınıp alınmadığını doğrulamalıdır. Eğer varış noktasında ki yerel veteriner otoritesi sevkiyatın ulaşmadığı yönünde bir bildirimde bulunursa, ilgili BIP'te ki resmi veteriner yüklemenden sorumlu kişiyle temasa geçmeli ve bir açıklama beklemelidir. Tatmin edici olmayan açıklamalar, ilgili mevzuata uygunsuz bir durum olarak değerlendirilmelidir. Resmi veteriner, alınan bütün önlemleri kontrollü ürünlerin kaydedildiği kütüğe kaydetmelidir.

3.5.17 Balık Ununun Mikroskopik İncelenmesi

2003/126/EC sayılı Komisyon Direktifi altında, hayvan yemleri için üçüncü ülkelerden ithal edilen balık ununun tamamından mikroskopik inceleme için BIPIlerin numune alması gerekmektedir (örneğin, özel bir lisans kapsamında olmayan her hangi bir sevkiyattan). Numune sonuçları beklenirken, sevkiyatlar BIP'te tutulmalıdır.

3.5.18 Fotoğraf Jelâtini

Omurgadan elde edildiği için, fotoğrafçılıkta kullanılan jelatinin ithalatı özel ithalat şartlarına konudur. Bu şartlar 2004/407 sayılı Komisyon Kararında ortaya

konulmaktadır. Sevkiyatlar ancak özel olarak onaylanmış BIP'lerden ithal edilebilirler. Varış tesisi de onaylanmış olmalıdır. Sevkiyatlar gideceği yere “kontrollü ürün sevki prosedürü” ile gönderilirler.

3.6 BAŞKA ÜYE ÜLKELERE AKTARMA

3.6.1 Kontrollerin Bir Sonraki AB Giriş Sınır Kontrol Noktasına Ertelendiği Durumlar

97/78/EC sayılı Konsey Direktifi Madde 9, bir liman ya da havaalanı BIP'ine ulaşan veteriner kontrollerinin bir kısmının ya da hepsinin icra edileceği diğer bir BIP'e (kontrollerin icra edileceği BIP'in ilgili ürünler için onaylanmış olması gerektiği not edilmelidir) aktarılacak belirli sevkiyatlarla ilgili hükümler ortaya koymaktadır. Bu hükümler, varış BIP'inin liman ya da havaalanı gümrük alanından ayrılmayan ve önceden belirlemiş olan azami sürelerden fazla kalmayan ve aynı cins nakliye aracı ile (örneğin gemiden gemiye, uçaktan uçağa) ayrılacak olan sevkiyatlarla ilgilidir.

İlk BIP'te icra edilecek kontrol çeşitleri, ürünlerin rıhtım ya da havaalanı asfaltına indirilip indirilmediğine ve iman ya da havaalanında bekleme süresine bağlıdır. Varış anında, sevkiyattan sorumlu kişi resmi veteriner tahmini indirme süresi, varış BIP'i ve eğer gerekliyse sevkiyatın tam olarak yeri hakkında bilgi vermek zorundadır.

[00/25/EC Madde 1]

3.6.2 Gemiden Gemiye ya da Uçaktan Uçağa Doğrudan Aktarılacak Ürünler

Resmi veteriner, eğer aktarma doğrudan gemiden gemiye ya da uçaktan uçağa yapılacaksa, her hangi bir veteriner kontrolü yapılmaksızın sevkiyatların bir başka BIP'e aktarılmasına izin verebilir. Bununla beraber, acente BIP otoritesine varış bildirimini yapmak zorundadır.

sevkiyatın hayvan ya da halk sağlığı için risk oluşturduğuna inanmak için sebepleri varsa, bir resmi veteriner doğrudan aktarması yapılacak sevkiyat üzerinde belge, kimlik ve /veya frikiksel kontrol icra edebilir.

3.6.3 BIP'e Varışından İtibaren 12 Saat/7 Gün içinde Bir Başka BIP'e Aktarılacak Ürünler

Bir resmi veteriner, eğer liman rıhtımına indirilmiş ve aktarmadan önce rıhtımda 7 günden az bir süre için ya da havaalanı asfaltında 12 saatten az bir süre için depolanmışsa, kontrol edilmemiş ürünlerin ikinci bir BIP'e gitmesine izin verebilir.

Sevkiyatın hayvan ya da halk sağlığı için risk oluşturduğuna inanmak için sebepleri olması durumunda, bir resmi veteriner gerekli farz ettiği her hangi bir kontrolü icra edebilir.

3.6.4 Havaalanına Varışından Sonra 12 Saatten Fazla, 48 Saatten Az ya da Limana Varışından Sonra 7 Günden Fazla, 20 Günden Az Bir Sure İçin İndirme ve Depolama

Havaalanına varışından sonra 12 saatten fazla fakat 48 saatten az ya da limana varışından sonra 7 günden fazla fakat 20 günden az bir süre sonra başka bir BIP'e aktarmaları yapılacak sevkiyatlar en azından belge kontrolünden geçirileceklerdir. Bir resmi veteriner, şayet bahsi geçen zaman aralığı içinde sevkiyat havaalanı ya da limanda beklemişse, kimlik kontrolünün ve fiziki kontrolün ikinci BIP'te yapılmak üzere ertelenmesine izin verebilir. Sevkiyatın hayvan ya da halk sağlığı için risk oluşturduğuna inanmak için sebepleri olması durumunda, bir resmi veteriner gerekli farz ettiği her hangi bir kontrolü icra edebilir. Belge kontrolü, 48 saatten (havaalanı) / 20 günden (liman) az bir süre bekleyen ürünlere ait sağlık sertifikalarının tasdikli suretleri üzerinde icra edilebilir.

3.6.5 48 Saatten/20 Günden Fazla Bir Süre İçin İndirme ve Depolama

Sevkiyatların BIP'lere indirilmeleri ve havaalanı için 48 saat, liman için 20 günden fazla süreyle BIP'lerde depolanmaları durumunda, sonraki varış yerine bakılmaksızın, bütün kontroller icra edilir (belge, kimlik, uygunsu fiziksel kontrol ve CVED'in doldurulması). Eğer sevkiyat havaalanında 48 saat, limanda 20 günden fazla süreyle kalmışsa, belge kontrolü orijinal belgeler üzerinde icra edilmek zorundadır.

3.6.6 CVED

Sevkiyatlar, aktarma yapılacak BIP'te en azından belge kontrolüne tabi bile olsa, CVED doldurulmalıdır. İlk BIP'te, havaalanları için 12 saatten / limanlar için 7 günden az bir süre kaldığı için kontrol edilmeyen sevkiyatlara CVED verilmesine gerek yoktur. Eğer yalnızca belge kontrolü icra edilmişse, CVED üzerinde 30 numaralı kutu doldurulmalıdır.

3.7 AB TOPRAKLARI BOYUNCA TRANSİT

3.7.1 Genel Şartlar

AB topraklarını transit geçecek olan ürünler, prensipte aynı cins ürünleri Topluluğa gönderebilecek olan ülkelere geliyor olmak ve AB'ye ithalat için gerekli hayvan sağlığı şartlarını karşılamak zorundadır. Menşe işletmenin Topluluğa ihracat için onaylanmış olması ve ürünlerin Topluluk ithalat kurallarına uygun olması gerekmemektedir. AB'den transit geçecek olan bazı hayvansal ürünler için özel transit sağlık sertifikası gereklidir. Varsa, Transit sertifikası, transit kurallarının ortaya koyduğu modele uygun olmak zorundadır. Yoksa sertifikanın normal AB sağlık sertifikasyon kurallarını karşılaması gerekli değildir.

Topluluğa giriş ve çıkış bir BIP aracılığıyla olmak zorundadır ve transit süresi 30 günü geçemez. Konteynırlar ve araçlar mühürlenmelidir. Giriş ve çıkış BIP'leri AB'den

transit geçen ürün kategorisi ile çalışma için onaylanmış olmak zorundadır. Transit sırasında gümrük kontrollerinin sürdürülmesini sağlamak için T1 prosedürleri uygulanır.

Yükten sorumlu kişi (ithalatçı/acente), ürünlerin gönderildiği ülke otoriteleri tarafından reddedilmesini takiben Topluluğa geri dönmesi durumunda bertaraf edileceklerini kabul etmek zorundadır. Bundan dolayı, yazılı bir taahhüt giriş BIP'ine verilmek zorundadır. Bu olmadan, transit izni verilmeyecektir. Bu taahhüt CVED'e dahil edilmiştir.

3.7.2 AB den Transit Geçen Malların BIP'e Sunulması

Eğer veteriner sertifikası ya da belgesi mevcut değilse, malların transit girişine izin verilmeyecektir. AB mevzuatının bir transit sertifikası gerektirdiği durumlarda, bu sertifika sağlanmak zorundadır.

Belge ve kimlik kontrolü icra edilecektir. BIP'te ki resmi veteriner, kuralsızlık durumundan şüphe ettiğinde ya da sevkiyatın hayvan ya da halk sağlığı için risk oluşturduğuna inanmak için nedenleri varsa, fiziksel kontroller icra edilecektir. Hedef üçüncü ülkeyi göstermek için 31 nolu kutu ile birlikte bir CVED doldurulacaktır. Resmi veteriner, önerilen çıkış BIP'i AB'den transit geçen ürün kategorisi için onaylanmış mı kontrol etmelidir.

3.7.3 Kara Yolu, Tren Yolu ya da Su Yolu İle AB'den Transit Geçen Sevkiyatların Kontrolü

Kara yolu, tren yolu ya da su yolu ile AB'den transit geçen bütün sevkiyatlar, T1 usulüne konu olacaktır. Sevkiyatlar giriş BIP'ini, gerekli veteriner sertifikaları ya da diğer belgeler ve CVED ile terk etmek zorundadır.

3.7.4 BIP'ler Arası İletişim

AB topraklarından transit geçen ürünlerin Topluluk Pazarına yönlendirilmediğinden emin olunması için, bir üçüncü ülkeden başka bir üçüncü ülkeye gidiş yolu üzerinde

Topluluk topraklarından transit geçişi için sevkıyata izin verildiği konusunda, giriş BIP’i önerilen ıkış BIP’ini bilgilendirecektir. Sevkıyat AB topraklarını terk ettiğinde, ıkış BIP’i giriş BIP’ine bildirimde bulunacaktır. Eğer bu gerçekleşmezse, bir soruşturma başlatılacaktır.

TRACES sistemi ile eğer TRACES kullanılabilir durumda değilse faks ile bildirim yapılmalıdır.

Eğer giriş BIP’i sevkıyatın 30 günün ardından Topluluğu terk ettiğine dair bir bildirim almazsa, sevkıyatın ihraç edilip edilmediğini öğrenmek için giriş BIP’i ıkış BIP’i ile temasa geçmelidir. Eğer sevkıyat yoldan çıkmış ise, giriş BIP’inde ki resmi veteriner gümrüğü bilgilendirmek zorundadır ve aynı zamanda resmi otoriteyle temasa geçmelidir. ıkış BIP’i, sevkıyatın kendilerine ulaşmadığını yetkili otoriteye bildirmelidir.

3.7.5 Havaalanı ya da Limanda Bekleyen Sevkıyatlar

Havaalanı ya da liman sınırlı alanında bekleyen sevkıyatlar, resmi veterinere önceden bildirilmiş olmalıdır ve resmi veteriner tarafından izin verilmiş olmalıdır.

Bununla beraber, indirilmemiş ya da aktarmalarla ilgili bölümde anlatıldığı gibi, limanda 7 günden az bir sure içinde ya da havaalanında 12 saatten az bir sure içinde bir gemiden ya da uçaktan bir diğerine aktarılmış sevkıyatların, kontrol edilmelerine gerek kalmadan gitmelerine izin verilebilir. Bununla birlikte resmi veteriner manifestoyu kontrol etmelidir.

Eğer sevkıyat bir üstteki paragrafta verilen depolama sure sınırlarını aşarsa, 10.3 te verilen Topluluk transit kurallarına göre kontrol edilmelidir.

3.7.6 Ticari Numuneler

Ticari numune olarak kullanılmak üzere, örneğin farmasötik araştırmalarda ve sergi/müze sergilerinde kullanılmak için, ithal edilmiş sevkıyatların ayrı olarak izinlendirilmesi gereklidir. Ticari numuneler veteriner kontrollerinden istisnadır ve bundan dolayı bir CVED doldurulmasına gerek yoktur.

3.7.7 Kontrollü Ürün Sevki

Kontrollü ürün sevki (Channelling) için gereklilikler 97/78/EC sayılı Konsey Direktifi Madde 8 de ortaya konulmuştur. Madde 8 “kontrollü ürün sevki” prosedürü; ev hayvanı maması üretiminde kullanılan hammadde sevkıyatlarına ve onaylı bir fabrikaya doğrudan sevk edilmesi zorunlu olan diğer yan ürünlere, ihraç edildiği üçüncü ülke tarafından reddedilip geri dönen sevkıyatlara, numunesi alınıp analiz sonuçları alınmadığı halde salıverilmiş ama sevkıyatlara ve diğer Üye Ülkeler’e gitmesi için planlanan, özel gereksinimlere tabi olan ve kısmen kontrol edilmiş mallara uygulanır.

3.8 SEVKIYATLARIN REDDİ

Veteriner kontrollerine sunulmadan Topluluk topraklarına giren hayvansal kökenli ürün sevkıyatları, müsadere edilecek ve bunların yok edilmesine ya da geri gönderilmesine ya da özel olarak işlenip başka amaçlar için kullanılmasına yetkili otorite karar verecektir.

Veteriner kontrolleri, ürünlerin ya da canlı hayvanların ithalat şartlarını karşılamadığını ya da uygunsuz bir durumda olduklarını ortaya çıkarırsa, yetkili otorite yükten sorumlu kişi ile istişarede bulunarak aşağıda anlatılan seçeneklerden birine karar verecektir:

3.8.1 Ürünlerin Reddi

Eğer veteriner kontrolleri ve sağlık gereksinimleri olanaksız kılmıyorsa, aynı BIP’ten, aynı nakliye aracı kullanılarak, en fazla 60 gün içerisinde, yükten sorumlu kişi ile

üzerinde anlaşılan Topluluk dışında başka bir varış noktasına ürünler geri gönderilir. Bu durumda, BIP'in resmi veterineri aşağıdakileri yerine getirmek zorundadır:

- Resmi veteriner diğer BIP'lere ve merkezi yetkili otoriteye bildirimde bulunacaktır.
- Başka bir BIP aracıyla Topluluğa giriş yapma ihtimalini ortadan kaldırmak için, reddedilen ürüne ait veteriner sertifikalarını ve belgeleri hükümsüz kılacaktır. Bütün bu belgelere ait sayfalara kırmızı "REDDEDİLMİŞTİR" damgası basılacaktır.

Geri göndermek imkânsızsa ya da 60 günlük zaman dilim aşılmışsa ya da yükten sorumlu kişi kabul etmişse, ürünler BIP'e en yakın imha tesisinde imha edilir.

Ya da başka bir amaçla kullanılmak üzere, ürünler özel işlemde geçirilir.

3.8.2 Canlı Hayvanların Reddi

Kontroller, hayvan/hayvanların Topluluk kurallarında belirtilen şartları karşılamadığını gösteriyorsa veya bu kontroller bir uygunsuzluğu açığa çıkarmışsa, yetkili makam ithalatçı ya da temsilcisiyle görüşükten sonra:

- Hayvanları barındırmaya, beslemeye, su vermeye ve gerekiyorsa tedavi etmeye; ya da
- Hayvanları karantinaya almaya veya sevkıyatı izole etmeye (hangisi uygunsa),
- Ulusal yetkili makam tarafından belirlenecek bir süre içinde hayvan sevkıyatını 90/675/EEC sayılı Direktif, Ek I'de sözü edilen bölgelerin dışına, hayvan sağlığı ya da hayvan refahı şartlarının buna izin vereceği bir yere geri göndermeye karar verecektir.

Bu durumda, sınır denetim noktasının resmi veterineri şunları yapmalıdır:

- Gözlenen ihlalleri de belirterek diğer sınır denetim noktalarını sevkıyatın geri gönderildiğinden haberdar etmelidir,
- Reddedilen sevkıyata eşlik eden veteriner sertifikasını ya da belgesini iptal etmelidir.
- Belirlenecek aralıklarla, merkez yetkili makamı yoluyla gözlenen ihlallerin yapısı ve sıklığı konusunda Komisyonu haberdar etmelidir.

Eğer geri gönderme işlemi, özellikle hayvan refahı nedenleriyle imkânsızsa, resmi veteriner:

- Yetkili makamla anlaşmaya vardıktan ve ante-mortem muayeneden sonra, Topluluk kurallarınca belirlenen koşullarda, insan tüketimi için kesimine yetki verebilir;
- Aksi takdirde, hayvanların insan tüketimi dışındaki amaçlarla kesimini ya da elde edilecek ürünlerin kullanımının kontrolüne ilişkin şartları belirleyerek karkasların çıkartılmasını emretmelidir.
- Merkez yetkili makam, paragraf 4 uyarınca bu ayrıcalıklara başvurulduğu durumlarda Komisyonu haberdar edecektir.
- Komisyon, bu gibi durumlar konusunda Veterinerlik Daimi Komitesine düzenli olarak bilgi verecektir.

İthalatçı ya da temsilcisi paragraf 1’de öngörülen önlemler, sevkıyatın yok edilmesi ya da etin başka amaçlarla kullanımı nedeniyle tahakkuk eden masraflardan sorumlu olacaklardır.

3.8.3 Ciddi ya da Tekrarlayan İhlaller

Kontrollerden, Topluluk veterinerlik mevzuatının ciddi olarak veya birçok kereler ihlal edildiği inancını doğrulayan işaretler alındığında, yetkili makam ürünler veya bu gibi ürünlerin kökenleri konusunda aşağıdaki önlemleri almalıdır;

- Komisyonu, kullanılan ürünler ve ilgili sevkıyat konusunda bilgilendirmelidir; Komisyon tüm sınır muayene noktalarını derhal bilgilendirmelidir;
- Üye devletler kökeni aynı olan ürün sevkıyatlarına daha sıkı kontroller yapmalıdır;
- Özellikle aynı orijinden gelen sonraki 10 sevkıyattan, bir fiziksel kontrole yönelik örnek alınır ve laboratuvar testleri için sınır muayene noktasında tutulmalı ve muayene maliyetlerine karşı bir depozit tevdi edilmelidir.
- Bu gibi ek kontroller Topluluk mevzuatına uyulmadığını teyit ettiğinde, mevzuata aykırı olan sevkıyat veya bir kısmı 97/78/EC Madde 17 (2) (a) ve (b)’ ye uygun olarak elden çıkarılmalıdır.

- Komisyon, daha sıkı olan kontrollerin çıktılarını konusunda bilgilendirilmeli ve bu bilgiler dayanarak bulunan ihlalin nedenlerini ve kökenini tanımlamak için tüm gerekli araştırmaları yapmalıdır.

Toplulukla denklik anlaşması yapan üçüncü ülkelerle veya sevkıyatları daha az kontrol edilen üçüncü ülkeler ile ilgili olarak, eğer Komisyon, ilgili üçüncü ülkenin yetkili makamının soruşturmasını yaptıktan sonra, zorunlulukları ve 96/23/EC sayılı Direktifte Madde 29(1) de söz edilen planlar tarafından verilen garantileri karşılamakta hatalı olduğu sonucuna ulaşırsa, üçüncü ülke eksikliklerini giderinceye kadar, bu ülke için azaltılmış kontrol prosedürü uygulanmamalıdır.

Eğer gerekirse, söz konusu anlaşma tarafından sağlanan faydayı yeniden tesis etmek amacıyla, önlemlerin alınmamasını doğrulamak için, Üye Devletlerden uzmanların dahil olduğu bir Topluluk heyeti ilgili ülkeyi ziyaret etmeli ve bu ziyaretin masrafları ilgili ülke tarafından karşılanmalıdır.

3.8.4 Geri Dönen Sevkıyatlar

İhraç edilmek üzere gönderildiği üçüncü ülke tarafından kabul edilmeyip, Topluluğa geri dönen sevkıyatlar, onaylı bir BIP'e getirilmelidir. Bu sevkıyatlara, diğer ithal sevkıyatlara uygulanan aynı ön bildirim ve kontrol gereksinimleri uygulanır.

Sadece, başta ihraç edildikleri işletmeye doğrudan teslim edilmeleri halinde geri dönen sevkıyatların BIP'I terk etmelerine izin verilebilir. Tek istisna, imha edilecek sevkıyatlar için geçerlidir.

Üçüncü ülkeye girişi reddedilen sevkıyatların, BIP'ten menşe işletmeye gitmesine izin verilebilmesi için, sevkıyatlara aşağıdakilerin eşlik etmesi zorunludur:

- Mühürlü konteynırlarla taşınmayan sevkıyatlar için, orijinal sağlık sertifikası ya da menşe Üye Ülke yetkili otoritesinin tasdik ettiği bir suret,
- Aynı zamanda, ithalatçı/acente, yazılı olarak, aşağıda ki bilgileri sunmalıdır:
  - Üçüncü ülkeye girişin reddedilme sebepleri;

- Nakliye ve depolamada tatmin edici şartlara uyulduğunun garantisi;
- Eğer sevkiyat mühürlü konteynırlarda ihraç edilmemişse, paketlenmiş ürünler olması durumunda boşaltım hariç, ürünlere dokunulmadığına dair üründen sorumlu kişi tarafından sunulan bir deklarasyon;
- Mühürlü konteynırlarda yer alan ürünler için, ürünlerin ihraç edildikleri konteynırlardan çıkarılmadığına ya da başka şekilde el sürülmediğine dair nakliyeciden sunulan bir sertifika.

Bu belgelemenin olmaması durumunda, geri dönen sevkiyatlar yalnızca imha edilmeleri için serbest bırakılacaklardır. İhracat sertifikası gerekmediğinden, geri ithalatta da bu sertifika gerekmemektedir.

Sevkiyatlar, BIP'ten menşee işletmeye doğrudan, T5 prosedürü altında nakledileceklerdir ve sevkiyatların BIP'i terk etmelerine, yalnızca, liman sağlık otoritesi ya da diğer otoriteler tarafından mühürlenmiş sızdırmaz nakil araçlarında olmaları suretiyle izin verilecektir. CVED üzerinde 33 ve 37 numaralı kutular doldurulmalıdır.

3.8.5 Antrepolarda Depolanmaları ya da Gemi Kumanyası Satan Mağazalarda Satışı Planlanan Sevkiyatlar

Antrepoya gönderilmesi planlanan sevkiyatların gümrüklenmeleri istenebileceği için, BIP yetkililerinin usulleri bilmesi gerekmektedir.

Bir gümrük antreposuna gönderilmek için ya da gemi kumanyası olarak ayrılmış ürünler için, ürünler BIP'e varmadan, önce ithalatçı, ürünlerin bir antrepoya gitmeleri ya da gemi kumanyası olmaları veya serbest dolaşıma salınmaları (bu durumda, serbest dolaşıma salınmaları için ithalat şartlarını karşılayıp karşılamadıklarını) ya da bir üçüncü ülkeye geri ihraç edilmeleri ya da gemi kumanyası olarak kullanılmalarının amaçlandığına dair deklarasyonda bulunulmalıdır. Bu deklarasyon, sevkiyat varışında, ön bildirim olarak kullanılan CVED Bölüm 1'de yer almaktadır.

Deklarasyonu yapılmamış sevkiyatlar, AB içinde serbest dolaşım için getirildikleri varsayımı ile kontrol edilecekler ve resmi veteriner tarafından buna göre kabul edilecek ya da reddedileceklerdir.

BIP’te normal belge, kimlik ve uygunsuz fiziki kontrolü takiben sevkiyatların AB gereksinimlerini karşıladığı tespit edilirse, gideceği yere bakılmaksızın, normal yollardan bir CVED verilir.

Yalnızca, ilgili ürünü Topluluğa ihraç etmesine prensipte izin verilmiş olan bir ülkeden gelen sevkiyatların bir antrepoda depolanması ya da gemi kumanyası olarak kullanılması için girişine izin verilecektir. Uygunsa, sevkiyatlara geçici olarak depolanan mallara yönelik AB sertifikası eşlik ediyor olmalıdır.

Resmi veteriner/su ürünleri kontrolörü, yalnızca, veteriner sertifikaları ya da diğer ilgili belgeler ve gerekiyorsa, çevirileri mevcut ise, AB gereksinimlerine uygun olmayan ürünler için bir CVED verecektir (“özel antrepo usulü için Kabul edilebilir” bölümü (34 nolu kutu) uygun bir şekilde doldurularak). Eğer bu belgeler mevcut değilse giriş reddedilir.

Bir resmi veteriner, normalde, hayvan ya da halk sağlığı riskinden şüphelenmedikçe, AB içinde serbest dolaşıma salınması için gerekli gereksinimleri karşılamadığı zaten bilinen sevkiyatlar üzerinde fiziksel kontrol icra etmeyecektir. Eğer fiziksel kontrol ürünlerin transitinin ve/veya depolanmasının bir hayvan ya da halk sağlığı riski doğuracağına işaret ederse, giriş reddedilecektir.

Serbest dolaşım için uygun olmayan sevkiyatların bir antrepo ya da gemi kumanyası mağazasına iletilmesine, yalnızca antrepo ya da depo onaylı ise izin verilecektir. 2000/571 sayılı Komisyon Kararı altında, sevkiyatlar bir üçüncü ülke gemisine doğrudan gönderilebilir. Sevkiyata, resmi veteriner tarafından düzenlenen bir sertifika (2000/571 sayılı Komisyon Kararı’nda ortaya konulduğu gibi) eşlik etmelidir.

Serbest dolaşım için uygun olmayan sevkiyatlarla ilgili bütün BIP çalışma maliyetleri, ithalatçı ya da acentesinden tazmin edilebilir.

Onaylı bir gümrük antreposunda tutulmuş serbest dolaşım için uygun olmayan ürünler, gümrük bölgesi ya da antrepodan ayrılmalarını takiben 30 gün içinde, AB'yi bir BIP vasıtasıyla terk etmek zorundadırlar. Gemi kumanyası olarak çıkış yapan sevkiyatların bir BIP vasıtasıyla çıkmasına gerek yoktur.

3.8.6 Spesifik Risk Maddeleri

İthal edilen hayvanlar ve hayvansal ürünler; Bulaşıcı Süngerimsi Ensefalopatilerin (TSE) önlenmesi, kontrolü ve eradikasyonu için amaçlanan kuralları ortaya koyan 999/2001/EC sayılı Tüzüğün (tadil edilmiş haliyle) gereksinimlerini karşılamak zorundadır. 999/2001/EC sayılı Tüzük canlı hayvanların, embriyoların, ovumların ve hayvansal kökenli ürünlerin üretimi ve pazara sunulmaları ve belirli özel durumlarda ihracatlarına uygulanır. Tüzük aşağıdakilere uygulanmaz:

- Kozmetik ya da tıbbi ürünler, tıbbi cihazlar, ya da onların başlangıç ürünleri, ara ürünler;
- İnsan gıdası, hayvan yemi ya da gübrede kullanılması planlanmayan ürünlere, ya da onların başlangıç ürünleri, ara ürünleri;
- Şayet, nihai olarak insanlar ya da ilgili araştırma projesi için tutulanlar hariç hayvanlar tarafından tüketilmeyecek ya da kullanılmayacaksa; sergi, eğitim, bilimsel araştırma, özel araştırmalar ya da analizler için planlanan hayvansal kökenli ürünler,
- Araştırmalarda kullanılan ya da bunlar için planlanan canlı hayvanlar.

Sığır, koyun ve keçi cinsi hayvanların belirli vücut bölümleri spesifik risk maddesi (SRM) olarak kabul edilir. TSE'lere SRM'lerde rastlandığı için, SRM'ler ihtiyati tedbir olarak mezbahalarda ayrılırlar. SRM ler, 999/2001 EK XI Bölüm 1A'da tanımlanmaktadır. Sertifika olmaksızın SRM ithal edilebilecek ülkelerin listesi ile birlikte, ithalatta TSE sertifikasyon gereksinimleri de, EK XI'de ortaya konulmaktadır.

3.9 KİŞİSEL HAYVANSAL ÜRÜN İTHALATI

et ve sütün AB'ye kişisel ithalatı, bu ithal mallar içerisinde Şap ve Klasik Domuz Vebası gibi hayvan hastalıklarına yol açan tehlikeli patojenlerin bulunabileceği bilindiğinden, AB genelinde hayvan sağlığı için gerçek bir tehdit olmaya devam etmektedir. Bu yüzden, posta paketi ya da yolcu bagajları ile AB dışından patojenlerin dolaşımında olduğu üçüncü ülkelerden gelen bu tür ürünlerle bu patojenler AB'ye girebilir.

3.9.1 Yolcu Bagajları

AB Üyesi Ülkelerden

Hayvan ve halk sağlığının yüksek seviyede korunması için yalnızca AB kurallarına göre üretilmiş hayvansal ürünler kişisel tüketim için ithal edilebilir. Bu kurallar genelde, menşe Üye Ülke'de halka satılan uygun bir şekilde paketlenmiş ve tanımlayıcı AB sağlık işareti olan hayvansal ürünler üzerine uygulanır.

AB Üyesi Olmayan Ülkelerden

Neredeyse tüm AB üyesi olmayan ülkelerden kişisel tüketim için et ve süt ürünlerinin bagajda kişisel ithalatı, AB tüzükleri ve ulusal tüzükler kapsamında yasaktır.

3.9.2 Posta ya da Kurye ile Gönderilen Paketler

AB Üyesi Ülkelerden

Yolcu bagajlarında olduğu gibi aynı şartlara tabi olarak, kişiler tarafından kendi tüketimleri için AB kurallarına uygun olarak üretilen hayvansal ürünler posta ya da kurye ile ithal edilebilirler.

AB Üyesi Olmayan Ülkelerden

Kişiler tarafından kendi tüketimleri için AB üyesi olmayan ülkelerden hayvansal ürünlerin posta ya da kurye ile ithali genelde yasaklanmıştır.

3.9.3 İstisnalar

Veteriner kontrol rejimi gereksinimlerinden istisna tutulan durumlar aşağıdadır:

- Eğer insanların tüketimi içinse, Topluluğa bu tür ürünleri ihraç edebileceği onaylanmış bir ülkeden gelen; miktarı 1 kg. yi geçmeyen; yolcu bagajında gelen, kişisel ithalat ve kişilere gönderilen küçük sevkıyatlar (Et, süt ve ürünlerinin kişisel ithalatına izin verilememektedir).
- Bununla beraber yolcuların, bütün üçüncü ülkelerden sınırlı miktarda tıbbi amaçlı bebek maması ve özel gıdaları, şayet belirli şartları karşılıyorsa, yanlarında getirmelerine izin verilmektedir.

3.10 TRACES (Ticaret Kontrol ve Uzmanlık Sistemi)

1 Nisan 2004 tarihinde, Komisyon ANIMO ve SHIFT'in yerine geçen yeni bir bilgisayar sistemini takdim etti. Yeni sistem internet tabanlı bir sistemdir ve TRACES olarak bilinmektedir. TRACES mesajlarına gereksinim duyulan durumlar ANIMO'dakiyle aynıdır ve ilave olarak 97/152 sayılı Komisyon Kararı altında gereksinim duyulan bildirimlerinde (reddedilmiş geri gönderilen sevkıyatlar) yapılması gerekmektedir.

Eğer hayvanlar ve belirli hayvansal ürünlerin ticareti yapılıyorsa, özel hayvan sağlığı tüzüklerine uyulması gerekmektedir. Ticaret Kontrol ve Uzmanlık Sistemi (TRACES) Avrupa Komisyonu'nun Sağlık ve Tüketici Koruma Genel Müdürlüğü (DG SANCO) tarafından işletilen internet tabanlı bir sistemdir. Gerekli belgeleri oluşturarak, iç ve dış yetkili otoritelere kopyalar göndererek, ticaret yapan kişilerin zaman ve çabalarını koruyarak, hayvan ve hayvansal ürün ticaretinde kırtasiyeciliği daha kolay bir hale getirmeyi amaçlamaktadır. Sistem, tüccarların ihracat sağlık sertifikalarını elde etmelerine ve sevkıyatları için hareket bildiriminde bulunmalarına izin verir. Otoritelerin sağlık tüzüklerine ulaşmasına ve ticaret yapan kişilerin ihtiyaçlarını

karşılamlarına yardım eder. Gönderilmesi gereken belgeler TRACES aracılığıyla işleme tabi tutulur.

AB üye ülkeleri arasında belirli hayvansal ürünlerin, canlı hayvanların ya da germplazmaların ticareti yapılıyorsa, hükümet onaylı resmi veteriner tarafından imzalanmış bir sağlık sertifikasına ve bazı hayvansal ürünler için ticari belgeye ihtiyaç vardır. İç Ticaret Hayvan Sağlığı Sertifikaları (ITAHC) olarak bilinen sağlık sertifikaları hayvan sağlığından sorumlu yetkili otorite tarafından verilir.

İthalatçıların ise, canlı hayvanların ya da ürünlerin veteriner değerlendirmesini yansıtan Ortak Veteriner Giriş Belgesi (CVED)'ne ihtiyaçları vardır.

AB dışından gelen belirli hayvansal ürünlerin ticareti yapılıyorsa, TRACES sistemi üzerinde yer alan belgeyi doldurarak Sınır Kontrol Noktası'na bildirimde bulunulması gerekmektedir. Bununla beraber, İsviçre, Şili ve Yeni Zelanda'da yer alan ihracatçılar sağlık sertifikalarını TRACES aracılığıyla elektronik olarak gönderebilirler.

Sistem birkaç çeşit hayvan ve hayvansal ürünü kapsar:

- Germplazmalar, örneğin sığır, koyun, domuz, keçi ve at semen, ova, embriyoları
- Kümes hayvanı çeşitleri, örneğin kuluçkalık yumurtalar, günlük civcivler, av hayvanı olarak kullanılan kanatlı hayvanlar ve damızlık, üretim ve kesim amaçlı kuşlar
- Canlı hayvanlar, örneğin at, sığır, koyun, keçi, domuz, papağan, yabani tavşan
- Primatlar,
- Karnivorlar, örneğin köpek ve kedi.

Eğer AB dışından hayvansal kökenli ürün ithal edilmek isteniyorsa, sevkiyatın varmak üzere olduğu BIP'e bildirimde bulunulmalıdır. Bu, TRACES üzerinde CVED'in Bölüm 1'inin doldurulması ile gerçekleştirilir. Bu belge on-line doldurup, gönderildiğinde; tek bir CVED referans numarası verilir. BIP'e bildirimde bulunulduğunun ispat edilebilmesi için ve akabinde sevkiyatların tahliyesine izin verilebilmesi için, bu numaranın gümrük otoritelerine gösterilmesi gerekmektedir.

TRACES, AB dışı ülkeler tarafından yayımlanan sağlık sertifikalarını kullanma kapasitesine henüz sahip değildir.

Her hangi bir sebeple TRACES'ı kullanarak sevkiyatın varmak üzere olduğunu BIP'e bildirilemezse, doldurulan CVED bölüm 1'in bir kopyası BIP'e gönderilmelidir. BIP'e malların geldiğinin ön bildirim yapılamazsa, malların ithalatı reddedilir. Eğer mallar reddedilirse, ücretleri yükten sorumlu kişi tarafından karşılanmak üzere, imha edilmeleri ya da menşe ülkeye geri gönderilmeleri zaruridir.

TRACES'ı kullanmaya başlamak için kayıt olunması gerekmektedir. TRACES üzerinde ki tek bir kayıt, AB içinde yapılacak ticaret için ya da AB dışı ülkelerle yapılacak ticaret için kullanılır. Aynı e-mail adresi ile ikisi içinde kayıt yapılmamaktadır. Sistemin kullanılması her hangi bir ücret doğurmamaktadır. Kayıt menşe işletmeye dayanmaktadır; eğer bir kaç farklı mahalde yerleşmiş büyük bir firma kaydedilecekse, ilgili yerel yetkili otoriteye, her bir uğraşı alanı için kayıt yaptırılmak zorundadır.

TRACES'e on-line olarak kaydolunabilir. Eğer AB içinde ticaret yapılmak isteniyorsa, yetkili otorite için belirlenmiş alanlar doldurulmalıdır. Diğer AB ülkeleri ile ticaret için kayıt doğrulandığında, artık, TRACES internet sitesi yoluyla İç Ticaret Hayvan Sağlığı Sertifikası (ITAHC) için başvurulabilir.

Eğer AB dışından ithalat yapılmak isteniyorsa, Sınır Kontrol Noktası için belirlenmiş alanlar doldurulmalıdır. AB dışı malların ithalatı için kayıt doğrulandığında, artık, TRACES internet sitesi yoluyla Ortak Veteriner Giriş Belgesi (CVED) için başvurulabilir. Tek bir BIP kaydı, her hangi bir BIP yoluyla ithalat için yeterlidir.

Belirli hayvansal ürünlerin, canlı hayvanların ve germplazmaların AB Üye Ülkeleri'yle ticareti için İç Ticaret Hayvan Sağlığı Sertifikası gereklidir. Kayıttan sonra, TRACES yoluyla on-line olarak ITAHC Bölüm 1'I doldurularak ve elektronik olarak imzalanarak bir ITAHC için yerel yetkili otoriteye başvurulabilir. Ardından TRACES'a girilmesi suretiyle yerel yetkili otoritenin sağlayacağı yazılı bir formun elle doldurulması ile, yine, ITAHC için başvurulabilir. Bununla beraber, TRACES'I kullanarak düzenli olarak

ticaret yapan kişiler için on-line başvuru daha kolay olabilir. Gecikmelerden ya da malların el konulup imha edilmesinden kaçınmak için, bir sevkiyat için doğru ITAHC formunun alınması önemlidir.

Otoriteler Avrupa genelinde sevkiyat hareketlerini izlemek için TRACES'ı kullanmaktadırlar. Sistem, varış yerinde ki otoritelere her bir sevkiyatı bildirmek için TRACES yoluyla ITAHC formlarını göndermektedir. İthalatçı, üçüncü ülkeden yapılacak ithalatı BIP'e bildirmek için TRACES'ı kullanabilir.

Bir BIP'in TRACES mesajı göndermesi gerektiği durumlar aşağıda sıralanmıştır:

- Özel gereksinimlere tabi olan ya da numune sonuçları alınmamış olan üçüncü ülke ürünlerinin, BIP'ten bir Üye Ülke'ye hareketlerini bildirmek için,
- Hayvan yem maddesi üretimi için, hammadde ya da farmakolojik ya da teknik ürünler gibi kontrollü ürünler Topluluğa ithal edildiklerinde. Resmi veteriner TRACES, teleks ya da faks kullanarak işleme tesisinden, antrepodan, depolama tesisinden sorumlu remi veterinerlere bildirimde bulunacaktır.
- BIP'te yapılan kontrollerin, sevkiyatın topluluğa giriş için gerekli kurallara uymadığını ya da sağlığa zararlı olduğunu gösterdiği, fakat resmi veterinerin başka bir amaçla kullanımı için ithaline izin verdiği durumlarda. Fabrikadan sorumlu resmi veterinerlere bir mesaj iletilerek, sıkı gözetim altında, ürünler fabrikaya gönderilmek zorundadır.
- Bir Üye Ülke'nin gümrük serbest bölgesi/antreposu ile bir diğer Üye Ülke'ninkiler arasında ki ürün hareketlerinin bildirim için.
- Gümrük serbest bölgesi/antreposu aracılığıyla Topluluk topraklarından transit geçen ve AB kurallarına uymayan ürünlerin bildirim için.
- Malların üçüncü ülke tarafından reddini takiben yeniden ithal edildiği durumlarda, tesisten sorumlu yetkili veteriner otoritesini haberdar etmek için.
- Reddedilen sevkiyat üçüncü ülkeye geri gönderildiğinde, bir TRACES mesajı gönderilmelidir.

Bir BIP'den gelen TRACES mesajlarının alınacağı haller bir kaç tanedir:

- Bir üçüncü ülke sevkiyatı bir başka üçüncü ülkeye gitmek üzere AB üzerinden transit geçiyorsa, çıkış BIP'i bir TRACES mesajı alır.

- Eğer reddedilmiş sevkiyatlar üçüncü ülkeye geri gönderilirse, bir TRACES mesajı alınır.
- Kontrollü malların alındığının teyidi (TRACES'in bu özelliği henüz kullanıma hazır değildir) için bir mesaj alınır.

4 TÜRKİYE'DE HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜZERİNDE SINIR KONTROLLERİ

4.1 TÜRK MEVZUATI

Türkiye'de ihracat, ithalat ve transit geçişlerinde kontroller Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İl, İlçe ve Tahaffuzhane ve Gümrük Veteriner Müdürlüklerince 3285 sayılı HSZK hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Canlı hayvan ve hayvansal ürünler üzerinde yapılacak kontrollerle ilgili birincil mevzuat aşağıda listelenmektedir:

- 3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu
- 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesi Hakkında KHK'nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun
- 1734 Sayılı Yem Kanunu
- 1380 Su Ürünleri kanunu
- 5199 sayılı Hayvanları Koruma kanunu

İkincil mevzuat ise başlıca şunlardan oluşmaktadır:

- Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği
- Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik
- 2000/32 Damızlık Harici Canlı Hayvanlar ile Hayvan Maddelerinin İthalatında Kontrol Belgesi Düzenlenmesi için Aranacak Belgeler Hakkında Tebliğ
- 2000/3 Kasaplık Canlı Tavuk, Tavuk Eti, Sakatları ve Yumurtalarının İthalatında Kontrol Belgesi Düzenlenmesi İçin Gerekli Şartlar Hakkında Tebliğ.
- 96/4 ithalatta haksız rekabetin önlenmesine ilişkin Tebliğ
- 1996/5 Sığır, Koyun ve Keçi Etlerinin İthalatında Kontrol Belgesi Alınabilmesi için Aranacak Şartlarla İlgili Tebliğ

- 2000/47 Koyun, Keçi, Sığır Gövde Yağı ve İç Yağı İthalatında Kontrol Belgesi Alınabilmesi İçin Gerekli Şartlar Hakkında Tebliğin Değiştirilmesine Dair Tebliğ.

4.2 İDARİ YAPI

KKGM bünyesinde görev yapan 11 departmandan 5-i Sınır Kontrol Noktalarından sorumludur. Bunlar aşağıda sıralanan:

Yem ve gıda Daire Başkanlığı

Gıda Kontrolü Daire Başkanlığı (işlenmiş gıda)

Veteriner İlaçlar Daire Başkanlığı Hayvan Hareketleri ve Karantina Daire Başkanlığı (işlenmemiş gıda)

Aquakültür ve balıkçılık Daire Başkanlığı

Şu anda sınır kontrol görevini yerine getiren 81 tane İl Müdürlüğü mevcuttur.

Ülkemizde Toplam 13 sınır kontrol birimi faaliyet göstermektedir.

- Bulgaristan sınırında Kapıkule, Edirne
- Yunanistan sınırında İpsala, Edirne
- İstanbul,
- İzmir
- İçel
- İskenderun, Hatay
- Suriye sınırında Cilvegözü, Hatay
- Suriye sınırında Islahiye, Gaziantep
- Suriye sınırında Öncüpınar, Kilis
- Irak sınırında Habur, Şırnak
- İran sınırında Özalp, Van
- İran sınırında Gürbulak, Ağrı
- Ermenistan sınırında Akyaka, Kars

Bunlardan Kapıkule, İstanbul, İzmir, İçel, Cilvegözü ve Gürbulak Veteriner sınır kontrol birimi olarak hizmet vermekte, diğerleri ise hayvan ve hayvansal ürün

ticaretinin sınırlı olması ve personel yetersizliğinden dolayı 2000 yılında bölgesel müdürlüklere bağlanarak hizmetlerini yürütmektedirler.

Aşağıdaki Sınır Kontrol Noktalarında ticaretin azalmasından dolayı personel yoktur. İthalat olduğu zaman kontroller yerel İl Müdürlüklerindeki veteriner hekimler tarafından yapılmaktadır:

- İslahiye Bölge Müdürlüğü (Suriye)
- Kilis İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Bölümü(Suriye)
- Özalp Bölge Müdürlüğü (Iran)
- Akyaka Bölge Müdürlüğü (Ermenistan)
- Ipsala Bölge Müdürlüğü (Yunanistan)

Sınır bölgelerinde sınır yetkilileriyle Gümrüklerden sorumlu Bakanlığın denetiminde çalışan bazı bağımsız sınır depoları bulunmaktadır. Uygulanan prosedür AB prosedürlerine benzer niteliktedir; fakat şu anda bu birimler veteriner hekim kontrolü altında değildir. Bilgi alışverişi için veritabanları değil, telefon ve faks kullanılmaktadır.

4.3 GENEL İTHALAT PROSEDÜRLERİ

Türkiye’de ithalat için gerekli belgelendirme prosedürleri tümünden gözden geçirilmiş ve yeni tüzükler kabul edilmiştir. Türk gümrük tarifesi Uyumlaştırılmış Sistem (HS) 2007’ye dönüştürülmüş ve HS kodları kabul edilmiştir. HS kodları, Uyumlaştırılmış Sistem (HS) 2007 ve AB Kombine Nomenklatürü (CN) temelinde ki geçerli Türk Gümrük Tarifesi’nden türetilmiştir.

Vergi numaraları olan gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel olmayan kişiler Türkiye’de ticari faaliyette bulunabilirler. Kitap ya da diğer yayınların ithalatı ve uluslararası fuarlarda ya da sergilerde satışları onaylanmış malların ithalatı için yapılmış özel anlaşmalar kapsamında vergi numarasına gerek yoktur.

Türkiye aşağıda ki anlaşmaları imzalamıştır:

Dünya Ticaret Örgütü
AT-Türkiye Ortaklık Anlaşması
Gümrük Birliği
TIR Konvansiyonu
A.T.A. Konvansiyonu

Türkiye ve Avrupa Topluluğu, endüstriyel malları kapsayan fakat kömür ve çeliği kapsamayan bir Gümrük Birliği'ne gitmişlerdir. Bu anlaşma, Avrupa Topluluğu'nda serbest dolaşımda olan malların Türkiye'ye gümrük vergisiz girişini kabul etmektedir. "Dolaşım Belgesi (A.TR)" bu serbest dolaşım halinin kanıtı olarak kullanılmaktadır.

Tercihli muamele kömür ve çeliğe olduğu kadar tarım ürünlerine de tanınmıştır. Bu malların tercihli olduğunun kanıtlanması için "Dolaşım Belgesi (EUR.1)" de gerekmektedir. Türkiye; Bosan Hersek, Hırvatistan, Mısır, EFTA Ülkeleri, Makedonya, İsrail, Fas, Suriye, Tunus, Batı Şeria ve Gazze Şeridi ile de serbest ticaret anlaşmaları imzalamıştır. Yukarıda ki anlaşmalar kapsamında ki mallara da tercihli muamele tanınabilir.

Gümrük vergilerinin hesaplanması, malların satış bedeli üzerinden gerçekleştirilir. Satış bedeli, ödenen fiyat ya da ödenecek fiyat artı komisyoncu ve simsar ücretleri ile paketleme maliyetleridir. Sigorta maliyetleri kadar, giriş noktasına kadar ki nakliye masrafları da gümrük değerine dâhil edilir. Satın alma açısından, satış maliyeti CIF değeridir.

Gümrük Kanunu, aşağıda yer alan ithalat gümrük prosedürü tiplerine göre farklılaşmıştır:

Serbest dolaşıma giriş
Transit
Depoculuk
Dâhilde işleme
Gümrük kontrolü altında işleme
Geçici ithalat

Hariçte işleme
Serbest bölgeye giriş

Türkiye’de çok miktarda serbest ticaret bölgesi vardır ve birkaçı aşağıda listelenmektedir:

İstanbul-Atatürk STB
İstanbul Deri ve Sanayi STB
İstanbul Trakya STB
Ege STB
Doğu Anadolu STB
Avrupa STB
İzmir Menemen Deri STB

Aynı zamanda aşağıda ki şehirlerde de serbest ticaret bölgeleri yer almaktadır:

Antalya
Bursa
Denizli
Mersin
Mardin
Rize
Samsun
Trabzon
Kayseri
Gaziantep
Adana Yumurtalık

Serbest ticaret bölgelerinde mallar gümrük antrepolarına konulabilir. Geçici ithalat faaliyetleri için ya da devamlı ithalat faaliyetleri için iki çeşit depolama vardır. Geçici depolamanın maliyeti daha azdır.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ürün standartlarını belirler ve ürünlerin bu normlara uymasından sorumlu otoritedir. Dış Ticarete Standartizasyon Kararnameleri'ne göre çeşitli ürünlerin ithalatı için gümrüklere "uygunluk belgesi" sunulmalıdır. Bu belge için aşağıda ki kurumlara başvurulur:

- Sanayi ürünleri için Türk Standartları Enstitüsü;
- Gıda ürünleri için Dış Ticarete Standartizasyon Gözetim Kurulu;
- Katı yakıt, sanayi artığı ve hurda metal için Çevre ve Orman Bakanlığı;
- İlaç, kozmetik ürün ve bunların üretiminde kullanılan maddeler için Sağlık Bakanlığı;
- Tarım ürünleri için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı;
- Ozon tabakasına zararlı maddeler için Çevre ve Orman Bakanlığı;
- Alkollü içecekler için Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Uluslar arası standartlara göre belgelendirilmiş mal ithalatçıları için kolaylaştırılmış bir müracaat işlemi uygulanabilir.

AT içinde serbest dolaşımda ki CE işaretli mallar, 2004'den beri ön kontrol yapılmadan Türkiye'ye girebilir.

Türk İthalat Rejimi 95/7606 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmektedir. Yılsonunda, bir sonra ki yıl için çeşitli sınıflarda ki malların ithalatı ile ilgili detaylar madde madde belirtilir.

Türkiye'de, akreditif, belge karşılığı ödeme, mal tesliminden sonra ödeme, kambiyo senedi ya da peşin ödeme metotları kabul edilmektedir.

Türkiye'ye ithal edilen ahşap ambalajlar, Uluslar arası Bitki Koruma Konvansiyonu (IPPC) standartlarına uygun olmak zorundadır. Bütün ahşap ambalaj malzemeleri, ısı muamele görmüş ve metil bromid ile fumigasyona tabi tutulmuş olmalı, IPPC logosu ve bu işlemleri yapan ülkenin ISO kodu ile işaretlenmiş olmalıdır.

Her hangi bir ithal malın genel gümrük prosedürü için aşağıda belgeler sağlanmalıdır:

- Gümrük Beyanı
- Özet Beyan
- Kıymet Beyanı
- Ticari Fatura
- Proforma Fatura
- Konşimento (Taşıma Senedi)
- Havayolu Konşimentosu
- Demiryolu Konşimentosu
- Çeki Listesi
- Dolaşım Belgesi (A.TR)
- Dolaşım Belgesi (EUR.1)
- Menşe Şahadetnamesi
- Bağlayıcı Tarife Bilgisi

4.4 CANLI HAYVANLARIN ve HAYVANSAL ÜRÜNLERİN TABİ OLDUĞU ÖZEL GÜMRÜK PROSEDÜRLERİ

Türkiye'ye ithalatta bulunmasına izin verilen ülkeler, OIE hastalık bildirim bültenlerine ya da diğer ülkelerde ki Türk temsilcilerin hastalık bildirimlerine göre belirlenmektedirler. Hayvanlar sınırlara gelmeden önce aşağıda bahsi geçen tebliğler kapsamında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan SPS belgesi alınmalıdır. SPS belgesi hazırlanırken, aynı zamanda, 3285 sayılı hayvan sağlığı ve zabıtası kanunu'nun madde 4'ünde bahsi geçen bildirim zorunlu hastalıklar da dikkate alınır. Semen, ova, embriyo, kuluçkalık yumurta ve damızlık civcivler için AB tarafından onaylanmış işletmeler referans olarak alındığından, AB tarafından onaylanmamış ülkelere gelen bu ürünlerin Türkiye'ye girişine izin verilmemektedir.

İthalatçılar sevkıyat mallarını elektronik yolla sınırdaki gümrük görevlilerine bildirmektedirler. Gümrük görevlileri geliştirilmiş ulusal bir software programı kullanmaktadırlar.(1996 dan beri AB ile Gümrük Birliği mevcut). Hayvan ve hayvan

menşeli ürünlerin veterinerler tarafından kontrol edileceği herkes tarafından bilinmektedir. Ancak şu anda Uçak veya Gemi Manifestoları sevkıyattan önce gümrük yetkililerine gönderilmemektedir. Bu durum AB sisteminden farklılık arz etmektedir.

Ortadoğu ve Karadeniz'e açılan kapılardan deri ve yün-yapağı ithalatı yapılmaktadır. Komşu ülkelerden canlı hayvan ve diğer hayvansal ürün ithalatı yapma izni yoktur. İthalatın en yoğun olduğu yerler Akdeniz, Ege Denizi ve İstanbul'dur.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı sınır kontrol prosedürleri babında 5 bölüm görevlendirmiştir. Aynı sistem 81 ilde bulunan İl Müdürlüklerinde de mevcuttur ve yerel veterinerleri sınır kontrolü yapmakta yetkilidir Yetki mercii olan Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ithalat izniyle sınırda yapılan kimlik ve fiziki kontrolden sonra ürünler varış noktasına gider. Tam kontrol prosedüründen sonra sertifika verilir ve gümrük deklarasyonu biter. Bazı durumlarda kontroller varış noktasında yapılır. Rize deniz limanında araba temizliği hariç yapılan kontrol işlemleri için ücret talep edilmemektedir. Gemilerle ya da uçakla gelen ürünlerin manifestoları veteriner yada gümrük görevlilerine önceden verilmemektedir.

Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin ithalatı şu şekilde olmaktadır:

- Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin ihracatı için, ihracatçı ülkenin resmi veteriner hekimleri tarafından hazırlanan orijin ve veteriner sağlık sertifikaları, Türkiye sınırındaki yetkili resmi veteriner hekimler tarafından, ithalat koşullarına uygun olup olmadıkları açısından kontrol edilir. İthalatçı her sevkıyattan önce, ithalat lisansı almak durumundadır.

- Canlı hayvanların kontrolleri hem sınırlarda, hem de varış yerlerindeki İl Müdürlüklerinde yapılmaktadır. Sınırlarda yapılan kontroller kamyon, vagon, gemi, uçak gibi, taşıt araçlarında yapılmaktadır. Hayvanlar sadece şüpheli durumlarda araçlardan indirilmektedir.

- Hayvanların son kontrolleri ya daha önce belirtilen 13 Sınır Veteriner Müdürlüklerinde ya da ithalat için yetkilendirilmiş illerde yapılmaktadır. Her iki durumda da kontroller resmi veteriner hekimler tarafından yürütülmektedir.

- Kontroller sırasında hayvanlar hasta veya şüpheli bulunduğu anda, ülkeye girişleri kabul edilmez veya uygun koşullarda imha edilir.

- Hayvansal ürünlerin son kontrolleri, Sınır Veteriner Müdürlüklerinde ya da Sınır Depolarında yapılmaktadır.

Sınırlarda canlı hayvanlar aşağıda ki kontrollere konudur:

- Belge Kontrolü: hayvanlara eşlik eden veteriner sağlık sertifikalarının ve diğer belgelerin kontrolü.
- Kimlik Kontrolü: hayvanlara eşlik eden veteriner sağlık sertifikaları ve diğer belgeler ile hayvanlar üzerinde ki işaretlerin karşılaştırılması.
- Fiziki Kontrol: hayvanların kontrolü, gerekiyorsa numune alımı, laboratuvar testi ve karantina.

4.4.1 Transit

Transiti yapılan ürünlere veteriner sağlık sertifikaları eşlik etmek zorundadır. Bazı ülkelerden canlı hayvan ve hayvansal ürün ithalatı hayvan hastalıklarından dolayı yasaktır. Bundan dolayı, eğer menşe ülke bu ülkeler arasında yer alıyorsa, varış ülkesi gerekli güvenceleri vererek hayvanları ya da bunların ürünlerini reddetmeyeceğini ya da geri göndermeyeceğini garanti ederse, hayvanların ve hayvansal ürünlerin transidine izin verilebilir. Sınır giriş noktası faks, telefon vs. yoluyla transit geçiş hakkında sınır çıkış noktasına bilgi verir. Transit geçişlerde (serbest bölgeler, serbest antrepolar, gümrük antrepoları dâhil) belge ve kimlik kontrolleri resmi veterinerler tarafından yapılır.

Canlı hayvanların ya da hayvansal ürünlerin transiti söz konusu olduğunda, orijin ve veteriner sağlık sertifikaları, Türkiye üzerinden transit yapmak için izin almak üzere sınır birimlerindeki resmi veteriner hekimlere sunulur. Kontroller sonrasında söz konusu canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler sağlıklı bulunursa orijin ve veteriner sağlık sertifikalarının uygunluğu da onaylanırsa, giriş sınırındaki veteriner hekim, ürünlerin ve canlı hayvanların spesifik çıkış sınır noktasına kadar Türkiye'den transit için sevkıyatına onay verir. Çıkış noktasına gelindiğinde, Orijin ve Veteriner sağlık sertifikaları, teyit için çıkış noktasındaki resmi veteriner hekime sunulur.

Çıkış sınır noktasında, canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin, sertifikada yer alan bilgilerle uygunluğu doğrulandığında, Türkiye'den çıkışlarına izin verilir. Giriş ve çıkış

noktasında bulunan iki resmi veteriner hekim, yapılan sevkiyatın ulaşıp ulaşmadığı ve çıkış yapıp yapmadığı konularındaki iletişimi faks veya telefonla sağlamaktadırlar.

4.4.2 Karantina Uygulaması

Canlı hayvanlara ilişkin karantina servisleri, Gümrük Veteriner Müdürlüklerinin karantina birimlerinde ve varış yerindeki işletmelerde oluşturulmuştur. İthal edilen sığır, koyun ve keçiler varış yerindeki işletmelerde 21 gün resmi veteriner hekim denetiminde karantina altında tutulmaktadır.

4.4.3 Kara Sınırlarında Yasa Dışı Hareketlerin Kontrolü

İçişleri Bakanlığı'nın Teşekkülü ve Vazifeleri Kanunu'nun 1.Maddesi'ne göre, kaçakçılığın engellenmesi ve takibinden İçişleri Bakanlığı sorumludur. İçişleri Bakanlığı'nın Jandarma ve Polis örgütlenmeleri kaçakçılığın engellenmesi, takibi, kaçakçılığın soruşturulması ve 20803 ve 2559 sayılı yasalar gereğince suçluların mahkeme önüne çıkarılması ile görevlidir. 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'da kaçakçılık durumunda uygulanacak yaptırımlar ortaya koymaktadır. Yasadışı hareketlerin önlenmesi ilgili kurumlar arasında sıkı işbirliğini gerektirmektedir. Alınan önlemler aşağıdakileri içermektedir:

- Sınırlarda artırılmış denetimler,
- Kayıt dışı veya gerekli belgelere sahip olmayan hayvanların hareketlerinin önlenmesi,
- Hayvan kaçakçılığında kullanılan araçların engellenmesi,
- Para cezalarının artırılması.

Bu kapsamda;

- Jandarma, polis ve zabıta birimleri, artırılmış kontroller vasıtasıyla kayıt dışı veya gerekli belgelere sahip olmayan hayvanların hareketlerini önlemektedirler.
- Genel Kurmay ve gümrükler kontrolleri artırmaktadırlar.

- Başbakanlık, TKB, Genel Kurmay Başkanlığı, Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı tarafından bu konuya öncelik atfedilmekte ve takip edilmektedir.

4.4.4 Bilgisayarlı Bilgi Sistemleri

Sığırların kimliklendirilmesi için bir bilgisayar veritabanı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından 2002 yılında kurulmuştur. Sığır nakliyatları bu sistem aracılığıyla bu sistem aracılığıyla takip edilebilir.

Gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme ithalatında, ithalat faaliyetleri ve işlemlerle ilgili her türlü bilgiyi kapsayan, 25 İl Müdürlüğü ve TKB merkezi tarafından kullanılan bir bilgisayarlı otomasyon sistemi mevcuttur.

4.4.5 Kontrollerin Finansmanı

rn kontrolünde, ruhsatlandırma, ithalat ve ihracat kontrollerinde masrafların karşılanması için ücret alınmamaktadır. İthalat-ihracat kontrolleri için yapılan laboratuvar analizlerinin ve gümrük sınırları içerisinde ki canlı hayvan ve hayvansal ürün taşıyan kamyon dezenfeksiyonlarının maliyetlerinin karşılanması için ücret alınmaktadır.

4.5 DİĞER TARIMSAL ÜRÜNLERLE İLGİLİ PROSEDÜRLER

İthal gıda rnlerinin Türkiye'ye girişine ancak, Türk Gıda Kodeksinde yer alan kurallara uygunsa izin verilmektedir. Türkiye, bütün gıda ithalat kurallarının, Avrupa Birliği sisteminde ki kurallara uyumlaştırılması üzerinde çalışmaktadır. Eğer bir rn Türk Gıda Kodeksinde yer almıyorsa, olaya göre görevliler uluslararası Codex Alimentarius'a ya da ilgili AB direktiflerine müracaat edebilirler.

Her hangi bir gıda maddesinin ithali için, ithalati öncelikli olarak ilgili İl Tarım Müdürlüğü'ne yazılı müracaatta bulunmalıdır. İl Tarım Müdürlüğü tarafından kontrol

belgesi düzenlenmeden hiç bir ürün ihraç edilemez. Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü internet sitesinde (www.kkgm.gov.tr) özetlenen uygulama paketi, ürünün cinsine göre değişmektedir. Örneğin işlenmiş ürünler için müracaat aşağıdaki hususları içerir:

- Boş hali yukarıda ki internet sitesinden elde edilebilen, doldurulmuş bir kontrol belgesi,
- Proforma fatura,
- Bir resmi kurumdan alınan analiz raporu ya da ithal edilen ürünün fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ya da ağır metal teferruatını veren ihracatçı firmanın antetli belgesi. Donmuş deniz mahsulleri bu gereksinim açısından istisnadır. Aynı zamanda, bütün ülkelerden dioksenden arılık sertifikası istenmektedir.
- Tüketime hazır ürünler için, ürünün ithalatçı ülke bitki sağlığı gereksinimlerini karşıladığına dair menşe ülke gıda kontrol ajansı tarafından sağlanan sağlık ya da bitki sağlığı sertifikası. Normalde bu belge, “yerel kanunlara ve düzenlemelere göre üretilmiş olduğunu, insan tüketimine uygun olduğunu ve menşe ülkede serbestçe pazarlanabildiğini” gösteren menşe ülke otoritesi tarafından verilen “serbest satış sertifikası”dır.
- Ürün için bir Türkçe etiket örneği.
- Alkollü ürünler için, üretici firma tarafından ithalatçıya ya da dağıtıcıya sağlanan, Türk firmasına bu ürünlerin pazarlanması ve dağıtımını için izin verilmiş olduğunu gösterir bir “dağıtım sertifikası”;
- Diet gıdaları, diabetik gıdalar, vitaminler, bebek mamaları vs. gibi özel gıdalar için, tüketicuyu yanıltacak şekilde reklam yapmayacağına dair yazılı bir deklarasyon ithalatçı tarafından sağlanmak zorundadır.
- İthalatçı normalde, bir ya da iki hafta içinde İl Müdürlüğü’nden onaylanmış bir kontrol belgesi ile birlikte yazılı bir izin alacaktır.

İthalatçı, ürünün gümrüğe girmesiyle, diğer genel ithalat belgeleriyle birlikte onaylı kontrol belgesini de sunmak üzere hazırlığını yapmalıdır. İlave olarak ithalatçı, ihracatçı firmanın fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve ağır metal analiz raporunu ve menşe ülke yetkili gıda kontrol ajansı tarafından verilmiş bir bitki sağlığı sertifikasını da gümrüğe sunmak üzere hazırlığını yapmalıdır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilileri, resmi laboratuarda yapılacak fiziki, kimyasal ve mikrobiyolojik analizler için ithal edilen

üründen numune alırlar ve ihracatçı ülke tarafından sağlanan bilgilerle örtüşüp örtüşmediğini doğrularlar. Eğer analiz sonuçlarının kabul edilebilir ve Türk mevzuatına uygun olduğu tespit edilirse gıda maddelerinin ithalatına izin verilir ve ithalat TKB tarafından onaylanır. Analiz sonuçları normalde bir kaç çalışma günü içerisinde verilmektedir. İlave olarak, eğer gıda maddesi hacimli ya da yarı işlenmişse, bitki karantina uzmanı ya da veteriner hekim tarafından Bitki Karantina Kanunu'na (Kanun sayısı:6968) ve Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'na (Kanun sayısı: 3285) uygunluk açısından kontrol edilir.

5 AVRUPA BİRLİĞİ'NE UYUM SÜRECİ

Devlet veterinerlik servisinden alınan kamu sağlığı ölçütlerinin geliştirilmesi ve hayvan sağlığı kavramının Türkiye'de oluşturulması hedeflerine ulaşılması amacıyla 2002 yılında başlatılan Türkiye'nin Veterinerlik Sektöründe Mevzuat Uyumlaştırmasından Sorumlu Olan Türk Makamlarına Destek Projesi tamamlanmıştır. Proje kapsamında, yetkili kurumun sınır kontrol kapasitesinin artırılması, salgınların izlenmesi ve "OIE listesindeki A ve B" hayvan hastalıklarının kontrol ve yok edilmesi için yüksek kalitede aşı üretmek amaçlarına ulaşılması için ayrılmış 17.044.000 € değerinde ki bütçenin, 13.333.000 € değerinde ki kısmı AB tarafından, 3.711.000 €'su ise ulusal katkı ile karşılanmıştır.

Canlı hayvanların ve hayvansal ürünlerin sınırlar ötesi hareketleri ile ilgili olarak üst seviyede hayvan sağlığı ile halk sağlığının korunmasını sağlayacak olan dış sınırlarda AB mevzuatı ile uyumlu bir veteriner kontrol rejiminin kurulması ile Türkiye'nin katılımını hızlandırmak hedeflerinden yola çıkılarak 2005 yılında başlatılan Yeni Sınır Kontrol Noktalarının Kurulması Projesi'nin bütçesi ise 13.250.000 € olarak belirlenmiştir. Halen devam etmekte olan proje bütçesinin 3.250.000 € değerinde ki kısmı ulusal katkı ile karşılanmıştır. Projenin amaçlarını; halk sağlığının korunması ve doğu ve güney-doğu sınırlarından Türkiye'ye giren hayvanlar ve hayvansal ürünler için kontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi ile hayvan hastalıklarının girişı ve yayılması riskini azaltmak olarak sıralayabiliriz.

Halen 36 adet gümrük kapısında gerçekleştirilmekte olan ithalat kontrolleri, kurulmalarının ardından sınır kontrol noktalarında gerçekleştirilecektir. Bu sayede daha organize bir sistem oluşturulmuş olacaktır. AB uygulamaları ile uyumlu, ithalat yapmalarına izin verilen ülkeler ve tesisler listesi belirlenecek, sağlık sertifikaları modelleri ile ithalat şartları geliştirilecektir. Serbest bölgelere, özel antrepolara ve gümrük antrepolarına girecek hayvansal ürünler, sınırda veteriner kontrollerine konu olacaktır.

Uzun vadede düşünölen Sınır Kontrol Noktaları aşığıdaki gibi planlanmıştır:

- İstanbul, hava ve deniz limanı

- İzmir deniz limanı
- Mersin deniz limanı
- Hatay, Suriye ile Kara Sınır Kontrol Noktası
- Gürbulak, İran ile Kara Sınır Kontrol Noktası
- (Sirnak)Habur, , Irak ile Kara Sınır Kontrol Noktası
- Sarp, Suriye ile Kara Sınır Kontrol Noktası
- Karadeniz’de bir deniz sınır kapısı

İstanbul havaalanı zaten canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler (insan tüketimine yönelik olan ve olmayan) için tesis edilmiştir. İstanbul (Ambarlı), Mersin ve İzmir Limanları hayvansal ürünler (insan tüketimine yönelik olan ve olmayan) için tesis edilecektir. Cilvegözü (Hatay), Habur, Gürbulak, Sarp kara Sınır Kontrol Noktaları yalnızca insan tüketimine yönelik olmayan hayvansal ürünler için tesis edilecektir. Gelecekte, ticaretin gelişimine göre yeni sınır kontrol noktaları belirlenecektir. BIP’ler AB Projeleri kapsamında inşa edilmektedirler.

Veteriner, hijyen, gıda ve yem kanunlarını içeren mevzuat paketi yürürlüğe girdikten sonra, tedrici uygulama planı dahil ikincil mevzuat hazırlanacak ve uygulamaya konulacaktır.

Bir başlangıç adımı olarak, semen, ova, embriyo, kuluçkalık yumurta ve damızlık civcivler için AB tarafından onaylanmış işletmeler listesi referans alınmaktadır.

2007, 2008 yılları arasında yayımlanması planlanan birincil mevzuat aşağıda sıralanmaktadır:

- Gıda Kanunu – Amacı: Gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretimi, işlenmesi ve dağıtımıyla ilgili tüm aşamalarda insan sağlığı ve tüketici menfaatlerinin üst düzeyde korunması, gıda güvenliği ile ilgili kararlara esas teşkil etmek üzere güçlü bir bilimsel temel, etkin yapısal düzenleme ve yöntemleri sağlayacak genel ilke ve sorumlulukların belirlenmesi

- Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yemin Resmi Kontrolleri Kanunu – Amacı: Gıda ve yemin insan ve hayvanlar için oluşturacağı riskleri önlemek ve tüketici menfaatlerini korumak amacıyla, gıda işletmecilerinin sorumlulukları ile gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretimden tüketime kadar tüm aşamalarda alınması gereken tedbirler ile bu amaçla belirlenen kurallara uygunluğun doğrulanması amacıyla yapılacak resmi kontrol esasları ile yasal yaptırımların belirlenmesi
- Veteriner Hizmetleri Kanunu – Amacı: İnsanların, hayvanlardan ve hayvansal ürünlerden bulaşabilecek hastalıklara ve diğer tehlikelere karşı korunması; salgın hayvan hastalıkları ile mücadele; hayvansal gıda ve yemin güvenliğinin sağlanması ile hayvan sağlığı ve refahı konularına ilişkin faaliyetlerin uygulamasına yönelik kuralların ve prosedürlerin belirlenmesi

2009 yılında yayımlanması planlanan ikincil mevzuat aşağıda sıralanmaktadır:

- Hayvanların Nakilleri Sırasında Korunması ve Refahı Yönetmeliği – Amacı: Hayvanların uygun koşullarda nakillerini sağlamak
- Gıda Maddeleri ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Dış Ticaretinde Kontrol ve Denetimlere İlişkin Yönetmelik – Amacı: Uygulamaya yönelik işlemlerin daha açıklayıcı ve anlaşılır bir şekilde oluşturulması
- Gıda Maddeleri ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin İthalat Kontrol İşlemleri Hakkında Tebliğ – Amacı: Uygulamaya yönelik işlemlerin daha açıklayıcı ve anlaşılır bir şekilde oluşturulması
- Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik – Amacı: Gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme güvenliğinin ve kalitesinin temini için piyasa gözetimi, kontrol ve denetim hizmetleri ile işyeri sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

- Yeni Gıda Kanunu, ihtiyati tedbirler, hızlı uyarı sistemi, gıdalarda izlenebilirlik, Türk Gıda Kodeksi ve ithalat konularına ilişkin yönetmelikler – Amacı: Revize Gıda Kanununun uygulanmasına dair usul ve esasların belirlenmesi

Yeni AB hayvan sağlığı stratejisi

Ticaret şartları büyük ölçüde değişmiştir ve hem AB içinde hem de üçüncü ülkelerle olan hayvan ve hayvansal ürün ticaret hacminde büyük artış yaşanmıştır. Bu durum, en iyi şekilde güvenli ithal malların nasıl sağlanacağı ve ticari ortaklarla nasıl pozitif iş yapılacağı konularına yeni bir bakış gerektirmektedir.

CHAP 2007 – 2013, hayvanların bulunacağı bütün alanlarda (çiftlikler, pazarlar, sınır kontrol noktaları, nakliye araçları vs.) biyogüvenlik önlemlerinin pekiştirilmesi üzerine odaklanacaktır. Hastalık izleme (suveillance) artırılacak ve AB izlenebilirlik çatası (kimliklendirme, etiketleme, TRACES vs.) güçlendirilecektir.

İthal malların güvenliliğini artırmak ve geçtiğimiz bir kaç onyılıda ticaret şartlarında gerçekleşen radikal değişiklikler hesaba katılarak AB kontrolleri üzerinde uyarılama yapmak, yeni stratejinin başlıca hedefleridir. Hedef, bazı ithal mallar insan ve hayvan sağlığı için tehlike yaratabileceğinden, farklı tehditlere karşı olabilecek en yüksek korumanın sağlanmasıdır. Bu, AB'nin yeni ve katı bir sınır kontrol sistemini kabul ettirme ya da AB ithalatçılarına ve ticari ortaklara gereksiz yük getirme niyetinde olduğu anlamına gelmemektedir. Bunun yerine, kontroller yüksek riskli ithal mallar üzerinde yoğunlaşacak ve AB kökenli olmayan riskli ürünler üzerinde daha erken ve doğru ikazlar yapılmasına izin verecek şekilde ticari ortaklarla olan iletişim güçlendirilecektir. Aynı zamanda, Avrupaya gönderilecek son ürünlerin güvenliğinin artırılması için, hayvan sağlığı ve gıda güvenliği tehditleriyle kaynağında savaşmak için yeni bir çaba ortaya konacaktır. Aynı zamanda, kaçak ürünler, yasal bir şekilde ticareti yapılan ürünler üzerinde gerçekleştirilen resmi kontrollerden ve belgelendirme sürecinden kaçtığı için, insan ve hayvan sağlığı için büyük bir tehlike arz eden yasadışı ticarete karşı daha güçlü önlemler alınacaktır. AB'ye taşıdıkları mallara gelindiğinde, AB'ye dikkatsiz bir şekilde hayvan hastalıklarının getirilmemesi için, olağan yolcuların sorumluluklarının daha fazla bilincinde olmaları sağlanacaktır.

6 SONUÇ

Hayvan sağlığı, hayvan hareketlerinin kontrolü, hijyen ve kaliteye ilişkin sorunların giderilebilmesi için; gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla hayvansal ürünlerde izlenebilirliğin yaşama geçirilmesi, hayvansal ürünlerde rekabet gücünü artıracak şekilde kaliteye ilişkin standardizasyon ve denetimin gerçekteştirilmesi ile salgın hastalıkların kontrol ve eradikasyonunun sağlanması hedeflerine ulaşılması gerekmektedir. Bu hedeflere ulaşmak için yapılacak kurumsal düzenlemeler kapsamında, sınır kontrol noktaları ve ihtisas gümrükleri de etkin kılınmalıdır.

AB'ye üçüncü ülkelerden ithal edilen canlı hayvan ve hayvansal ürünler veteriner kontrol noktalarında kontrol edilmekte, sağlık yönünden uygun bulunmaları durumunda ithal edilmektedirler. Bu sebeple, her üye ülke karantina tesis ve laboratuvarlarını mevcut standartlara göre kurmak ve çalıştırmak zorundadır. Mevcut Tahaffuzhane ve Gümrük Veteriner Müdürlükleri karantina imkân ve tesisleri yönünden AB sınır veteriner kontrol noktalarından oldukça geride bulunmakta olup, bunların bazı temel analiz işlemlerini yapabilecek laboratuvar imkânları da bulunmamaktadır. Söz konusu tesislerin AB standartlarına ulaştırılması ve sınırlarımızın uygun noktalarında yenilerinin tesis edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

AB kurallarının uygulanmasının mevcut ticaret akımı üzerinde yaratacağı etkinin değerlendirilmesi için ürün temelli etki analizlerine ihtiyaç vardır.

Müzakere sürecinde olduğumuz şu günlerde, AB veterinerlik politikasının bir öğesi olan ve hem gıda güvenliği açısından hem de ticarete karşımıza çıkabilecek engelleri ortadan kaldıracak Sınır kontrol noktalarının inşası ülkemiz için bir kazanç olacaktır.

KAYNAKLAR

Anonim. 2006. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Hayvancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu. DPT

Anonymous. 2005 GUIDANCE DOCUMENT Key questions related to import requirements and the new rules on food hygiene and official food controls

Anonymous. 2006. General guidance on EU import and transit rules for live animals and animal products from third countries

Anonymous. 2006. General Review Report of The Missions Carried Out in Member States Concerning Veterinary Checks at Border Inspection Posts 2003 – 2004

Anonymous. 2007. Food and Veterinary Office - Annual Report 2006

Anonymous. 2007. General guidance on EU import and transit rules for live animals and animal products from third countries

Anonymous.. 2007. The BIP Manual. Defra

Anonymous.2000/571/EC Commission Decision of 8 September 2000 laying down the methods of veterinary checks for products from third countries destined for introduction into free zones, free warehouses, customs warehouses or operators supplying cross border means of sea transport (*OJ L 240, 23.9.2000, p. 14–18*)

Anonymous.2001/812/EC Commission Decision of 21 November 2001 laying down the requirements for the approval of border inspection posts responsible for veterinary checks on products introduced into the Community from third countries (*OJ L 306, 23.11.2001, p. 28–33*)

Anonymous.2001/881/EC Commission Decision of 7 December 2001 drawing up a list of border inspection posts agreed for veterinary checks on animals and animal

products from third countries and updating the detailed rules concerning the checks to be carried out by the experts of the Commission (*OJ L 326, 11.12.2001, p. 44–62*)

Anonymous.2002/349/EC Commission Decision of 26 April 2002 laying down the list of products to be examined at border inspection posts under Council Directive 97/78/EC (*OJ L 121, 8.5.2002, p. 6–30*)

Anonymous.2004/292/EC Commission Decision of 30 March 2004 on the introduction of the Traces system and amending Decision 92/486/EEC (*OJ L 94, 31.3.2004, p. 63–64*)

Anonymous.94/360/EC Commission Decision of 20 May 1994 on the reduced frequency of physical checks of consignments of certain products to be implemented from third countries, under Council Directive 90/675/EEC (*OJ L 158, 25.6.1994, p. 41–45*)

Anonymous.97/152/EC: Commission Decision of 10 February 1997 concerning the information to be entered in the computerized file of consignments of animals or animal products from third countries which are re-dispatched (*OJ L 59, 28.2.1997, p. 50–52*)

Anonymous.97/394/EC Commission Decision of 6 June 1997 establishing the minimum data required for the databases on animals and animal products brought into the Community (*OJ L 164, 21.6.1997, p. 42–43*)

Anonymous.Commission Decision of 22 December 2006 as regards certain protection measures in relation to highly pathogenic avian influenza and movements of pet birds accompanying their owners into the Community (*OJ L 8, 13.1.2007, p. 29–34*)

Anonymous.Commission Regulation (EC) No 136/2004 of 22 January 2004 laying down procedures for veterinary checks at Community border inspection posts on products imported from third countries (*OJ L 21, 28.1.2004, p. 11–23*)

Anonymous. Commission Regulation (EC) No 745/2004 of 16 April 2004 laying down measures with regard to imports of products of animal origin for personal consumption (*OJ L 122, 26.4.2004, p. 1–9*)

Anonymous. Council Directive 2002/99/EC of 16 December 2002 laying down the animal health rules governing the production, processing, distribution and introduction of products of animal origin for human consumption (*OJ L 18, 23.1.2003, p. 11–20*)

Anonymous. Council Directive 91/496/EEC of 15 July 1991 laying down the principles governing the organization of veterinary checks on animals entering the Community from third countries and amending Directives 89/662/EEC, 90/425/EEC and 90/675/EEC (*OJ L 268, 24.9.1991, p. 56–68*)

Anonymous. Council Directive 97/78/EC of 18 December 1997 laying down the principles governing the organisation of veterinary checks on products entering the Community from third countries (*OJ L 24, 30.1.1998, p. 9–30*)

Anonymous. Council Regulation (EC) No 1/2005 of 22 December 2004 on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 (*OJ L 3, 5.1.2005, p. 1–44*)

Anonymous. Council Regulation (EC) No 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein (*OJ L 61, 3.3.1997, p. 1–69*)

Anonymous. Regulation (EC) No 1774/2002 of the European Parliament and of the Council of 3 October 2002 laying down health rules concerning animal by-products not intended for human consumption (*OJ L 273, 10.10.2002, p. 1–95*)

Anonymous.Regulation (EC) No 882/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on official controls performed to ensure the verification of compliance with feed and food law, animal health and animal welfare rules (*OJ L 165, 30.4.2004, p. 1–141*)

Anonymous.Regulation (EC) No 998/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on the animal health requirements applicable to the non-commercial movement of pet animals and amending Council Directive 92/65/EEC (*OJ L 146, 13.6.2003, p. 1–9*)

Flam, H. 2004 Turkey and the EU Politics and Economics of Accession
Gerda Vandercammen 2003 European Union Sanitary/Phytosanitary/Food Safety in the Enlarged EU

Hilde Brans. 2007. EU-27 Food and Agricultural Import Regulations and Standards
European Union Report USDA

Hobbing, P. 2005 Integrated Border Management at the EU Level

Schaps, J. 2007 World Agricultural Production And Trade

<http://vetimplegdemo.webadres.nu/> Erişim tarihi : 02.08.2007

http://www.agriculture.gov.ie/index.jsp?file=animal_products/importation/gen_conditions.xml Erişim tarihi: 11.09.2007

<http://www.ukcites.gov.uk/default.asp> Erişim tarihi: 07.09.2007

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm4_e.htm Erişim tarihi: 24.10.2007

EKLER

- I Ortak Veteriner Giriş Belgesi (CVED)**
- II Kontrol Belgesi**
- III Hayvansal Ürün Sağlık Sertifikası (Sığır Semeni)**
- IV Hayvan Sağlık Sertifikası (Günlük Cıvciv)**
- V Hayvan Sağlık Sertifikası (At)**

EK 1

EUROPEAN COMMUNITY

The Common Veterinary Entry Document, CVED

Part 1: Details of consignment presented	1. Consignor / Exporter ☐		2. CVED reference number	
			Border Inspection Post	
			ANIMO Unit Number	
	3. Consignee		4. Person responsible for load	
	5. Importer		6. Country of origin + ISO code	
			7. Country from where consigned + ISO code	
			8. Delivery address	
	9. Arrival at BIP (optional data)		10. Veterinary documents	
	11. Travel name / Flight No. Bill of Lading No. / Airway Bill No. Wagon / Vehicle / Trailer No.		Number(s) Date of issue Establishment of origin (where relevant) Veterinary approval number	
	12. Nature of goods, Number and type of packages		13. Commodity Code (CN, minimum first 4 digits)	
			14. Gross weight (kg)	
			15. Net weight (kg)	
Temperature: Chilled ☐ Frozen ☐ Ambient ☐				
16. Seal number and Container number				
17. Transported to ☐		18. For transit to 3rd Country ☐		
19. BIP: ANIMO unit no.: 3rd country: 3rd Country ISO code:		To 3rd Country + ISO code Exit BIP: ANIMO unit no.:		
20. Conform to EU requirements Customs ☐ Does NOT conform ☐		26. For re-export ☐		
21. For international Human consumption: ☐ Animal feedstuff: ☐ Pharmaceutical use: ☐ Technical use: ☐ Other: ☐		22. For WHO-Conforming consignments Customs warehouse: ☐ Registered No. Free zone or Free warehouse: ☐ Registered No. Ship supplier: ☐ Registered No. Ship: ☐ Name Port		
23. Declaration I, the undersigned person responsible for the load detailed above, certify that to the best of my knowledge and belief the statements made in section I of this document are true and complete and I agree to comply with the legal requirements of directive 87/265/EEC, including payment for veterinary checks, for re-exportation of any consignment equal or after transit across the EU to a third country (Article 13.1.a), or land of destination if necessary.		Place and date of declaration Name of signatory Signature		

Part 2: decision on consignment	24. Previous CVEDs: No ☐ Yes ☐ ☐ Reference number	25. CVED Reference Number:
	26. Documentary Check: Satisfactory ☐ Not satisfactory ☐	27. Identity Check: Self-check ☐ OR Full identity check ☐ Satisfactory ☐ Not satisfactory ☐
	28. Physical Check: Satisfactory ☐ Not satisfactory ☐ Not done: 1. Bulbhead checker reports ☐ 2. Other ☐	29. Laboratory Tests: No ☐ Yes ☐ Treated for: Fusion: ☐ Suspicion ☐ Results: Satisfactory ☐ Not satisfactory ☐ Retention pending a result ☐
	30. ACCEPTABLE for Transshipment: EU DEP ☐ ASBDO unit no.: ☐ 3rd country ☐ 3rd Country DEP code: ☐	31. ACCEPTABLE for Transit Procedure ☐ To 3rd Country ☐ - ISO code: ☐ EAD DEP ☐ ASBDO unit no.: ☐
	32. ACCEPTABLE for Internal Market: For Free Circulation: Human consumption: ☐ Animal/hospital: ☐ Pharmaceutical use: ☐ Technical use: ☐ Other: ☐	33. ACCEPTABLE if accompanied: Article 8 procedure ☐ Receipt of EU products (Article 15) ☐
	34. NOT ACCEPTABLE: 1. Re-export ☐ 2. Destination ☐ 3. Transshipment ☐ By Date: ☐	34. ACCEPTABLE for Specific Warehouse Procedures (Article 12.4 and 13): Customs warehouse ☐ Free zone or Free warehouse ☐ Ship supplier ☐ Direct to a ship ☐
	35. Details of Controlled Destinations (35-37): Approval no./other identifier: ☐ Address: ☐	36. Reasons for Refusal: 1. Disease/infectious disease ☐ 2. Non approval country ☐ 3. Non approval establishment ☐ 4. Prohibited product ☐ 5. ED: Mis-match with documents ☐ 6. ED: Health mark error ☐ 7. Physical/hygiene failure ☐ 8. Chemical contamination ☐ 9. Micro biological contamination ☐ 10. Other ☐
	38. Consignment Parcelled: New seal no.: ☐	39. Official Vetrinarian: I, the undersigned official veterinarian, or designated official agent, certify that the veterinary checks on this consignment have been carried out in accordance with EU requirements. Signature: <input type="text"/> Name (in Capital): <input type="text"/> Date: <input type="text"/>
	39. Full identification of border inspection post, competent authority and official stamp.	40. Customs Document Reference: 41. Subsequent CVED: Number(s): <input type="text"/>
	41. Full Transit DEP: Formulation of seal from the EC and checks made of transiting goods confirmed in accordance with Article 11.2(a) of Directive 85/375/EEC. Date: <input type="text"/> Stamp: <input type="text"/>	

EK II

- T.C. 1
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı 2
..... Genel Müdürlüğü 3
KONTROL BELGESİ 4
G.T.İ.P. : 5
Madde ismi (*) : 6
Hangi listede yer aldığı : 7
İthalatçı firmanın ticaret
unvanı, adresi, telefon numarası : 8
Vergi Sicil Numarası : 9
İhracatçı firmanın ticaret
unvanı, adresi : 10
Malın kullanılacağı yer : 11
Malın ithal amacı (**): 12
Malın miktarı : 13
Şarj numarası(***) : 14
Malın menşe ülkesi : 15
Malın yükleneceği ülke : 16
Malın giriş gümrüğü : 17
Malı kullanacak firmanın
ticari unvanı, adresi, telefonu : 18

-
- 19 İthal edilecek maddenin özelliğine göre aşağıdaki ilgili başlığı yuvarlak içine alınız.
(Mal B grubunda ise, ayrıca ilgili bölümün altını çiziniz.)
- 20 A- 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesi Hakkında KHK'nın
Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine uygundur.
- 21 B- Avrupa Topluluğu, Dünya Sağlık Teşkilatı, Dünya Gıda Kodeksi
spesifikasyonlarına uygundur.

- 22 C- 29.5.1973 tarih ve 1734 sayılı Yem Kanunu hükümlerine uygundur.
- 23 D- 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu hükümlerine uygundur.
- 24 E- 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu hükümlerine uygundur.
- 25 F- 308 sayılı Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun hükümlerine uygundur.
- 26 G- 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu hükümlerine uygundur.
- 27 H- 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu hükümlerine uygundur.
-
- 28 (*) Proforma faturada tek isim altında birden fazla madde söz konusu olduğunda, bunların orijinal isimleri ayrı ayrı belirtilecektir.
- 29 (**) Canlı su ürünleri ithalatında belirtilecektir.
- 30 (***) Zirai veteriner ilaçları ile bu ilaçların imalinde kullanılacak aktif madde, hammadde ve yardımcı maddelerin ithalatında belirtilecektir.
-
- 31 Tarafımızca düzenlenen formdaki bilgilerin doğru ve eksiksiz olduğunu ve ithalatı; Dış Ticarete Standardizasyon (2006/5) sayılı Tebliğ hükümlerine uygun olarak yapacağımızı taahhüt ederiz.
- 32 Firma Unvanı
- 33 Yetkili imza
-
- 34 İlgili Tebliğ hükümlerine göre yapılan inceleme sonucunda, sözkonusu maddenin ilgisine teslimi aşamasında, insan sağlığı ve güvenliği, hayvan ve bitki varlığı ve sağlığı yönünden yapılacak kontrollerde uygun bulunması halinde, ithali uygun görülmüştür.
- İşbu Kontrol Belgesi, Dış Ticarete Standardizasyon (2006/5) sayılı Tebliğ hükümleri çerçevesinde, ilgili gümrük müdürlüğüne ibraz edilmek üzere düzenlenmiştir.
- 35 İmza ve mühür

EK III

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE SIĞIR SEMENİ İHRACATI İÇİN HAYVAN SAĞLIK SERTİFİKASI/
ANIMAL HEALTH CERTIFICATE FOR EXPORTATION OF BOVINE SEMEN TO THE REPUBLIC OF TURKEY/
VETERINÆRCERTIFIKAT FOR EKSPORT AF TYRESÆD FRA DANMARK TIL TYRKIET**

1. Gönderenin adı ve adresi/ Consignor (name and full address)/ Afsender (navn og adresse):	Sertifika numarası/Certificate number/Certifikat nummer:
	2. Toplandığı ülke/ Country of collection/ Opsamlingsland:
3. Alıcının adı ve adresi/ Consignee (name and full address)/ Modtager (navn og adresse):	4. Yetkili otorite/Competent authority/ Kompetente myndighed:
	5. Yetkili yerel otorite/ Competent local authority/ kompetente lokale myndighed:
6. Yükleme yeri/ Place of loading/ Afsendelsessted:	7. Semen toplanan merkezinin adı ve adresi/ Name and address of semen collection centre/ Tyrestationens navn og adresse:
8. Taşıma vasıtası/ Means of transport/ Transportmiddel:	10. Semen toplama merkezinin onay numarası/ Approval number of semen collection centre/ Tyrestationens godkendelsesnummer:
9. Varış yeri ve ülkesi/ Place and Country of destination/ Modtagerland og sted:	

EK IV

OPRINDELSES- OG SUNDHEDSCERTIFIKAT
CERTIFICATE OF ORIGIN AND HEALTH
for eksport af daggamle kyllinger fra Danmark til 3.lande /
for exportation of day-old chicks from Denmark to third countries

Afsenderland/
Exporting country: _____

Ministerium/
Ministry: _____

Udstedende myndighed/
Issuing authority: _____

I DYRENES OPRINDELSE / ORIGIN OF THE BIRDS:

a) Eksportørs navn og adresse/
Name and address of exporter: _____

b) Oprindelsesflokkenes navn, adresse og land/
Name, address and country of the flock of origin: _____

c) Rugeriets navn, adresse og land/
Name, address and country of the hatchery: _____

II DYRENES BESTEMMELSESTED / DESTINATION OF THE BIRDS:

a) Bestemmelsesland/
Country of destination: _____

b) Modtagers navn og adresse/
Name and address of consignee: _____

c) Transportmiddel/
Means of transportation: _____

d) Ankomstdato/

Date of arrival: _____

III IDENTIFIKATION AF DYRENE / IDENTIFICATION OF THE BIRDS:

Antal dyr/

Number of birds: _____

Antal/ Number	Art/ Species	Race/ Breed

IV OPLYSNINGER OM SUNDHEDSTILSTANDEN / SANITARY INFORMATION:

Undertegnede embedsdyrlæge attesterer, at ovennævnte fugle opfylder følgende betingelser/

I, the undersigned official veterinarian, certify that the birds described above meet the following requirements:

- a) De daggamle kyllinger er inspiceret dags dato og fremtræder sunde og raske uden kliniske symptomer på smitsomme eller infektiøse sygdomme/
The day-old chicks have been inspected this day and found healthy and without clinical signs of infectious or contagious diseases.

- b) Oprindelsesflokket er ved undersøgelse d. _____ fundet fri for kliniske tegn på infektiøse og smitsomme sygdomme /
The flock of origin has at examination on _____ been found free from clinical signs of infectious and contagious disease.

- c) Ovennævnte kyllinger er klækket på et godkendt rugeri, hvor der foretages desinfektion af rugemaskine med et godkendt desinfektionsmiddel* / ved rygning* forud for ilægning af et nyt hold rugeæg. Rugeæggene er desuden desinficerede forud for udrugningen. /
The above mentioned chicks have been hatched in a recognised establishment, where disinfections of the incubator with an approved disinfectant* / by fumigation* is made before placing of a new batch of hatching eggs. The hatching eggs have been disinfected prior to the incubation.

- d) De daggamle kyllinger er blevet vaccineret mod Mareks disease/
The day-old chicks have been vaccinated against Mareks disease.

- e) Et område med en radius på 30 km omkring oprindelsesbesætningen har været fri for Aviær Influenza og Newcastle disease de seneste 12 måneder før eksport/
The area of the farm of origin has been free from Avian Influenza (Fowl plague) and

Newcastle disease within a radius of 30 kilometers during the last 12 months prior to exportation.

- f) Der har ikke været konstateret nogen tilfælde af Aviær Influenza og Newcastle disease i Danmark i de seneste 12 måneder forud for eksporten/
There have been no cases of avian influenza (fowl plague) and Newcastle disease in Denmark, within the last 12 months prior to the exportation.
- g) I oprindelsesbesætningen er der i løbet af de sidste 12 måneder ikke konstateret; Gumboro disease, Newcastle disease, Mareks disease, Mycoplasmosse (M. gallisepticum/M. synoviae), Fugle tyfus (Salmonella Gallinarum/ Salmonella Pullorum), Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, fjerkrækopper, aviær infektiøs bronchitis, infektiøs laryngotracheitis hos høns, fjerkrætuberkulose, Ornitose (Clamydiøse), fugle kolera, egg drop syndrome, aviær encephalomyelitis, Chicken anæmi, Aviær leukose og Inklusions legeme hepatitis /
I the herd of origin no case of Infectious bursal disease (Gumboro disease), Newcastle disease, Mareks disease, Mycoplasmosis (M. gallisepticum/M. synoviae), Fowl typhoid (Salmonella gallinarum/Salmonella pullorum), Salmonella enteritidis, Salmonella typhimurium, fowl pox, Avian infectious bronchitis, Avian infectious laryngotracheitis, Avian tuberculosis, Psittacosis-Ornithosis, Fowl Cholera, egg dropp syndrome, avian encephalomyelitis, Chicken anaemi, Avian leucosis infection and inclusion body hepatitis have been reported during the past 12 months;
- h) De daggamle kyllinger kommer fra et rugeri som regelmæssigt inspiceres af de officielle veterinære myndigheder/
The day old chicks come from a hatchery, which is regularly inspected by official Veterinary Authority .
- i) De daggamle kyllinger pakkes direkte fra rugemaskinen i helt ny ubrugt emballage, der er egnet til eksport, og de har ikke haft kontakt med andre fugle end daggamle kyllinger fra det selvsamme rugeri/
The day-old chicks are packed directly from the incubator into brand new unused boxes suitable for export, and they have had no contact with any other birds other than day old chicks originating from the same hatchery.

Udfærdiget i/
Done at:

Den/
On:

Stempel/
Stamp:

Embedsdyrlæges underskrift/
Signature of official veterinarian

Certifikatet er gyldigt i 10 dage / **This certificate is valid for 10 days.**

* det ikke gældende overstreges / **Delete if not applicable.**

EK V

VETERİNER SAĞLIK SERTİFİKASI (VETERINARY HEALTH CERTIFICATE)

Kayıtlı atlar ile damızlık ve üretim malzeme atlarını Türkiye Cumhuriyeti'ne ihracatları için
for exports into the Republic of Turkey of registered horses and horses for breeding and production

Sertifika No:.....
No of certificate:.....

Gönderen Ülke:.....
(Country of dispatch):.....

Sorumlu Bakanlık:.....
(Ministry responsible):.....

I. Hayvanın eşikali:.....
(Identification of the animal):.....

Kayıtlı atlar Registered horses	İrk Breed Yaş Age Cinsiyet Sex	Eşikali metodu ve eşikali (*) Method of identification and identification (*)
<h1>SAMPLE</h1>		

(*) Numarası belirtilerek geyiklik kayıtlı atın eşikalini belirleyen bir pasaport bu sertifikaya eklenebilir.

(*) A passport identifying the registered horse may be attached to this certificate provided that its number is stated.

(a) Eşikal belge (pasaport) numarası:.....
(No of identification document (Passport):.....

(b) ..... tarafından geçerli kılınmıştır.
(Validated by ..... (Yetkili otoritenin adı)
(Name of competent authority)

II. Atın orijin işletmesi ve göçeceği işletme:
(Origin place and destination place of the horse)

Bu hayvan ..... 'den

The animal is to be sent from:.....
(İhracat yeri)
(Place of export)

.....denizyoluyla vagon/kamyon/uçak/gemi vasıtasıyla

by railway wagon/lorry/aircraft/ship .....
(Maliye vasıtaları ve kayıt işletmesini, uçuş numarası veya kayıtlı adın uygun olarak belirtiniz.) (*)

doğrudan ..... 'ye gönderilecektir.
(Indicate means of transport and registration marks, flight number or registered name, as appropriate) (*)

directly to:.....
(Ülke ve varış yeri)
(Country and place of destination)

Orijin ülke ve gideceği ülke:.....
Origin country and country of destination:.....

İhracatçının adı ve adresi:.....
(Name and address of exporter):.....

İthalatçının adı ve adresi:.....
(Name and address of importer):.....

III Sağlık Bilgisi

(Health Information)

1. Ben, aşağıda imzayı olan Devlet Veterineri, yukarıda tarif edilen atın aşağıdaki şartları karşıladığını onaylıyorum:
I, the undersigned State Veterinarian, certify that the horse described above meets the following requirements:

(a) Bu hayvan aşağıdaki hastalıkların ihbari zorunlu olduğu bir ülkeden gelmemiştir:
African Horse Sickness (Afrika at vebası), Dourine, Glanders (Kızamık hastalığı), Equine encephalomyelitis (VEE dahil tüm tipleri), Infectious anaemia, Vesicular stomatitis, Rabies (Kuduz), Anthrax (Şarbon).

It comes from a country where the following diseases are compulsorily notifiable:
African horse sickness, Dourine, Glanders, Equine encephalomyelitis (of all types including VEE), Infectious anaemia, Vesicular stomatitis, Rabies, Anthrax.

(b) Bu hayvan bugün muayene edildi ve hiçbir hastalık semptomu göstermemiştir.
It has been examined today and shows no clinical sign of disease (1);

(c) Bu hayvan millî bir enfeksiyon veya bulaşıcı hastalık eradikasyon programı altında/besime serkedilmiş değildir.
It is not intended for slaughter under a national programme of infectious or contagious disease eradication;

(d) Bu at ihracatın hemen öncesindeki üç ay stresince (veya üç ayktan önce, doğumundan beri), ihracatçı ülkedeki veteriner denetimini altındaki işletmelerde ve serâten 30 gün önce vektör sineklerden korunmuş tasdikli bir izolasyon merkezinde veteriner denetimini altında tutulmuştur;
During the three months immediately preceding the exportation (or since birth if the animal is less than three months old), it has been resident on holdings under veterinary supervision in the exporting country 30 days prior to dispatch in an approved isolation centre, protected from vector insects;

(e) Bu at:
It comes from a country in which:

i. Son iki yıl stresince Venezüelâ equine encephalomyelitis'in vuku bulunmadığı;
Venezuelan equine encephalomyelitis has not occurred during the last two years;

ii. Son altı ay stresince Dourine'nin vuku bulunmadığı;
Dourine has not occurred during the last six months;

iii. Son altı ay stresince Glanders'in vuku bulunmadığı;
Glanders has not occurred during the last six months.

iv. - Ya son altı ay stresince Vesicular stomatitis'in vuku bulunmadığı (2),
- Either Vesicular stomatitis has not occurred during the last six months (2),

veya
or

- Bu at ihracattan 21 gün öncesi stresinde alınan bir kan örneği üzerinde ..... tarihinde (2)
Vesicular stomatitis için 12 de 1'de bir virus nötralizasyon testiyle negatif sonuçla test edildi (2);
- the horse was tested on a sample of blood taken within 21 days of export on ..... (2), by a virus neutralization test for Vesicular stomatitis with negative result at 1 in 12 (2);

Vaccination was carried out when the horse was at an age of 180 to 270 days, during a period of isolation under official veterinary supervision. During the isolation period two blood samples taken at least 10 days apart proved a stable or declining antibody titre in a virus neutralization test for equine viral arteritis;

- (f) Bu at, Afrika at vebasından zari bir ülkeden gelmektedir ve Afrika at vebasına karşı aşılanmamıştır.
It comes from an exporting country which is free of African horse sickness and has not been vaccinated against African horse sickness.
- (g) Bu at aşağıdaki hayvan sağlığı nedenleriyle yasaklamaya maruz kalmış bir işletmeden gelmemekte vade bu atın aşağıdaki hayvan sağlığı nedenleriyle yasaklamaya maruz kalmış bir işletmeden taktirmaklılarla temas yoktur:
It does not come from a holding which was subject to prohibition for animal health reasons nor had contact with equidae from a holding which was subject to prohibition for animal health reasons:
- Equine encephalomyelitis durumunda hastalığın nuzulürip taktirmaklıların kesildiği tarihten başlayın aln ay strezince;*
during six months in the case of Equine encephalomyelitis, beginning on the date on which the equidae suffering from the disease are slaughtered;
  - İnfeksiyöz anemi durumunda, enfekte hayvanların kesildiği gün kadar kesilmeyen hayvanların üçer aylık aralıklarla yitirilen iki Coggins testine negatif bir reaksiyon gösterdi;*
in the case of infectious anaemia, until the date on which the infected animals having been slaughtered, the remaining animals have shown a negative reaction to two Coggins tests carried out three months apart;
  - Vesicular stomatitis durumunda aln ay strezince;*
during six months in the case of Vesicular stomatitis;
  - Kuduz durumunda, son kayıtlı vakadan itibaren bir ay strezince;*
during one month from the last recorded case, in the case of Rabies;
  - Anthrax durumunda, son kayıtlı vakadan itibaren 15 gün strezince;*
during 15 days from the last recorded case, in the case of Anthrax;

Eğer bu işletmede bulunan hastalığa duyarlı türden bütün hayvanlar kesilmiş ve tesisler dezenfekte edilmişse, bu hayvanların inha edildiği ve tesislerin dezenfekte edildiği gündün başlayın yasaklama periyodu 30 gün olacaktır, yalnız anthrax durumunda, yasaklama periyodu 15 gündür.

If all the animals of species susceptible to the disease located on the holding have been slaughtered and the premises disinfected, the period of prohibition shall be 30 days, beginning on the day on which the animals were destroyed and the premises disinfected, except in the case of anthrax, where the period of prohibition is 15 days.

- (h) Bu hayvan contagious equine metritis (CEM) belirtini göstermemekte ve bu hayvan geçen iki ay strezince herhangi bir CEM şüphesi bulunan bir işletmeden gelmemekte vade bu hayvanın CEM ile enfekte veya şüpheli taktirmaklılarla direkt veya indirekt olarak çifileşme yoluyla temas bulunmamıştır;
It shows no clinical sign of contagious equine metritis (CEM) and it does not come from a holding where there has been any suspicion of CEM during the past two months nor had contact indirectly or directly through coitus with equidae infected or suspected in CEM;
- (i) En iyi bilgime göre, bu atın bu beyandan öncesi 15 günlük süre içinde enfeksiyöz veya bulaşıcı bir hastalığın nuzulürip tek örnekler ile temasının olmadığına tahakkuk ederim;
To the best of my knowledge, it has not been in contact with equidae suffering from an infectious or contagious disease in the 15 days prior to this declaration;
- (j) Bu hayvan ihracat öncesi 21 gün zarfında alınan kan örnekleriyle .....
tarifinde ( ) negatif sonuçlarla uygulanan aşağıdaki testlere tabi tamladı:
It was subjected to the following tests carried out with negative results on samples of blood taken within 21 days of export on: ..... ( ):
- İnfeksiyon anemisi için bir Coggins testi,
-a Coggins test for infectious anaemia,
  - Dourine için 10 de 1 lik bir dilüzyonda bir complement fikrasyon testi,
-a complement fixation test for Dourine at a dilution of 1 in 10,

- Glanders için 10 da 1 lik bir dilüsyonda bir complement fiksasyon testi,
-a complement fixation test for Glanders at a dilution of 1 in 10,
- Contagious equine metritis (CEM) için uygun bir test,
- a suitable test for Contagious equine metritis (CEM),
- Equine piroplazmozis için bir complement fixation veya indirekt floresan antikor (IFA) veya ELISA testi,
- a complement fixation or an indirect fluorescent antibody (IFA) or ELISA test for Equine piroplazmozis,
- Salmonella abortus equi için onaylanmış bir test.
- an approved test for Salmonella abortus equi.

IV. Bu at, temizlenmiş ve önceden serkeden ülkede resmi olarak takdir edilmiş bir dezenfektanla dezenfekte edilmiş ve nakliye sırasında gübrelerin, çöplerin veya hayvan yemlerinin döktülmesiyle ilgili şekilde tasarlanmış bir araç içinde gönderilecektir.

The horse will be sent in a vehicle cleaned and disinfected in advance with a disinfectant officially recognized in the country of dispatch and designed in a way that droppings, litter or fodder can not escape during transportation.

Bu atın sahibi ya da bu atın sahibinin temsilcisi tarafından imzalanmış aşağıdaki beyan bu sertifikanın parçasıdır.
The following declaration signed by the owner or representative is part of the certificate.

V. Bu sertifika 10 gün geçerlidir. Gemi ile nakliyat durumunda bu zaman, yelkenin zamanına göre 60 günden fazla olamaz.
The certificate is valid for 10 days. In the case of transport by ship, the time is prolonged not to be more than 60 days by the time of the voyage.

Tarih <i>Date</i>	Yer <i>Place</i>	Mühür ve resmi veterinerin imzası <i>Stamp(*) and signature of the official veterinarian</i>

(Matbaa harfleriyle ad, unvan ve başlık.)
(Name in block letters, qualification and title.)

(*) Mühürün rengi baskı renginden farklı olmalıdır.
(*) The colour of the stamp must be different to that of the printing.

BEYANAT DECLARATION

Ben, aşağıda imzalı bulunan..... (matbaa harfleriyle adı yazınız)
şu(n)un beyan ederim: (Yukarıda belirtilen hayvanın sahibi veya atın sahibinin temsilcisi (*))

I, the undersigned, ... (insert name in block letters)
declare: (Owner or representative (*) of the animal described above)

1. bu at serik tesislerinden varış tesislerine direkt olarak aynı sağlık statüsünde bulunmayan diğer tektarafdılarla temas gelmesinin önlenmesi için;

the horse will be sent directly from the premises of dispatch to the premises of destination without coming into contact with other equidae not of the same status.

*Nakliye hayvanın sağlık ve iyili durumunun etkin olarak korunabileceği bir şekilde olacaktır.
The transportation will be effected in such a way that health and well-being of the animal can be protected effectively;*

- bu at ya doğumundan beri ihracatçı ülkede'de bulunmuş ya da bu deklarasyondan en az 90 gün önce ihracatçı ülkeye girmiştir.
The horse has either remained in the exporting country since birth or entered the exporting country at least 90 days prior to this declaration.*

Yer ve zaman
Place, date

İmza
Signature

SAMPLE

(¹) Bu Veteriner Sağlık Sertifikası Türkiye'ye seviliecek atın yollandığı gün veya kayıtlı at durumunda yoldan önceki son iş gününde düzenlenmelidir.

This Veterinary Health Certificate must be issued on the day of loading of the horse for dispatch to Turkey or, in the case of a registered horse, on the last working day before embarkation.

(²) Uygun olmalıdır.

Delete as appropriate.

(³) Tarihi yazınız.

Insert date.

Kayıtlı atın uygulanan testler, bulgular sonuçları ve aşı pasaportu kaydedilmelidir.

The tests run for the registered horse, their results and vaccination have to be entered in the identification document (passport).